

EIGEN SCHOON

EN

DE BRABANDER

MAANDSCHRIFT

VAN HET

GESCHIED- EN OUDHEIDKUNDIG

GENOOTSCHAP VAN VLAAMS-BRABANT

Jubileumreeks

1911 - 1961

XLIVe Jg. Nr. 8-9-10

BRUSSEL

AUG. - SEPT. - OKT. 1961

GESCHIED- EN OUDHEIDKUNDIG GENOOTSCHAP VAN VLAAMS-BRABANT

(V.Z.W.O. opgericht in 1926; bijl. bij het Belg. Staatsblad van 30-10-1937, nr. 1672)
Stichter: Dr. Jan Lindemans.
Voorzitter van de Raad van Beheer: Dr. J. Verbesselt, Ransbeekstraat 79, Neder-Over-Heembeek.
Hoofdredakteur: Dr. L. de Man, de Limburg-Stirumlaan 274, Wemmel.

UITGAVEN

Te bestellen, indien niet anders aangeduid, mits voorafbetaling van het bedrag + verzendingskosten op
POSTREKENING 5170.40

van het

Geschied- en Oudheidkundig Genootschap van Vlaams-Brabant, Brussel.

I. Eigen Schoon en De Brabander.

Prijs van het jaarabonnement: Voor de leden: 130 F — In de boekhandel: 180 F.
De volgende jaargangen zijn nog volledig te verkrijgen: XXVII (1944), XXVIII (1945),
XXXIX (1946), XXX (1947): elk 70 F; XXXI (1948), XXXII (1949), XXXIII (1950),
XXXIV (1951), XXXV (1952), XXXVI (1953), XXXVII (1954), XXXVIII (1955), XXXIX
(1956), XL (1957), XLI (1958), XLII (1959), XLIII (1960): elk 130 F.

II. Monografieën van Brabantse Gemeenten.

Afzonderlijke afleveringen van onvolledige jaargangen, zover de voorraad strekt: 20 F; dubbele afleveringen: 40 F.
Dr. Jan LINDEMANS, *Geschiedenis van Opwijk*, 304 blz., ill. (1937-39), 240 F (voor de leden: 180 F).
Dr. A. SCIOT en Dr. V. VERSTEGEN O.F.M., *Geschiedenis van Aattenrode-wever*, 130 blz., ill. (1947), 60 F (voor de leden: 40 F).
Fr. BORGERS, *Geschiedenis van Geetbets*, 276 blz., ill. (1949), ing. 135 F (voor de leden: 90 F).
C. THEYS, *Geschiedenis van Dworp*, 404 blz. ill. (1948), ing. 160 F, gebonden 195 F (voor de leden: 110 en 130 F).
C. THEYS, *Geschiedenis van Kapelle-op-de-Bos*, 272 blz., ill. (1954), 180 F (voor de leden: 120 F).
C. THEYS en J. GEYSELS, *Geschiedenis van Linkebeek*, 270 blz., ill. 300 F (voor de leden: 200 F).
C. THEYS, *De geschiedenis van Alseberg*, 540 blz., ill. 250 F.
Jan VERBESSELT, *Het ontstaan, de ontwikkeling en de instellingen van Overijse*, (1955), 144 blz., 120 F (voor de leden: 80 F).
Jan VERBESSELT, *Het Domein van de Abdij van Nijvel in West-Brabant* (1957), 241 blz., ill., 280 F (voor de leden: 210 F).

III. Streekmonografieën en andere Geschiedkundige Studiën.

Jan VERBESSELT, *Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13e eeuw*. Deel I, 200 F (te bestellen bij de schrijver, mits storting van het bedrag op p. rek. nr. 420.475. — J. Verbesselt, Neder-over Heembeek).
A. SUYKENS, *Franse Revolutie en Boerenkrijg in Klein Brabant*, 249 blz., ill. — 150 F (voor de leden: 100 F).
J. LINDEMANS, *De heerlijke rechten in 't Land van Asse*, 28 blz., — 30 F (ledenprijs: 20 F).
Prof. Dr. C. LEURS, *De voorstelrijke heuvel van Koudenberg*, 68 blz., ill. — 60 F, voor de leden 40 F.
Jan VERBESSELT, *Het ontstaan en de ontwikkeling van de stad Vilvoorde*. — 40 F, voor de leden: 30 F.
J. VERBESSELT, *Het Ontstaan en de ontwikkeling van de parochie Tervuren*, 40 F, voor de leden: 30 F.
J. MERTENS, *St.-Verone's graf te Leefdaal*. — 40 F, voor de leden: 30 F.
P. LINDEMANS, *De pachthoven van St.-Mertens-Lennik*. — 20 F.
Jan VERBESSELT, *Oude cijzen, munten en maten*. — 40 F, voor de leden: 30 F.
Mr. Dr. A. SCHILLINGS, *Rechters, misdaden en straffen te Leuven*. — 60 F, voor de leden: 40 F.
A. MEULEMANS, *Leuvense Ambachten: 1. De Hoveniers, Fruiteniers en Mandenmakers; 2. De Barbiers en Chirurgen; 3. De Oudekleerkopers*. — elk nummer 60 F, voor de leden: 40 F.
Em. TORFS, *Het Stevenisme in West-Brabant*. — 90 F, voor de leden 60 F (uitverkocht).

Foto: Valgaeren

Z.E.H. D.J. Delestré
80 jaar

Ave Maria

Wees gegroet, Maria zoet!
d'Engel Gabriël U groet
en uw harte siddren doet:
Wees maar stil: het is zo goed!

Schoon zijt Gij en innig vroom,
vol gena - een hemeldroom,
lelierein uw lach en schroom.
Uwe ziel: genadestroom!

Boven alle vrouwen schoon,
Maagd met uwe sterrenkroon!
Moeder, uwe kleine Zoon
kroont u, dalend van zijn troon!

Wij aanbidden 't Jezuskind,
dat in U zijn Moeder vindt!
Zegen 't volk dat U bemint,
Hij blijft steeds de kindervriend!

Vol betrouwen bidden wij,
Moeder Gods, ons hope. Gij!
maak ons hart en zielen blij.
houdt ons toch van zonden vrij!

Als ons ziele zinkt in 't kwaad,
Uwe liefde ons niet versmaadt,
maar uw hart dan opengaat,
ons bij Jezus binnenlaat.

Als de ziekte ons ondermijnt,
als het levenslicht verdwijnt,
als ons kracht voor goed verkwijnt,
dan uw moederlach verschijnt.

Amen! Op naar d'Eeuwigheid!
Moeder van barmhartigheid,
breng ons in de zaligheid,
Alleluia! voor altijd.

D. J. D.

nr. 40 - 1943 - Servaasbode.

Ter inleiding

Wij kunnen ons eigenlijk het mooie plekje van Brabant, dat Grimbergen heet, niet goed meer voorstellen zonder die even mooie figuur van «Pastoor Delestré». Het grootste deel van het rijke priesterleven van deze thans tachtigjarige Norbertijn heeft zich immers ontplooid in Grimbergen. Hij is vergroeid met het wel en wee van de Grimbergenaren, en wij herinneren ons nog levendig hoe gans Grimbergen Pastoor Delestré dan ook met grote luister gevierd heeft in 1948 bij zijn zilveren Pastoors-jubilé.

In grote eenvoud had hij zijn mensen lief en kende ze met naam en toenaam. In stille bewondering beminde hij «zijn» Grimbergen en zocht, tussen zijn vele Herders-zorgen in, in oude folianten en perkamenten naar de rijkdom van de veel bewogen geschiedenis van deze «parel van Brabant».

Zo leefde Pastoor Delestré zich helemaal in zijn mooie parochie in; zo kennen wij hem thans nog, al geniet hij nu sinds enkele jaren van zijn welverdiende rust.

Rust kunnen we dat eigenlijk niet noemen, want nog steeds betrappen wij Pastoor Delestré op dat zo typisch hem eigen gebaar: ergens uit een klein zakje onder zijn schapulier haalt hij zijn vertrouwd ouderwets uurwerk boven, brengt het tot dicht bij de ogen en zegt dan: «Is 't al zó laat! En ik heb nog zóveel werk!»

Inderdaad! Rusten zal voor later zijn, want dag na dag wroet en zoekt hij nog steeds verder in de hem zo vertrouwde geschiedenis van Grimbergen, en het doet onszelf dan ook pijn hierbij te moeten vaststellen dat de ogen hem thans zozeer in de steek laten.

Een gemoedelijk Konfrater ook is voor ons Pastoor Delestré, die nog even graag en schalks een grap ten beste geeft. Boven alles toch is hij een diep gelovig, vroom Priester, die zich bewust is van de grootheid van het Priesterschap.

Iedere dag zien wij hem trouw op hetzelfde vroege uur in de kerk verschijnen, om aan God het schoonste dat hij geven kan in diepe vroomheid aan te bieden: het H. Misoffer.

«Een schone ouderling» zeggen de mensen, als zij het hebben over Pastoor Delestré, en wij zeggen het met hen.

Met geestdrift en vreugde begroeten wij dan ook het mooie initiatief om de tachtigste verjaardag van deze rijk-begaafde, vrome Norbertijner Priester niet onopgemerkt te laten voorbijgaan. Wij danken zeer oprecht al dezen die, op welke wijze ook, het hunne hebben bijgedragen om de onmiskenbare verdiensten van Pastoor Delestré aan het licht te brengen, en dit nummer speciaal aan hem hebben willen wijden.

Grimbergen, 4 augustus 1961.

+ E. De Winde,
Prelaat van de Abdij.

DE WALS DER ZEFIEREN

(Vrij naar het frans van R. Lebreton en H. Moreau.
Muziek van Ch. Pourny)

D'avondschemering valt stille neder
op d'aarde die nu zwijgt en wacht,
de dag trekt naar de luchten weder
nu treedt weer aan de duistre nacht.
Alover de bergen, in de dalen
de wind begint zijn avondlied:
het maanlicht komt geheimvol dwalen
en speelt in 't water van de vliet.

Refrein: In de nacht zo vol gevaren
de kabouters van het woud
zien een wilde dans voorbij hen varen
een dans die maar nooit op en houdt.
't Is de wals van de Zefieren
hij snelt voorbij; hij snelt voorbij;
wil immer hoogtij vieren.
't Is de wals der Zefieren,

Tot hoog bij de pinklende sterren
weergalmt het ruisende lied,
de Zefieren komen van heel verre
draaiend zoemen door gras en riet.
Ze loven in hun zachte tale
de bloemen, de zon en de maan,
wijn schuchter vink en nachtegale
op nest of tak te beven staan.

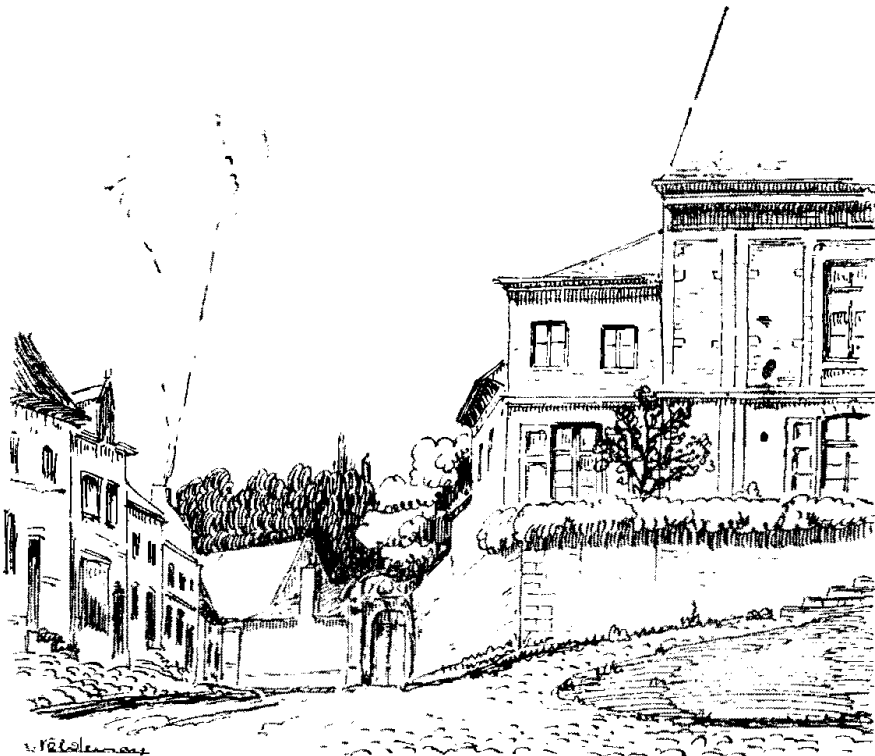
Wanneer de nacht dra gaat verdwijnen,
dan valt de wilde dans ook stil,
het licht der maan gaat dan aan 't kwijnen:
ze zegt vaarwel tegen dank en wil.
Een nieuwe dag is weer geboren
nu wordt weer wakker het vogelendiet
en zingt voor God en mens zijn zonnelielied.

Z. E. H. Pastoor Delestré 80 jaar

Mijnheer Pastoor, verontschuldig ons dat wij u zo oneerbiedig aanspreken, maar het is nu eenmaal zo dat men over u spreekt als «Pastoor Delestré». Als pater of kanunnik hebben wij u nooit gekend, omdat gij, zijnde heer van de abdij Grimbergen, voor ons ten minste er nooit toe hebt behoord. Voor ons zijt gij gebleven «Mijnheer Postoor» tout court.

Wij schrijven niet om uw lof uit te bazuinen. «Vanitas vanitatum» zult u antwoorden, want u kent nog meer latijn dan wij. Maar wij schrijven omdat het gemeend is en uit het hart komt, omdat u voor ons is de sympathiekste pastoor, die wij ooit hebben ontmoet en ook omdat u altijd een ondeugende glimlach in de hoek van uw mond verscholen hield.

Waarom u ons sympathiek is? Wij weten het zelf niet. Is het omdat wij de Witheren met hun witte pij veel blijer heren vonden dan uw kollega's pastoors met zwarte toog? Is het omdat ons grootmoeder in onze prille jeugd zo ondeugend over de heren van Grimbergen vertelde, toen ze nog op bezoek kwamen met paard en sjees op de pastorij te Heembeek? Of omdat wij als misdienaar met zoveel ontzag opkeken naar die witte heren, toen zij de processie en andere grote diensten kwamen opluisteren in onze kerk? Of is het omdat u over «Gods lieve Heili-

Grimbergen Dendermondestraat, hoek der Pastorij
en 18e eeuwse Abdijpoort. (Tekening van G. Veldeman)

gen» in Brabant hebt geschreven en daaronder Sint-Lendrik en zijn kapel hebt beschreven en hem «de Apostel dezer landstrecken» hebt genoemd - de eerste geschiedkundige bijdrage, die ik ooit las? Of is het omdat, toen wij onze eerste sporen op geschiedkundig terrein gingen zoeken, u ons zo vriendelijk hebt ontvangen en wegwijs hebt gemaakt in het rijke archief van de abdij en ons zaken en papieren toonde, die alleen door u gekend waren en ergens op uw kamer verborgen lagen en wij het voorrecht genoten in vertrouwen genomen te worden om er het eerst kennis van te nemen? Misschien is het ook omdat, dank zij u, wij met een drom studenten zo gastvrij werden ontvangen in de keuken van de abdij.

In al deze vragen ligt er iets dat, te zamen genomen, u voor ons de sympathiekste pastoor van Brabant maakte. Wij kunnen het in een paar woorden zeggen: omdat u een Brabants Witheer was, een pastoor vergroeid met ons landschap, waaruit wij u niet konden wegdenken.

Dat u vergroeid is met dit land en dit volk bewijst uw werk zelf. Laat me toe, Mijnheer Pastoor dat ik het even illustreer. Ik doe het niet voor u - u zou het me kwalijk nemen - maar voor uw volk en uw abdij.

Voor uw volk en uw parochianen. Eerstens, een groot dichter zijt gij niet en gij durft er zelfs de titel niet van aannemen. U heeft geen ongelijk, Mijnheer Pastoor. Maar dat gij gedichten hebt geschreven als een man en vooral een pastoor met een groot hart, dat mogen wij toch wel zeggen? Voor wie te Grimbergen en de ganse «witte gemeenschap» van het Land van Grimbergen - daartoe behoren wij allen - hebt gij geen kleingedichtje gemaakt? Hoeveel honderden doop- en kommunieprentjes hebt gij niet met een tekst geïllustreerd; eenvoudige woorden, aangepast aan een naam, een persoon, een familie? Hoeveel blijde en treurige gebeurtenissen uit onze streek hebt gij niet beschreven in een eenvoudige, maar soms zeer ontroerende taal? Gij kende ten minste uw parochianen en dat is nu niet meer nodig in onze moderne tijd, zeggen sommigen. Ze waren voor u zoveel bloemen of ze bloeiden op het veld of in de wei, in de gasthuiskeuken of kamer, in de kinderzielen of in de hand van moeders of oude boeren. Bloemen waren ze voor u, die de Heer schonk of kwam plukken. Gij hebt ze beschreven op onnozele stukjes papier, op programmablades, op giro-orders, op de kaft van Collectanea Mechliniensia, op ingangskaarten van toneelavonden, op het eerste het beste papiertje dat u onder de hand viel. Ik heb er gelezen over de broeder en de zuster in de keuken, over de soldaat en de spoorwegman, de boer van de Biest- en de Hellebeekhoeve, de molenaar van ter Tommen, over de hovenier en de metser, over de moeders en kinderen van Grimbergen, over de jonggetrouwden, over de jubilarissen. Laat me toe het te zeggen: ik

heb er gelezen over God en iedereen. Mochten wij ze ooit samen kunnen brengen - en dit zal niet - dan hadden wij het schoonste album van het volk uit deze streek. Daarom denk ik aan een Verriest en een Gezelle uit onze streek. Zo hebt gij gedurende meer dan een halve eeuw samen met uw volk en uw parochianen mede geleefd. Uw werk is een tijdspiegel. Dat is geen geringe verdienste, maar een grote. Wij danken u daarom, Mijnheer Pastoor. Wij zijn blij hier in «Eigen Schoon» een keuze van deze kleingedichten te mogen afdrucken. Zij weerspiegelen vijftig jaar «Eigen lief en leed, eigen volk, ons Eigen Schoon».

Voor uw land en uw abdij. Een groot woord voor het land dat het uwe is. Al is het niet groot van omvang, het gaat maar van Nieuwenrode tot Grimbergen, u heeft het groot gemaakt door zijn rijke geschiedenis, die ver buiten zijn grenzen uitstraalt. Wanneer men de verzameling bijdragen overschouwt, die u, week na week, in uw parochieblad en andere hebt geschreven, gedurende meer dan 40 jaar, dan betwijfel ik of er ooit iemand meer heeft gepresteerd voor zijn streek dan u. En u doet nog steeds voort! Wij vragen aan onze lezers zich even te realiseren welk een werk het is, 40 jaar lang en week na week, een geschiedkundige bijdrage neer te pennen. Gelukkig dat Dr. Jan Lindemans dit alles zorgvuldig heeft bewaard. Bovendien mogen wij getuigen dat al dit werk nauwgezet en verantwoord materiaal brengt. Nog in de laatste bijdrage over Prelaat De Munck mochten wij ervaren dat bij pastoor Delestré het op een juiste datum aankomt. Gij kent uw archief als niet één. Aan dit archief hebt gij uw ogen de kost gegeven. Schrijfboeken vol hebt gij al een tweede Van Wemmel voor u zelf en vooral voor deze, «die het niet konden lezen», afgeschreven. «Maar dit archief heeft ook mijn ogen kapot gemaakt» hoorde ik u nog deze dagen zeggen. Hier sta ik even stil, Mijnheer Pastoor, en mijmer, terwijl ik uw foto bekijk. Die brilglazen zeggen me iets en toch roept die sigaar voor mij de blijmoedige Witheer op.

Mijnheer Pastoor, u is steeds een grote vriend van «Eigen Schoon» geweest. Van voor de stichting in 1911 kwam de student Jan Lindemans uw hulp inroepen en u heeft me er over een plezante anekdoot verteld. In uw jeugdige ijver schreef u zelfs in het latijn in uw dagboek het volgende over de eerste bestuursvergadering: «9 Martii 1911. Tetendi Bruxellam ad congregationem scriptorum libelli nostri periodici «Eigen Schoon». Vlaams Huis, 16, Brussel». (Mijnheer Pastoor, sinds deze nota in uw dagboek werd ontdekt, vraag ik me steeds af waarom u als flamingant in die jaren in het latijn schreef?) Die vriend en trouwe medewerker is u steeds gebleven. U beloofde me nog zo pas nieuwe bijdragen, o.a. over «De molens van Grimbergen».

In die hoedanigheid, Mijnheer Pastoor, willen wij, leden van het Genootschap, u vandaag danken en u hulde brengen.

U is gebleven wat u was: eenvoudig, een goeie pater en een echte Witheer, een man verbonden met zijn volk. Maar u is bovendien geworden - ik zeg het niet te uwer ere, u zou het me ten kwade duiden - maar te onzer ere: EEN GROOT BRABANDER door uw ongekend letterkundig en geschiedkundig werk, waarop wij fier zijn.

AD MULTOS ANNOS! LEVE LANG, MIJNHEER PASTOOR!

Dit om u na te zeggen in de brief of het gedicht dat u me zo pas schreef en waarin u als 80-jarige de gevoelens vertolkte van een student uit de jaren 1900. Dit typeert u, Mijnheer Pastoor, een man van jaren met een hart van een twintiger! Sympathie verouderd niet met de jaren. Kan het dan anders of u is steeds voor mij de sympathiekste pastoor geweest en gebleven, die ik ooit ontmoette!

J. VERBESSELT

Zwoegende boeren

Ik zie ze stappen in 't morgenlicht,
met ernstig bruingebrand gezicht,
het gouden zaad aan 't werpen.
Ik hoor ze 's avonds vóór de schuur,
- de maan loert over dak en muur, -
hun zinderende zeisen scherpen.
Wat tussen zaaien en haren (1) lag?
Een arbeidsvolle, zware dag
met duizenden drukkende zorgen.
Wat ruwe kost, wat avondbrood,
een stomme strijd met prangende nood
zo gisteren, zo nu, zo morgen!
Wat kruidt er hun maal? Wat biedt de dag?
De nijpende vrees voor hagelslag,
voor bliksem en plassende regen,
voor storm die hen van hun erf ontbloot,
het harde leven, de grinnikende dood,
Ze staan immer dreigend op hun wegen.
Daarom stappen z'ernstig in 't morgenlicht,
en bruingebrand is het aangezicht.
Ze zaaien en bidden te same
Ze weten wat leven en arbeid wil;
ze zien omhoog en werken dan stil,
gelaten - in 's Heren name.

nr. 40 - 1943 - Servaasbode.

---

(1) Haren: de zeis aankloppen.

Pastoor D. J. Delestré

LEVENSSCHETS EN BIBLIOGRAFIE

A. LEVENSSCHETS

In het landelijke dorpje Nieuwenrode, vlak tegenover de kerk, waar nu de Eerw. Zusters wonen, werd de kleine Juul Delestré geboren op 28 april 1881, als vierde telg in de rij van acht kinderen, die vader August Delestré, de plaatselijke hoofdonderwijzer, met moeder Angélique Verbesselt in gestrenge goedheid opvoedden.

Naast hun dochter Irma, die binnenging bij de Dochters van St.-Jozef te Strombeek als E. Zuster Lucie, zouden zij nog twee hunner kinderen vol dank voor de dienst van de Heer afstaan.

De zonnige en kommerloze jeugdijaren van Juul werden bekroond door het feit, dat hij in het Klein Seminarie van Hoogstraten zou mogen voortstuderen (september 1894 - augustus 1900). En dat wilde wat zeggen in die tijd! Hoe dankbaar zou Pastoor Delestré hiervoor blijven, en wat is het hem nog altijd zo deugddoende tal van herinneringen uit die studententijd op te rakelen en zo pittig te vertellen!

Hieraan zal de goede raad van de toenmalige pastoor Adriaan Bouwen, kloosterling der abdij van Grimbergen, niet vreemd geweest zijn!

De opgroeiende jongen had een oprechte bewondering voor deze priester, die niet veel zei, maar des te harder werkte, en als «grote weldoener» - gelijk velen deze verdienstvolle man nog dankbaar gedenken - Nieuwenrode tot een grote welstand bracht door er de boerenbond te stichten, de allereerste hier in de omtrek, een samenwerkende melkerij op te richten en scholen te bouwen voor de plaatselijke jeugd.

Na zes jaren Humaniora-studies ging de jonge Delestré zijn broer Louis vervoegen, die reeds twee jaren vroeger in de Norbertijner abdij van Grimbergen was binnengetroten, en kreeg bij zijn inkleding, toen zijn broer, nu frater Alexander, in de kapittelzaal in de handen van Hoogw. Heer Prelaat Lahaise zijn kloostergeloften uitsprak (1900), de kloosternaam «frater Daniël».

In 1906 werd hem in de abdij van Postel de H. Priesterwijding toegediend door Mgr. Heylen, toen bisschop van Namen.

Achtereenvolgens bekleedde de jonge priester in de abdij volgende functies:

cantor (1908), bibliothecaris en archivaris (1908), professor in de wijsbegeerte (1910), Circator (1912), Supprior (1916), professor in kerkelijke geschiedenis (1920), om tenslotte in opvolging van de zo ijverige Heer Van Noppen, pastoor van Grimbergen, benoemd te worden (1923).

Deze plaats blijft hij bekleden tot 23 juni 1957, waarna hij als ere-pastoor op rust gaat in de abdij.

In deze functie heeft Eerw. Heer D.J. Delestré een buitengewone en alzijdige activiteit ontwikkeld.

Zijn eerste werk was het optrekken van een gildenhuis op de gronden van de abdij.

Hij stichtte het plaatselijk parochieblad «St.-Servaasbode», dat voor het eerst verscheen op 20 april 1924 en waarin pastoor Delestré sinds 4 mei 1924 tot nu zijn rubriek: «Uit het Verleden» verzorgt.

Hier ontpopte hij zich als een uitstekend kenner van, en rusteloos zoeker naar oude, geschiedkundige wetenswaardigheden.

Andere historische bijdragen werden geweven en verschenen in «Eigen Schoon en De Brabander», waarvan hij vanaf het eerste uur (1911) een ijverig en enthousiast medewerker was, ook nog in «Het Land van Aalst» en tal van andere tijdschriften (zie bijgevoegde bibliografische lijst).

In 1928 werd de rusteloze zoeker lid van de «Commissie Historica» der Norbertijner Orde.

Wij zien hem daar nog zitten op zijn kamer tot in de late avonduren, of als hij ietwat vrije tijd had tussen zijn vele drukke bezigheden in, verborgen tussen oude folianten, cijnsboeken en vergeelde perkamenten oorkonden, in «beau désordre» op zijn schrijftafel en rondom zijn stoel en bureau op de vloer verspreid.

Uit zijn pen vloeide en vloeien ook nu nog ontelbare gedichtjes voor een of ander gelegenheid, en vooral voor de doodsprentjes van elk zijner parochianen, waarin hij zo fijnzinnig het karakteristieke van ieder afgestorvene weet uit te tekenen.

Elke zondag kregen zijne parochianen een tot in de puntjes verzorgd sermoen, altijd zo glashelder, zo aktueel.

Voelde de zieleherder zich soms verplicht wat harder door te spreken, nooit was zijn woord kwetsend, altijd zalvend en aanmoedigend, vol zorg en liefde voor aller welzijn.

Wat pastoor Delestré - ook buiten het Vincentiusgenootschap - voor de armen en behoeftigen deed, dat weten deze en O.-L.-Heer slechts alleen! Ook de heerlijke abdijskerk nam een bijzondere plaats in zijn priesterzorgen in. Wat al geloof en geschrijf is er tijdens zijn pastoorschap niet nodig geweest om zovele en zo gedurige herstellingen aan de kerk, aan haar ramen en haar kunstwerken gedaan te krijgen!

Het is geenszins verwonderlijk, dat hij door vele priesters uit de omgeving als een zeer bekwaam geestelijk raadgever werd beschouwd.

Het meest sprekende bewijs, dat zijn parochianen hun goede Herder werkelijk genegen waren, zijn wel de luisterrijke vieringen «in het serieuze en in het vroede» op 6 en 13 juni 1948

ter gelegenheid van zijn 25 jaren pastoor-zijn, en enige jaren later op 26 oogst 1956 bij zijn gouden priesterfeest.

Daarbij mogen wij niet vergeten te voegen de officiële erkenning voor al zijn onverdroten ijver, van wie onze E.H. Pastoor tot viermaal toe een welverdiende decoratie mocht ontvangen:

Ridder in de Orde van Leopold II (1948); bijzonder landbouw-eretecken 2e klas (1952); eretecken van 1e klas der beroepsverenigingen (1955); bijzonder landbouw-eretecken 1e klas (1961).

Ondanks de sleet van de oude dag en de zware beproeving, dat z'n ogen hem in de steek laten, waarover hij eens neerschreef:

k' En kan niet meer,
't en gaat niet langer,
mijn hart wordt traag en banger:
ik voel het nijpen van het zeer.

toch blijft onze Ere-Pastoor nog steeds opgeruimd en jong van harte. Luister even hoe hij bovenstaande stroof vervolledigt:

Maar neen, het hoofd omhoog!
Wat rust in stil verpozen -
geen rust van werkelozen;
alleen 't ontspannen van de boog!

Voor zo ver het gaat, blijft pastoor Delestré nog oprecht gemeend meelevend met alles rondom hem.

Alles tracht hij te weten te komen, om alzo attentievol veel blijheid en levensvreugde te brengen bij zijn geachte familieleden, waarvan hij zoveel houdt, bij tal van vrienden en kennissen, die zoveel van hem houden.

Wij danken vreugdevol O.-L.-Heer voor deze figuur van pastoor D.J. Delestré, zo eenvoudig, maar toch zo groot!

B. BIBLIOGRAFIE

Gemakkelijkheidshalve wordt voorliggende lijst in twee onderverdeeld, nl. 1° de bijdragen, getiteld «Uit het Verleden», die verschenen in de St.-Servaasbode van Grimbergen; 2° al de opstellen, buiten bovenvermeld weekblad gepubliceerd.

In beiden wordt de chronologische volgorde gebruikt, en dit tot en met 1960.

I - UIT HET VERLEDEN

1924

1. Iets over de relikwieën van de Heilige Servatius -
4 mei (blz. 144), 11 mei (blz. 152), 18 mei (blz. 160),

- 25 mei (blz. 168), 1 juni (blz. 176), 8 juni (blz. 184),
15 juni (blz. 192), 22 juni (blz. 200), 29 juni (blz. 208),
6 juli (blz. 261).
2. Een gift aan Sint-Servaas in 1480 -
13 juli (blz. 271), 20 juli (blz. 232), 27 juli (blz. 240),
3 augustus (blz. 248).
  3. De strijd van Sint-Servatius tegen de draak -
10 augustus (blz. 256), 17 augustus (blz. 264), 24 augustus
(blz. 272), 31 augustus (blz. 280), 14 september (blz.
296), 28 september (blz. 312), 5 oktober (blz. 320), 12
oktober (blz. 328).
  4. De Heilige Guido van Anderlecht en zijne verering te
Grimbergen - 7 september (blz. 288).
  5. St.-Servaas-blok -
19 oktober (blz. 326), 26 oktober (blz. 346), 2 november
(blz. 352), 9 november (blz. 360), 16 november (blz.
368), 23 november (blz. 376), 30 november (blz. 384).
  6. St.-Servaas-blok en de Lazarij -
7 december (blz. 392), 14 december (blz. 400), 21 de-
cember (blz. 408).
  7. De H. Geesttafel -
28 december (blz. 416).
- 1925
- De H. Geesttafel (vervolg) -
4 januari (blz. 8), 25 januari (blz. 32).
8. De H. Geesttafel - Enige plaatsnamen: De Spriet -
1 februari (blz. 40).
  9. De Schoone Jan -
8 februari (blz. 48).
  10. De Beuckeleer - d'Ydeshoeve -
15 februari (blz. 56).
  11. Boxem -
22 februari (blz. 64), 1 maart (blz. 72), 8 maart (blz. 80).
  12. Maria-verering in onze parochie -
15 maart (blz. 88).
  13. O.-L.-Vrouw onder de toren -
22 maart (blz. 96), 29 maart (blz. 104), 5 april (blz.
112), 12 april (blz. 120).
  14. Iets over Sint-Servaas -
19 april (blz. 128); 26 april (blz. 136).
  15. Tweede eeuwfeest der wijding onzer kerk -
3 mei (blz. 144), 10 mei (blz. 152), 17 mei (blz. 160),
24 mei (blz. 168), 31 mei (blz. 176), 7 juni (blz. 184),
14 juni (blz. 192), 28 juni (blz. 208), 5 juli (blz. 216),
12 juli (blz. 224), 19 juli (blz. 232).
  16. Eredienst der H. Anna -
26 juli (blz. 240).
  17. Oyenbrugghe -

- 2 augustus (blz. 248), 9 augustus (blz. 256), 16 augustus (blz. 264), 23 augustus (blz. 272), 30 augustus (blz. 280).
18. Abt Antonius Van Oyenbrugge -
6 september (blz. 288), 13 september (blz. 296), 20 september (blz. 304), 27 september (blz. 312).
19. Uit dagen van vervolging -
4 oktober (blz. 320), 11 oktober (blz. 328), 18 oktober (blz. 336), 25 oktober (blz. 344).
20. De Boerenkrijg te Grimbergen -
1 november (blz. 352), 8 november (blz. 360), 15 november (blz. 368), 22 november (blz. 376), 29 november (blz. 384), 6 december (blz. 392), 13 december (blz. 400), 20 december (blz. 408), 27 december (blz. 416).
- 1926
- De Boerenkrijg te Grimbergen (vervolg) -
3 januari (blz. 8), 10 januari (blz. 16), 17 januari (blz. 24).
21. Het Jubeljaar in vroegere tijden -
14 februari (blz. 56).
22. In tijden van vervolging -
24 januari (blz. 32), 31 januari (blz. 40), 7 februari (blz. 48), 21 februari (blz. 64), 28 februari (blz. 76), 7 maart (blz. 84), 4 april (blz. 112), 11 april (blz. 120), 18 april (blz. 128), 25 april (blz. 136), 2 mei (blz. 144), 9 mei (blz. 152), 16 mei (blz. 160), 23 mei (blz. 168), 30 mei (blz. 176), 6 juni (blz. 184), 20 juni (blz. 200), 27 juni (blz. 208), 4 juli (blz. 216), 11 juli (blz. 224), 18 juli (blz. 232), 25 juli (blz. 240), 19 september (blz. 304), 26 september (blz. 312), 3 oktober (blz. 320), 10 oktober (blz. 328), 17 oktober (blz. 336), 7 november (blz. 360), 14 november (blz. 368), 21 november (blz. 376), 28 november (blz. 384), 5 december (blz. 392), 12 december (blz. 400), 19 december (blz. 408), 26 december (blz. 416).
23. Inrichting der Brigands -
21 maart (blz. 96).
24. Eerste H. Communie in de Franse tijd -
28 maart (blz. 104).
25. De klokken worden overal weggenomen -
13 juni (blz. 192).
26. Daer komen tot Grimbergen soldaeten, die mij vlugten -
1 augustus (blz. 248).
27. Pastoor Heylen vertelt zijn vlucht -
8 augustus (blz. 256), 15 augustus (blz. 264), 22 augustus (blz. 272).
28. Ik gae van den molen naer 't hof van Peke Van Beneden -
29 augustus (blz. 280).
29. Nog over den Bruynen-Borre, en Peke van Beneden -

- 5 september (blz. 288).
30. Het hof van Peke Van Beneden -
12 september (blz. 296).
31. De Loting -
24 oktober (blz. 344), 31 oktober (blz. 352).

1927

32. Uit dagen van Vervolging -
2 januari (blz. 8), 9 januari (blz. 16), 16 januari (blz. 24),
23 januari (blz. 32), 30 januari (blz. 40), 6 februari (blz.
48).
33. Hoe de geldboete aan La Pallière werd betaald -
13 februari (blz. 56), 20 februari (blz. 64), 27 februari
(blz. 72).
34. Verkoop van kerken en kerkmeubelen -
6 maart (blz. 80).
35. Verkoop van capellen -
13 maart (blz. 88).
36. Grimbergen in Napoleons' tijd -
20 maart (blz. 96), 27 maart (blz. 104), 3 april (blz.
112), 10 april (blz. 120), 17 april (blz. 128), 24 april
(blz. 136), 8 mei (blz. 152), 15 mei (blz. 160), 22 mei
(blz. 168), 29 mei (blz. 176), 5 juni (blz. 184), 12 juni
(blz. 192), 19 juni (blz. 200), 26 juni (blz. 208), 3 juli
(blz. 216), 10 juli (blz. 224), 17 juli (blz. 232), 24 juli
(blz. 240), 7 augustus (blz. 256), 14 augustus (blz. 264),
28 augustus (blz. 280), 4 september (blz. 288), 18 sep-
tember (blz. 304), 25 september (blz. 311), 2 oktober
(blz. 320), 9 oktober (blz. 328), 16 oktober (blz. 336),
23 oktober (blz. 344), 30 oktober (blz. 352), 6 november
(blz. 360), 13 november (blz. 368), 20 november (blz.
376).
37. Bonaparte komt in ons land -
31 juli (blz. 248).
38. De Borght krijgt een pastoor -
21 augustus (blz. 272).
39. De reis naar Puers -
11 september (blz. 296).
40. Grimbergen in 1814 -
27 november (blz. 384), 4 december (blz. 392).
41. Grimbergen in 1815 -
11 december (blz. 400), 18 december (blz. 408).
42. Pastoor Heylen -

1928

43. Achtste eeuwfeest van de abdij Grimbergen 1128-1928 -
1 januari (blz. 8).
44. Berthout -
8 januari (blz. 16), 15 januari (blz. 24).

45. Was er een kapittelkerk te Grimbergen? -
22 januari (blz. 32), 29 januari (blz. 40), 5 februari (blz. 48).
46. Ons oudste archiefstuk: Bevestigingsbrief van Bisschop Liethardus
12 februari (blz. 56), 19 februari (blz. 64), 26 februari (blz. 72), 4 maart (blz. 80).
47. Stichtingsjaar der abdij -
11 maart (blz. 88), 18 maart (blz. 96), 25 maart (blz. 104).
48. Humbertus, eerste Abt (1124(?)-1148)
1 april (blz. 112), 8 april (blz. 120), 15 april (blz. 128),
22 april (blz. 136), 29 april (blz. 144), 6 mei (blz. 152),
13 mei (blz. 160).
49. De Grimbergse oorlog
20 mei (blz. 168).
50. Diederik
27 mei (blz. 176).
51. Eeuwfeestviering in 1728 -
3 juni (blz. 184), 10 juni (blz. 192), 17 juni (blz. 200),
24 juni (blz. 208), 1 juli (blz. 216), 8 juli (blz. 224),
15 juli (blz. 232), 22 juli (blz. 240), 29 juli (blz. 248).
52. Uit de Patriottentijd -
5 augustus (blz. 256), 12 augustus (blz. 264), 19 augustus (blz. 272), 26 augustus (blz. 280).
53. Keizer Jozef II
2 september (blz. 288), 9 september (blz. 296), 16 september (blz. 304), 23 september (blz. 312), 30 september (blz. 320), 7 oktober (blz. 328).
54. Prelaat Maras te Wenen (1787)
14 oktober (blz. 336).
55. De reis naar Wenen haalt niets uit (1787)
21 oktober (blz. 344).
56. De Staten op het Stadhuis (1787)
28 oktober (blz. 352).
57. De Staten worden gehuldigd, maar het onweer dreigt (1787)
4 november (blz. 360).
58. De mistevredenheid en de verwarring groeien aan (1787) -
11 november (blz. 368).
59. Aanvang van de strijd - Vlucht der Staten, enz. (1787) -
18 november (blz. 376).
60. De voorbereidsels tot de oorlog (1787)
25 november (blz. 384).
61. De Oostenrijkers in de abdij (1789)
2 december (blz. 392), 9 december (blz. 400), 16 december (blz. 408), 23 december (blz. 416).
62. De Patriotieke oorlog (1789) -
30 december (blz. 424).

1929

- De Patriotieke oorlog (1789) - (vervolg) -
6 januari (blz. 8), 13 januari (blz. 16).
63. Bataille van Turnhout -
20 januari (blz. 24), 27 januari (blz. 32).
64. Na de bataille van Turnhout -
3 februari (blz. 40), 10 februari (blz. 48), 17 februari
(blz. 56).
65. Bataille van Brussel -
10 maart (blz. 80), 17 maart (blz. 88).
66. Na de bataille van Brussel -
24 maart (blz. 96), 14 april (blz. 120), 21 april (blz.
128).
67. Vertrek van d'Alton -
31 maart (blz. 104), 7 april (blz. 112).
68. Terugkomst der vluchtelingen -
28 april (blz. 136), 5 mei (blz. 144).
69. Opleiding der Volontairen -
12 mei (blz. 152).
70. De Volontairen van Grimbergen te Brussel -
19 mei (blz. 160), 26 mei (blz. 168), 23 juni (blz. 200).
71. Hoe Van der Nood werd gevierd! -
2 juni (blz. 176).
72. De buitenmensen opgeleid in 't oorlog voeren -
9 juni (blz. 184).
73. Verdere inrichting der boeren - soldaten -
16 juni (blz. 192).
74. Historie van Vonck en Van der Meersch -
30 juni (blz. 208), 7 juli (blz. 216).
75. Vonck geraakt in 't nauw -
14 juli (blz. 224).
76. Vonck begint een nieuw spel -
21 juli (blz. 232).
77. Vonck gaat voort met schrijven -
28 juli (blz. 240).
78. De 24 ondertekenaars vervolgd -
4 augustus (blz. 248).
79. Hoe een pachter zich redde -
11 augustus (blz. 256).
80. Einde van deze historie der Vonckisten -
18 augustus (blz. 264).
81. Een bloedige weerwraak -
25 augustus (blz. 272).
82. Dood van Jozef II -
1 september (blz. 280).
83. Oorlog der Patriotten -
8 september (blz. 288).
84. Voorbereiding tot het gevecht - Slag van Fellon -

- 15 september (blz. 296).
85. Onderpastoor Van de Velde gesneuveld († 22 september 1790) -
22 september (blz. 304), 29 september (blz. 312), 6 oktober (blz. 320).
86. Mislukking van de oorlog -
13 oktober (blz. 328).
87. Jaartallen en iets over de zweeders -
20 oktober (blz. 336).
88. Na de Patriottentijd -
27 oktober (blz. 344), 3 november (blz. 352).
89. Nog over de Vonckisten - Een lelijke daad -
10 november (blz. 360).
90. De Capucienen van Brussel overvallen -
17 november (blz. 368), 24 november (blz. 376).
91. Heijntje Van der Nood -
1 december (blz. 384).
92. De zone van Leopoldus wordt Keyser
8 december (blz. 392).
93. Oorlog tussen Franciscus en de Fransen (1792) - De Assignaten -
15 december (blz. 400).
94. Oorlog tegen de Franse Republiek -
22 december (blz. 408).
95. De Fransen in 't land (1792) - Beroering rond de Nationale vergadering -
29 december (blz. 416).
- 1930
96. De Boom van Liberteyt -
5 januari (blz. 8).
97. Goddeloze daden van de Fransen -
12 januari (blz. 16), 19 januari (blz. 24), 26 januari (blz. 32).
98. Een revolutionaire ceremonie in onze kerk -
2 februari (blz. 40).
99. Gevolgen van de revolutionaire ceremonie -
9 februari (blz. 48).
100. De geduchte ceremonie te Meysse -
16 februari (blz. 56).
101. Een historische uit die tijd -
23 februari (blz. 64).
102. Droevige histories -
2 maart (blz. 72).
103. Hoe het ging bij hun vertrek -
9 maart (blz. 80).
104. Het kwaad dat de Fransen gedaan hebben (1792) .
16 maart (blz. 88), 23 maart (blz. 96).
105. De Fransen te Meysse (1792) -

- 6 april (blz. 112), 13 april (blz. 120), 20 april (blz. 128).
106. Voorvallen te Strombeek en Ossel (1792) -
27 april (blz. 136).
107. Nog andere voorvallen van het jaar 1792 -
4 mei (blz. 144).
108. Voorvallen bij het vertrek van de Fransen (1792) -
25 mei (blz. 168), 1 juni (blz. 176).
109. Voorvallen te Grimbergen (1792) -
8 juni (blz. 184), 15 juni (blz. 192).
110. De Fransen trekken naar Bergen (1793) -
22 juni (blz. 200).
111. De Duitsers vervolgen de Fransen (1793) -
29 juni (blz. 208).
112. Droeve historie, voorgevallen te Veeweyde (1793) -
6 juli (blz. 216), 13 juli (blz. 224), 20 juli (blz. 232),
27 juli (blz. 240).
113. Iets over de Aartsbisschop Frankenberg -
3 augustus (blz. 248), 10 augustus (blz. 256).
114. Keizer Franciscus komt in Nederland (1794) -
17 augustus (blz. 264), 24 augustus (blz. 272).
115. Voorval te Meysse in 1794 -
31 augustus (blz. 280).
116. Franciscus in de oorlog (1794) -
7 september (blz. 288).
117. De oorlogskans keert -
14 september (blz. 296).
118. De Fransen schieten op Charleroi (1794) -
21 september (blz. 304).
119. De Fransen terug in het land (1794) -
28 september (blz. 312), 7 december (blz. 392).
120. De vlucht uit het land (1794) -
5 oktober (blz. 320), 12 oktober (blz. 328), 19 oktober
121. Wedervaren van de Provisor Margé (1794) -
2 november (blz. 352), 9 november (blz. 360).
122. Toestand van de abdij (1794) -
16 november (blz. 368).
123. Nog de beroering bij de inval der Fransen (1794) -
23 november (blz. 376).
124. Voorzorgen voor de inval der Fransen (1794) -
30 november (blz. 384).
125. Hoe toen de Fransen hier te werk gingen (1794) -
14 december (blz. 400).
126. Ook de Hannoveren gaan wreed te werk (1794) -
21 december (blz. 408), 28 december (blz. 416).

1931

Ook de Hannoveren gaan wreed te werk - (vervolg) -
4 januari (blz. 8), 11 januari (blz. 16), 18 januari (blz.
24).

127. Pastoor Heylen tussen de Fransen (1794) -
25 januari (blz. 32).
128. Een berechting in de Franse tijd (1794) -
1 februari (blz. 40).
129. Wedervaren met de Franse soldaten -
8 februari (blz. 48).
130. Van de Franse Commandant (1794) -
15 februari (blz. 56), 22 februari (blz. 64).
131. Van het kwaad, dat de Fransen hier rondom deden (1794) -
1 maart (blz. 72), 8 maart (blz. 80), 15 maart (blz. 88),
22 maart (blz. 96).
132. Wat sommige pastoors toen hebben geleden (1794) -
5 april (blz. 112), 12 april (blz. 120).
133. De Fransen te Nieuwenrode (1794) -
19 april (blz. 128).
134. De Fransen hier in de omtrek (1794) -
26 april (blz. 136).
135. De Fransen te Ossel (1794) -
3 mei (blz. 144).
136. De Fransen trekken verder -
10 mei (blz. 152).
137. De Houzaren komen terug te Meysse (1794) -
17 mei (blz. 160).
138. Nieuwe onrust (juli 1794) -
24 mei (blz. 168).
139. Misplaatste nachtpoets (1794) -
31 mei (blz. 176).
140. Belastingen en contributie (1794) -
7 juni (blz. 184), 14 juni (blz. 192), 5 juli (blz. 216),
19 juli (blz. 232).
141. De kloostergoederen worden verkocht - De armoede in het
land -
21 juli (blz. 200).
142. Het Vormsel wordt toegediend -
28 juni (blz. 208), 5 juli (blz. 216).
143. Nog opeisingen (1794) -
12 juli (blz. 224).
144. Van de gijzelaars (1794) -
26 juli (blz. 240), 2 augustus (blz. 248).
145. Daer worden representanten afgezonden (1794) -
9 augustus (blz. 256).
146. De koddige kant der assignaten (1794) -
16 augustus (blz. 264).
147. De broodkwestie -
23 augustus (blz. 272), 6 september (blz. 288).
148. Maatregelen der Fransen (1794) -
30 augustus (blz. 280).
149. De oude thienden worden opgeëist (1794) -

- 13 september (blz. 296).
150. Andere plagerijen der Fransen (1794) -
20 september (blz. 304).
151. Kloosterjubileum van Hoogw. Heer Hoppenbrouwers -
27 september (blz. 312).
152. Over de kapoenerij van het papieren geld (1794) -
4 oktober (blz. 320).
153. Droeve gevolgen van het papieren geld -
11 oktober (blz. 328).
154. Hoe de boeren werden verongelijkt (1794) -
18 oktober (blz. 336).
155. Nog over de ellende van die tijd (1794) -
25 oktober (blz. 344).
156. Van papieren en metalen geld (1794) -
1 november (blz. 352), 8 november (blz. 360).
157. De koude winter van 1794 -
15 november (blz. 368), 22 november (blz. 376).
158. Van de dure en arme tijd in 1795 -
29 november (blz. 384), 6 december (blz. 392).
159. Van opeisingen en bevoorradingen (1795) -
13 december (blz. 400).
160. De Franschen laeten uyt de koten die er in waeren gesloten -
20 december (blz. 408).
161. De roversbende te Wemmel, enz. (1794) -
27 december (blz. 416).

1932

Van hieraf verandert in de St.-Servaasbode de aanduiding met datum en bladzijde in de aanduiding met een nummer.

162. Nog euvelheden in 1795 -
Nr. 1, 2.
163. De Binders nog aan het werk - Hun geweldenarijen (1795) -
Nr. 3, 4, 5, 6.
164. De Binders in het Hof te Bever (1797) -
Nr. 7.
165. Voorzorgen tegen de Binders (1796) -
Nr. 8.
166. De Geestelijken vervolgd (1795) -
Nr. 9.
167. Bloedige godsdienstvervolgingen door de Fransen -
Nr. 10, 12.
168. Van de Franse Kokarde - De Lieve Vrouw-broeders -
Nr. 11.
169. Plunderingen door de Fransen (1794 - '95) -
Nr. 13.
170. Historie van de pastoor van Molhem -
Nr. 14.
171. De Proviseur van Villers - Franse generaals te Grimbergen
1795) -

- Nr. 15, 16.
172. De Fransen en de Godsdienst (1795) -
Nr. 17.
173. Van de Franse feestdagen (1795) -
Nr. 18, 20.
174. De Fransen onteren de kerken - De tempel van de Rede
(1797) -
Nr. 21, 22.
175. Gelijkheid, Vrijheid in 1798 -
Nr. 23.
176. De Fransen zijn onredelijk (1797) -
Nr. 24, 25.
177. Nog enige voorvallen (1795) -
Nr. 26, 27, 28.
178. De oude pilasters van het oude kerkhof -
Nr. 28.
179. Gewetenstwijfel en moeilijkheden aangaande de tienden
(1795) -
Nr. 29.
180. Stormweder en voorvallen in 1795 - 596 -
Nr. 30.
181. Brand te Grimbergen - Het refugiehuis te Brussel verlaten
(1796) -
Nr. 31.
182. Uit het leven der voorouders -
Nr. 32, 38.
183. Een schuldbekentenis van 1579 - Volmacht in 1591 -
Nr. 33.
184. Over de huizen op de Koolmarkt te Brussel (1591) -
Nr. 34.
185. De Van Coninxloo's - Huwelijkscontract in 1604 -
Nr. 35, 36.
186. Van een doodslag en de boete (1592) -
Nr. 37.
187. Een geschil bijgelegd (1593) -
Nr. 39.
188. Een overeenkomst in der minne (1616) -
Nr. 40.
189. Een familietwist - 12 oktober 1615 -
Nr. 41.
190. Van een lichtzinnige verdenking en hoe ze werd bijgelegd
(1616) -
Nr. 42.
191. Huwelijksvoorwaarden voor Servaes Tambuyser en Cathelijne Mertens (1603) -
Nr. 43.
192. De Govy's, griffier van Grimbergen, stelt Heer Stuyden als beheerder zijner goederen aan (1620) -

- Nr. 44, 45, 46, 47, 48.
193. Le Begge -
Nr. 48.
194. Een eeuwfeest: Het Hof te Hellebeek -
Nr. 49, 50, 51, 52.
- 1933
195. De Binders te Hellebeek (1796) -
Nr. 1.
196. Hellebeek - nieuwe eigenaar - het kruiske -
Nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7.
197. Doodstrijd-Jubilé: 1908-1933 -
Nr. 8, 9.
198. Oorsprong der godsvrucht tot de H. Doodstrijd -
Nr. 10.
199. Scheplaken - H. Kruiskapel -
(blz. 336), 26 oktober (blz. 344).
Nr. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
200. H. Kruisvinding te Grimbergen -
Nr. 25, 30.
201. Broederschap van het H. Kruis (1625) -
Nr. 26, 27.
202. Broederschap van O.-L.-Vrouw van Smarten -
30 december (blz. 424).
Nr. 28.
203. H. Kruis en H. Doodstrijd (1700) -
Nr. 29.
204. Jubeldagen van de H. Doodstrijd -
Nr. 31.
205. Opbloei van het broederschap van de H. Doodstrijd -
Nr. 32.
206. Verdere inrichting der broederschap van de H. Doodstrijd -
Nr. 33.
207. Sterke godsvrucht tot de H. Doodstrijd -
Nr. 34.
208. Gouden jubelfeest van de H. Doodstrijd -
Nr. 35.
209. Eredienst van O.-L.-Vrouw van Smarten -
Nr. 36, 37.
210. Het gemeentehuis over omtrent 100 jaar -
Nr. 38.
211. Honderd jaar geleden -
Nr. 39.
212. Prelaat Maras (1778-1794) -
Nr. 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53.
- 1934
- Prelaat Maras (vervolg) -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9.
213. Aalmoezen aan de kloosterpoort -

- Nr. 11, 12, 13, 14, 15.
214. Naar de herstelling der abdij (1834) -
Nr. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 39
215. Sint-Servaas - 13e meidag -
Nr. 19.
216. Broeder Bernardus Van Mulders -
Nr. 29.
217. Alex. Joes. B. Van den Bergen -
Nr. 30, 31, 32, 33, 38.
218. Van den Bergen bezorgt nieuwe klokken -
Nr. 35.
219. Gedicht der klokkewijding (1830) -
Nr. 36, 37.
220. Herstel der abdij - Voorbereidsels (1834) -
Nr. 40, 41, 42, 43.
221. De abdij hersteld (1834) -
Nr. 44.
222. Naar verdere inrichting (1834) -
Nr. 45.
223. Naar het noviciaat -
Nr. 46.
224. Haar verdere opbloei -
Nr. 47, 48.
225. De kanonieke herstelling der abdij (5 augustus 1840) -
Nr. 49, 50, 51, 52.

1935

226. Een laatste roep uit Floreffe -
Nr. 1.
227. Van den Bergen gevierd -
Nr. 2, 3.
228. Van «Verloren Maandag» en nog wat -
Nr. 4.
229. Laatste levensjaren van Superior Van den Bergen -
Nr. 5, 6, 7, 10.
230. Vergadering van O.-L.-Vrouw van Scherpenheuvel -
Nr. 6, 7.
231. P.A.J. De Herdt (1771-1851) -
Nr. 8.
232. Eerste missionarissen (1849) -
Nr. 9.
233. Zalig overlijden van Superior Van den Bergen -
Nr. 11.
234. Godefridus Van Overstraeten -
Nr. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.
Nr. 19.
235. Ludolfus Van Beveren (1869-1876) -
236. Prelaat Van Put (1878-1897) -

- Nr. 20, 21.
237. Prclaat Lahaise (1897-1915) -
Nr. 22, 23, 24, 25.
238. Grimbergens priesterkrans: Jan Van Poddeghem, abt van
Grimbergen (1314-1329(?)) -
Nr. 26.
239. Martinus van Gendt (1571) - Antonius Wambackx (1577) -
Nr. 27.
240. Daniël van Kalken (1537) -
Nr. 28.
241. Rumoldus en Michel van Zuenen -
Nr. 29
242. Petrus Van der Linden -
Nr. 30.
243. Judocus Donkerwolcke (1540) -
Nr. 31.
244. Antonius Stroobant (1554) -
Nr. 32.
245. Antonius Vinck († 1605) -
Nr. 33.
246. Geeraert Tambuyser (1576-1611) -
Nr. 34.
247. Servaas Tambuyser (1650) -
Nr. 35.
248. Abt Geraert Van Campenhout (1520-1577) -
Nr. 36.
249. Frederik Van Campenhout (1585-1639) -
Nr. 37, 38, 39, 40.
250. Cornelius - Antoon Van Campenhout (1587-1625) -
Nr. 41.
251. Laurentius Van Beneden (1587-1638) -
Nr. 42, 43.
252. Abt Judocus Van der Elst (1599-1670) -
Nr. 44, 45.
253. Filip Van der Elst (1624-1670) -
Nr. 46.
254. Joannes Verheurst (1601-1675) -
Nr. 47.
255. Renaat de Govy (1607-1654) -
Nr. 48, 49.
256. Martinus-Nikolaas Loerants (1610-1691) -
Nr. 50.
257. De familie van Martinus Loerants -
Nr. 51.
258. Hendrik Van Daele, abt van Berne (1632-1692) -
Nr. 52.

259. Hendrik Van Daele (vervolg) -
Nr. 1.
260. Jozef De la Rue (1676-1700) - Antoon Hubert (1681-
1705) -
Nr. 2.
261. Petrus Moriau (1743?) -
Nr. 3.
262. Ferdinand Brion (1709-173.?) -
Nr. 4, 5, 6, 10.
263. Jozef Brion (1754-....) - Ferdinand en Henricus Van Lanck-
velt -
Nr. 7.
264. Franciscus Vrebosch (1728-....) -
Nr. 8.
265. Petrus Van Hemelrijck (1758-....) -
Nr. 9.
266. Arnoldus Borremans (1644-1678) -
Nr. 10.
267. Jan - Frans De Wit (1756-1845) -
Nr. 12.
268. Heerlijke dagen der Broederschap van de H. Doodstriid -
Nr. 13.
269. Petrus Van Haecht (1753-1803?) -
Nr. 14, 15.
270. Egidius De Keyser (1727-1800) -
Nr. 16.
271. Joannes B. Van Lanckvelt (1744-1804) -
Nr. 17, 18, 19.
272. St.-Servaasviering -
Nr. 20.
273. Cornelius en Jetrus-Jozef Henderickx -
Nr. 21, 22, 23, 24, 32, 39.
274. De Familie Henderickx -
Nr. 25, 38.
275. Cornelis Henderickx, vrederechter (1797) -
Nr. 26, 27, 28, 29, 30.
276. Het vredegerecht naar Wolvertem (1802) -
Nr. 31.
277. Jubelliedje van 1801 -
Nr. 33, 34.
278. Vesperace van Pastoor Heylen (1801) -
Nr. 35, 37.
279. Vanwaar de September-kermis? -
Nr. 36.
280. Engelbertus Verheyden -
Nr. 40, 41, 42, 43.
281. Hendrik De Hertogh (1756-18....) -
Nr. 44, 45, 46, 47, 48, 49.
282. De Swaen -

- Nr. 50.
283. Egidius De Becker -
Nr. 51, 52.

1937

284. Egidius De Becker (vervolg) -
Nr. 1, 2.
285. Laureis Vermosen (.... - 1783?) -
Nr. 3, 4.
286. Petrus Vermosen (17.... - 18....) -
Nr. 5.
287. Antonius - Adrianus Van Zeebroeck (1755-1815) -
Nr. 6, 8, 23.
288. Iets over schaalmeesters
Nr. 7.
289. Petrus - Jozef De Muylter (1807-1898) -
Nr. 9.
290. Een rijke schat: de H. Doodstrijd -
Nr. 10, 11, 12.
291. Wetenswaardigheden over de broederschap van de H. Dood-
strijd -
Nr. 13.
292. Joannes - Baptist Leemans (1862-1929) -
Nr. 14.
293. Joannes - Dominicus Wouters (1866-1914) -
Nr. 15.
294. E.P. Norbert Van Lint (1892-1924) -
Nr. 16.
295. Leopold Van Lint (1892-1926) -
Nr. 17, 18.
296. E.P. Kamiel Trap (1890-1916) -
Nr. 19.
297. Oorlogslasten 1737 -
Nr. 20, 21, 22.
298. Voorrangsstrijd 1737 -
Nr. 23, 24, 25.
299. Twist om een stok (1737) -
Nr. 26.
300. Prinselijke bezoeken 1737 -
Nr. 27, 28.
301. De Prins van Oranje te Grimbergen -
Nr. 29, 30.
302. Een vreemde pelgrimage of St.-Servaas op bezoek -
Nr. 31, 32, 33, 34, 36.
303. Een brief aan Sint-Servaas -
Nr. 39, 40.
304. Onder de oude toren -
Nr. 41, 42, 43.

305. De galg op Ghiseldriesch -
Nr. 44, 45, 46, 47, 48.
306. Een spookgeschiedenis -
Nr. 49.
307. Jan De Rijcke, drossaard van Grimbergen (1505) -
Nr. 50, 51, 52.

1938

308. Oude gebruiken: «De croon der Jonckheyt» -
Nr. 1.
309. Jan De Rijcke, drossaard van Grimbergen en Buggenhout -
Nr. 2, 3.
310. De Romrée -
Nr. 4.
311. Van oude muren -
Nr. 5, 6.
312. De Zwaene -
Nr. 7.
313. Nieuwe werken van het kasteel (1704) -
Nr. 8.
314. Een ijdele hofstede te Boxem -
Nr. 9, 10.
315. Joannes Leslaeus - bij een gedenksteen -
Nr. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.
316. Karel Bailly -
Nr. 15, 16, 17.
317. Joannes Leslaeus - zijn jaargetijde -
Nr. 20, 21, 28, 29.
318. De nalatenschap van Joes. Leslaeus -
Nr. 22, 23.
319. Een reis naar Prémontré in 1738 -
Nr. 30, 31, 32, 33, 34.
320. Waarom kermis in september? -
Nr. 35.
321. Daniël Van Campenhout -
Nr. 36, 37, 38, 39, 40.
322. Oorlogsellende en schade (1745-'46) -
Nr. 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52.

1939

- Oorlogsellende en schade (vervolg) -
Nr. 1, 2.
323. Oud en nieuw Grimbergen - Urbanisatie -
Nr. 3.
324. Weezenhaag -
Nr. 4, 5, 6.
325. Overstroming in Borgt -
Nr. 5, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 35.
326. De Crep- of Cruypstraet -
Nr. 7, 8.

327. Pelgrimstraat -
Nr. 8.
328. De Keienberg -
Nr. 9, 10, 11.
329. Het Veldeke -
Nr. 10.
330. De scheisput op de Keienberg -
Nr. 12, 13.
331. Van Keienberg naar Waartbeek -
Nr. 14, 15.
332. De Waartbeek -
Nr. 16, 17.
333. Waartbeek - Keienberg - Het Ruwaalveld -
Nr. 18.
334. Een blijde dag: 23 mei 1802 -
Nr. 19.
335. De oude brouwerij of oosterhuis -
Nr. 19.
336. De steenpoel of Reaalveld -
Nr. 20.
337. Oude christelijke geplogendheden - uit het Pitantieboek -
Nr. 27, 28, 29.
338. Een gift van 1366 - waarin sprake van de Oude Steenweg -
Nr. 30.
339. Lysbeth Van den Driessche, Vrouwe van Humbeek, doet
een gift in 1364 -
Nr. 31, 32.
340. Huis «de Helm» -
Nr. 33.
341. De Camer van Uccle -
Nr. 34.
342. Huis «Dendermonde» -
Nr. 35.
343. »De Coninck van Spanjen» -
Nr. 36, 37.
344. De huizen der Dendermondestraat plat gebrand in 1747 -
Nr. 38.
345. Het Sweert -
Nr. 39.
346. Tiende en Tiendeschuur, geschonken door Jan van Bouchout
(1341) -
Nr. 40, 41.
347. De lap op de Nootbeek -
Nr. 42, 43, 44, 45, 46.
348. Nog iets over «De Helm» en «het Sweert» -
Nr. 47.
349. De Wuwere -
Nr. 48.

350. De kwade plas -
Nr. 49.
351. Het Borrestraatje -
Nr. 50.
352. Het Borrestraatje - het Drinksel - De Vrunte - De Prins
van Baden -
Nr. 51.
353. De Hugaert -
Nr. 52, 53.

1940

354. De Malenmolen -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5.
355. Barre winters -
Nr. 6, 7, 8, 9, 10.
356. Over beken en water -
Nr. 11.
357. De Tangebeek - Tangevijvers - Tangemolen -
Nr. 12, 13, 14, 15, 16.
358. Tangebeek, of Strombeek, of Hellebeek -
Nr. 17, 18.
359. De Dummelvoor of Immelvoort -
Nr. 19, 20, 21.
360. Van Voerde tot Weerde -
Nr. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31.
361. Mierendonk - Middelgracht -
Nr. 30.
362. Weerde - Willem Vekenstijl -
Nr. 32.
363. Bokshoeve - Vekenstijl - Crommercamme -
Nr. 33.
364. Hoeve over de Spriet -
Nr. 34, 35.
365. Het Sprietveld -
Nr. 36, 37.

1941

- Het Sprietveld (vervolg) -
Nr. 1, 2, 5, 6, 8, 10.
366. De familienaam Van der Spreet -
Nr. 2, 3, 4, 7.
367. Brechteelstraat - Nekkerstraat -
Nr. 9.
368. Sprietmolen -
Nr. 10.
369. De Roetaerd op de voorste Spriet -
Nr. 11.
370. De Herrenberg op het Sprietveld -
Nr. 12.

- 371. De banen op het Sprietveld -
Nr. 14.
- 372. Spriet- of Potaardeveld -
Nr. 13.
- 373. Het Priesterlindeveld -
Nr. 15, 24.
- 374. Langhehage - Priesterlindeveld -
Nr. 16, 17, 18, 19, 20, 21.
- 375. Het Priesterlindeveld en de pastorijs van Oppem (Brussegem) -
Nr. 22, 23.
- 376. De Smalhoeve - de Pardaen - de Berg -
Nr. 25.
- 377. Scheplaken -
Nr. 26, 27, 28, 33.
- 378. De molen van Scheplaken -
Nr. 29, 30, 31, 32.
- 379. De H. Kruiskapel van Scheplaken -
Nr. 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41.
- 380. Een «Vlieghe» in de Vroente -
Nr. 42, 43, 44, 45, 46, 47.
- 381. De St.-Jansmis in de abdijkerk -
Nr. 48.
- 382. De Mis aan St.-Norbertusaltaar -
Nr. 49.
- 383. Iets over grafmonumenten -
Nr. 50.
- 384. Iets voor taalvorsers -
Nr. 51, 52.

1942

- 385. De Bouchoutmis -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5.
- 386. Kapelanie van St.-Augustinus en St.-Gregorius -
Nr. 6, 7.
- 387. Van servooren en schepsels -
Nr. 8, 9.
- 388. Van kruistocht en houthakkerij -
Nr. 10.
- 389. Nog een kruisvaarder -
Nr. 11.
- 390. Stichtingen der Borggraven van Grimbergen -
Nr. 12, 13, 14, 24, 25, 26, 29.
- 391. Borch en Borchberg -
Nr. 15, 16, 17, 18, 19, 20, 30.
- 392. Oude burcht der Berthouten te Grimbergen -
Nr. 21, 22, 23.
- 393. Testament van Ridder Willem Van der Tommen -
Nr. 27, 28.

394. Van een erve gelegen beneden de kloosterpoorte (1335-'36)
Nr. 31.
395. Oyenbrugge pachters - maalders -
Nr. 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 43, 44, 46, 47.
396. De kapel van St.-Anna St.-Anna-verering -
Nr. 39, 40, 41, 42, 45.
397. Laureis Van Beneden
Nr. 48, 49, 50, 51, 52.

1943

- Laureis Van Beneden (vervolg) -
Nr. 1, 2, 3.
398. Lint - de kapel -
Nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.
399. Tehuis voor vrouwen - gesticht door pastoor Van Beneden -
Nr. 17, 18, 19, 20, 21, 22.
400. De Kruipstraat
Nr. 23, 24.
401. Batenborg
Nr. 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.
402. De zomer -
Nr. 31.
403. De Dam - Maaldam - Kluisdam
Nr. 32.
404. Steenpoel Slijkpoort -
Nr. 33, 38.
405. Een Mariajaar te Grimbergen
Nr. 34, 35, 36, 37.
406. Ook een plaag!
Nr. 39.
407. De Vloedgracht -
Nr. 40.
408. Van de Vloedgracht naar de Bokspoel -
Nr. 41.
409. Abt A Spira -
Nr. 44, 45, 46.
410. Een appelaar aan de Bokspoel
Nr. 42.
411. Bokspoel
Nr. 43.
412. De Koveris -
Nr. 47, 48, 49.
413. Sint-Huibrecht
Nr. 49.
414. De Mets en Costermansstede
Nr. 50, 51.
415. Het gasthuis - de pastorij
Nr. 51, 52.

1944

- Het gasthuis (vervolg) -
Nr. 1, 2, 3.
416. Rond de Bokspoel -
Nr. 4.
417. Het Koutergat van het Kerkeveld -
Nr. 5, 6, 7, 8.
418. De huizen langs het Koutergat -
Nr. 9, 10, 11, 12.
419. De zustersschool -
Nr. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.
420. Droge weide - Kerkeveld - Boterweg -
Nr. 21.
421. Bij het schuttershof -
25 juni, 2 juli, 9 juli, 16 juli, 23 juli, 30 juli, 6 augustus,
13 augustus, 20 augustus, 27 augustus, 3 september.
422. De Blijenkeer -
10 september, 17 september, 24 september, 1 oktober, 8
oktober, 15 oktober, 22 oktober, 29 oktober.
423. De Arend -
5 november, 12 november, 19 november, 26 november, 3
december, 10 december, 17 december, 24 december.
424. De Zevensterre -
31 december.

1945

- De Zevensterre (vervolg) -
Nr. 1, 2, 13, 14, 15, 16, 17, 18.
425. De nieuwe Zevensterre
Nr. 4, 5, 7, 9, 10, 11.
426. De Klok -
Nr. 19, 20, 21, 22, 23.
427. De Engel -
Nr. 24, 25, 26.
428. Buda -
Nr. 27, 28, 29, 30.
429. Eeuwfeest Daniël Bellemans
Nr. 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42,
43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.

1946

- Daniël Bellemans (vervolg) -
Nr. 3, 5, 7, 8, 10, 12, 16, 29, 31, 33, 36, 38, 40, 41, 42,
44, 45, 46, 47.
430. De relikwie van St.-Servaas -
Nr. 20, 22, 26, 27, 28.

1947

431. Verkoop van de abdij (1799) -
Nr. 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.
432. Nog iets over De La Pallière -
Nr. 12.

433. Daniël Bellemans -
Nr. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.
434. Den Dressaert -
Nr. 20, 21, 22.
435. Twee eeuwen geleden -
Nr. 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35,
36, 37, 38, 39, 40.
436. Abtswijding 23 juli 1747 -
Nr. 30.
437. Nieuwe klokken (1749)
Nr. 41.
438. Uiteindelijke goedkeuring van de abtskeuze -
Nr. 42.
439. Overlijden van prelaat van Dilegem - Jette (1749)
Nr. 43.
440. Abtswijding te Dilegem (1750)
Nr. 44.
441. Uit het dagboek van Prelaat Casens -
Nr. 45, 47, 48.
442. Plechtigheid te Oppem-Brussegem (1751)
Nr. 46.
443. Hoefakker - Spiegelhof -
1948
Hoefakker - Spiegelhof (vervolg)
Nr. 1, 2, 3, 4.
444. De Sleutel -
Nr. 5, 6, 7, 8, 9, 11.
445. De Zwaan -
Nr. 9, 10.
446. De Wildeman -
Nr. 10, 12.
447. De Hert -
Nr. 12, 13, 14, 15.
448. De Stadskam -
Nr. 13, 16, 17.
449. De Bot -
Nr. 14, 15.
450. De Croone -
Nr. 18, 19, 20, 21, 22.
451. Het huis op de trappen -
Nr. 22.
452. De Roos -
Nr. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34.
453. Sinte Peeter -
Nr. 34.
454. De Moosie -
Nr. 35.
455. De Vrunte - De Prins van Baden -

- Nr. 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45.
456. Het huis bij de Vrunte -
Nr. 46, 47.
457. De Besloten tijd -
Nr. 48, 49, 50, 51.
458. Naar de afschaffing der kloosters
Nr. 52.

1949

459. De Besloten Tijd -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 47, 48, 49, 50, 51, 52.
460. De abdij afgeschapt (1796) -
Nr. 7.

1950

- De Besloten Tijd (vervolg) -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15,
16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44,
45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53.
461. De familie d'Overschie -
Nr. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.

1951

- De Besloten Tijd (vervolg)
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15,
16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30.
462. Na de Besloten Tijd -
Nr. 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43,
44, 45, 46, 47, 48, 49.
463. Jubelkrans rond ons hoofdaltaar -
Nr. 50, 51, 52.

1952

- Jubelkrans rond ons hoofdaltaar (vervolg)
Nr. 1, 2, 3.
464. Na de Besloten Tijd -
Nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.
465. Prinsen - Boksembos
Nr. 16, 17, 18.
466. Kerkeveld - Boksem -
Nr. 19.
467. Speelbroeck -
Nr. 20, 21, 22, 23, 30.
468. Guldendal -
Nr. 23.
469. Het kasteeltje van Speelbroek - De Longin's -
Nr. 24, 25, 26, 27, 28, 29.

470. Drinksel - Maastricht - Schone Jan -
Nr. 29, 30.
471. Voorde - De Gans
Nr. 31, 32, 33.
472. Het Land van Grimbergen in de 16e eeuw -
Nr. 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,
47, 48, 49, 50, 51, 52.

1953

Het Land van Grimbergen in de 16e eeuw (vervolg) -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15,
16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33,
34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 49, 50, 51, 52.

1954

- Het Land van Grimbergen in de 16e eeuw (vervolg) -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15; 16.
473. Poddeghem -
Nr. 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29.
474. Het Hof ter Heide of St.-Niklaashoeve -
Nr. 30, 31, 32, 33, 34.
475. Het kasteel van Lier -
Nr. 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 46, 47, 48, 49, 50.
476. De Liermolen -
Nr. 51, 52.

1955

477. Liermolen of Tommenmolen -
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15; 16.
478. Nog het kasteel van Lier -
Nr. 17, 18.
479. De Heilige met de Draak
Nr. 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 32, 33, 34, 39.
480. Een testament van 1480
Nr. 26, 27.
481. St.-Servaasblok
Nr. 28.
482. Reliek van St.-Servaas
Nr. 31, 35, 36, 37, 38.
483. Broederschap van St.-Servaas -
Nr. 40.
484. Grimbergen in 1830 -
Nr. 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52.

1956

- Grimbergen in 1830 (vervolg)
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
485. Het schoolwezen rond 1830
Nr. 8, 9, 10, 11, 12.
486. Kerkelijke toestand rond 1830 -

- Nr. 14, 15.
487. Onze kerk rond 1830 -
Nr. 16, 17, 18, 19.
488. Rond de opbouw der abdij (1833-'34) -
Nr. 20.
489. Onze kerktoren vroeger eeuwen -
Nr. 21, 22, 23, 24.
490. De Borchstraat bedreigd in 1827
Nr. 25, 26, 27, 28.
491. De Groenpoort
Nr. 29.
492. Een kunstwerken-commissie in 1828
Nr. 30, 31, 32.
493. De Schutterij voor en na 1830 -
Nr. 33, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48,
49, 50, 52.
494. Het Frans leger te Grimbergen in 1831 -
Nr. 38, 39.

1957

495. De Schuttersgilde -
Nr. 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 19;
20, 21, 22.
496. Het Schuttershof -
Nr. 5, 6.
497. Godsvrucht onzer Vadersen (H. Doodstrijd)
Nr. 24, 25, 26, 27.
498. Sint Guido -
Nr. 29, 30, 31, 32, 33, 34.
499. Vrouwkenshoeve -
Nr. 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43.
500. Vrouwkenshoeve - Lindeveldeke - Houtstraat -
Nr. 44.
501. Herlaer -
Nr. 45, 46, 49, 50.
502. Van Vrouwkenshoeve naar Ghiseledries -
Nr. 52.

1958

- Van Vrouwkenshoeve naar Ghiseledries (vervolg)
Nr. 1, 2, 3.
503. Op Ghiseledries -
Nr. 5, 6.
504. In het verleden ligt het heden -
Nr. 7, 8, 9, 10, 11.
505. H. Doodstrijd -
Nr. 12.
506. Oorsprong van het broederschap van de H. Doodstrijd -
Nr. 14, 15, 16, 17, 18.

507. Eredienst van het H. Kruis - O.-L.-Vrouw van Smarten -
Nr. 19, 20, 21, 22, 23.
508. Beeld en Staties van de Moeder van Smarten
Nr. 25, 26, 27, 28, 31.
509. Stro bij lijkplechtigheden -
Nr. 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41.
510. De Kerkweg -
Nr. 41, 42, 43.
511. De Groenweg -
Nr. 43.
512. De Doodweg -
Nr. 44, 45, 46.
513. De Nootbeek -
Nr. 47, 48, 49, 50, 51, 52.

1959

514. De Nootbeek - Bruine Borre -
Nr. 1, 2, 3, 4.
515. De Egge - Ezembeek -
Nr. 5.
516. De Spaanse Linde - De Blaasberg -
Nr. 6.
517. Herenberg - De Oude Brusselbaan -
Nr. 8.
518. Heide
Nr. 9, 10, 11.
519. Heide - Assebroek -
Nr. 12.
520. De school in vroegere tijden -
Nr. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,
26, 27, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,
47, 48, 49, 50, 51, 52.
521. Maria's Grimbergen -
Nr. 28, 29, 30, 31, 32.

1960

- De school in vroegere tijden (vervolg)
Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
522. Over huwelijksacten -
Nr. 9.
523. Zang en toneel in vroegere tijden
Nr. 10, 11, 12.
524. Een derde eeuwfeest van de abdijkerk
Nr. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,
26, 27, 28, 29, 30.
525. Bouw van de abdijkerk -
Nr. 31, 32, 33, 34, 35, 36.
526. Bouw der abdijkerk - Abt de Velasco -
Nr. 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49,

50, 51, 52.

II - ANDERE ARTIKELS EN HISTORISCHE OPSTELLEN

527. Daniël Van Campenhout -
Eigen Schoon, 1e jg. (1911), nr. 4, blz. 53-58.
528. Het Gasthuis van Assche -
Eigen Schoon, 1e jg. (1911), nr. 10, blz. 145-149; nr. 11,
blz. 170-171; 2e jg. (1912), nr. 1, blz. 1-6; nr. 2, blz. 17
19; nr. 3, blz. 41-42.
529. Het Schoolmeesterschap in vroegere tijden -
Eigen Schoon, 3e jg. (1913), blz. 43-46 en 182-188.
530. Sint-Lendrik -
Eigen Schoon, 3e jg. (1913), blz. 49-57.
531. De Drie Lieve-Vrouwen op de Bever-Linde te Strombeek -
Eigen Schoon, 3e jg. (1913), blz. 77-80.
532. De Wignacourt -
Eigen Schoon, 3e jg. (1913), blz. 104.
533. De Vrijbuiters -
Eigen Schoon, 4e jg. (1914), nr. 2, blz. 17-20, nr. 5, blz.
65-72.
534. L'architecte de l'église abbatiale de Grimberghen -
in «Mélanges de Borman», 1919, blz. 369-377.
535. Handboek voor de Derde Ordelingen van Sint-Norbertus
«Katholikos», Grimbergen, 1920.
536. De oude beiaard van Grimbergen -
De Brabander, 3e jg. (1923), blz. 56-58.
537. Marialoop en Mariazell -
Averbode's Weekblad, 11 juli 1922.
538. Waterloosche herinneringen te Grimbergen -
Eigen Schoon en de Brabander, 9e jg. (1926), blz. 129-130
539. Amelgem, het landgoed, de kapel, de hoeven -
in samenwerking met Dr. Jan Lindemans;
Eigen Schoon en De Brabander, 10e jg. (1927), blz. 129-
140 en blz. 161-178.
540. Grimbergen, beknopte geschiedenis der Norbertijner abdij -
Eigen Schoon en de Brabander, 11e jg. (1928), blz. 129-
192.
541. Het achtste eeuwfeest van de Abdij van Grimbergen
«De Standaard», Brussel, 16-4-1928.
542. Rond het achtste eeuwfeest der abdij van Grimbergen -
Ons Volk Ontwaakt, Brussel, 1928, nr. 29, blz. 458-462.
543. Het achtste eeuwfeest der Norbertijner abdij van Grimber-
gen -
Hooger Leven, Averbode, 8-7-1928, blz. 871.
544. De Groenvinken van Relegem -
Eigen Schoon en de Brabander, 11e jg. (1928), blz. 317-
332.

545. Enige plaatsnamen van Kapellen-op-den-Bosch
Eigen Schoon en de Brabander, 15e jg. (1932), blz. 140-145.
546. Parochiezorg der abdij van Grimbergen
Eigen Schoon en de Brabander, 16e jg. (1933), blz. 200-201.
547. Enige nota's over oude dichters uit Meisse en Grimbergen -
Eigen Schoon en de Brabander, 16e jg. (1933), blz. 135-139.
548. Maria's Grimbergen -
Eigen Schoon en De Brabander, 17e jg. (1934), blz. 97-117.
549. Grimbergen en Opdorp -
Eigen Schoon en de Brabander, 18e jg. (1935), blz. 271.
550. Het Hof te Poddegem te Grimbergen -
Eigen Schoon en de Brabander, 20e jg. (1937), blz. 225-247; 21e jg. (1938), blz. 430-438.
551. Het Hof te Poddegem te Beigem -
Eigen Schoon en de Brabander, 23e jg. (1940), blz. 168-173.
552. Grimbergen en Weerde -
Eigen Schoon en de Brabander, 25e jg. (1942), blz. 257-265.
553. Bezittingen van de abdij van Grimbergen te Leuven -
in «Feestbundel H.J. Van de Wijer», 1e dl., Leuven 1944, blz. 57-61.
554. Grimbergen - Herstel van de Abdij
Brussel, 1949, 69 blz. met illustr.
555. Sint-Martinuskerk van Meise -
in «Meise», Meise 1950, blz. 17-21.
556. Meise rond zestienhonderd -
Eigen Schoon en de Brabander, 34e jg. (1951), blz. 7.
557. Twee oorkonden van Haaltert -
Het Land van Aalst, 3e jg. (1951), nr. 4, blz. 163-164.
558. Een koe-historie te Grimbergen in 1606 -
Eigen Schoon en de Brabander, 35e jg. (1952), blz. 386-387.
559. Hermannus De Munck, pastoor van Wolvertem 1681-1698,
Prelaat der abdij van Grimbergen 1698-1912 -
St.-Laurentius' Stem, parochiaal weekblad van Wolvertem,
1958, nr. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28.
560. Rond de stichting van de abdij en de oude kerk van Grimbergen -
Eigen Schoon en de Brabander, 41e jg. (1958), nr. 5, 6, 7, 8, blz. 182-198.

Abdij Grimbergen, 1961.

J.J. FEYEN, o. praem

Dichtbundel D. J. Delestré

Dichters uit vroeger jaren zijn over het algemeen mensen van wie men weet hoe hoog ze staan, dichters uit onze tijden zijn doorgaans mensen van wie men niet weet hoe hoog of laag ze staan op de treden van de woordkunst. Van D.J. Delestré weten wij dat precies juist.

Hij is van de oude en de nieuwe generatie te gelijk. Van de oude heeft hij het rederijkerstalent. Hij is de factor van de Grimbergse «In Liefde bloeiende Bloemencamere». Hij heeft zijn leven lang de liefde en de bloemen bezongen: de liefde van en voor het kind, van zijn geboorte tot de dood, de liefde van de jonggehuwden, de liefde van de ouders, de liefde van de kloosterzuster, de liefde van de priester, de liefde van de boer tot zijn veld, de liefde van de hovenier tot zijn bloemen, de liefde van de metsers tot zijn stenen, de liefde tot de dood, de liefde tot God, omdat alles daarin uitvloeit. Zijn gedichten beginnen met de bloemen, door de zon overgoten, en eindigen met de roep van of naar God. De priester spreekt steeds in hem. De honderde doodssancties hebben steeds zijn blik op het eeuwige gericht.

Als factor van de Grimbergse rederijderskamer heeft hij het ganse dorp en zijn omgeving bedicht. Beatrijsje en de twee broertjes symboliseren de kindjes, die kwamen en gingen, een ganse kinderwereld. Hij kende ze alle en in hun oogjes las hij hun zieltje. Het waren zonnetjes, sterretjes en bloemen. Hoe hebt ge met hen medegevoeld en hun heengaan aangepast aan het jaargetijde, aan de vele moeders en vaders!

Het kindje in de wieg wordt beschreven in

KLEIN KINDEKE

In 't witte wiegje weggedoken
zijn lieve oogjes toegedoken
slaapt 't tweede kindje zacht.
't Is met de sterrekes gekomen
Wijl zusje lang reeds lag te dromen
In zomer-zoelen nacht.
't Ligt stil of 't waar' uit was gehouwen
De vingerkens zijn toegevouwen
Als blaadjes rozerood.
Geen van de vele zomerbloemen
Kan op zo lief een lachje roemen
Als 't rozig mondje omsloot!
Kome zusje ju'chend toegelopen
Dan gaan klein broertjes oogjes open
Als zonnekens in 't blauw
twee kindjes met hun blij gewemel

Maken uw woning tot een hemel
vol licht en liefdedauw.

Het kindje dat tot moeder spreekt

KINDJE TOT MOEDER

Gij zijt mijn moeder teer.
Daarvoor dank ik onze Heer !
Gij moeder helpt me dragen
mijn lasten alle dagen !
Uw oog is zonnestraal;
uw glimlach wondertaal !
Ik voel zo diep de zoetheid
van uw liefd' en goedheid !
Mijn moeder, gij alleen,
een ander is er geen;
Alleen Maria's zegen
lacht ons nog schoner tegen !
Ik wil, o Moeder mijn,
altijd uw kindje zijn !

1951

Uit de reeks doopprentjes zantten wij het dankliedje voor de
komst van Beatrijsje.

BEATRIJS JANSSENS

Blijde danken wij ons Heer,
E n wij knielen voor Hem neer.
A ls een zegen ons gegeven,
T roont ge kindje in ons leven.
R ein in u genade gloeit,
I n geluk en vreugde bloeit.
J uicht in huis gelijk een sijsje,
S teeds ook blijft Gods BEATRIJSJE.

11 mei 1961.

Voor de vele kindjes die heengingen, schreef pastoor De-
lestré soms ontroerende gelegenheidsgedichtjes.

ROZENKRANSJE

Wij hadden U gekregen
uit d'handen van ons Heer,
ge waart voor ons een zegen
die daalde uit d'hemel weer.

We keken in uw oogjes;
ze straalden d'hemel weer.
uw wimpers als twee boogjes
omkransten 't licht zo teer.

Uw oogjes zijn geloken
en 't tere licht verdween;
ons vreugde ligt gebroken
nu drukt ons droef geweest.

Met broertje zoudt ge spelen,
maar 't blijft bij ons.... alleen
Gods engel kwam U stelen,
voor 't spel in d'eeuwigheen.

St.-Servaasbode, nr. 9, 1944.

Voor een overleden kindje, de kleine drie maanden oude
Emiel (1941):

Kindje met uw blauwe kijkers
Met uw zachte blije lach,
Kijken kondt ge zo verstandig
Lachen lief zo gul,.... maar ach!
D'oogjes zijn nu toegesloten
't toeë mondje stil nu zwijgt.
Vaders ogen kijken droevig
Moeder wenend 't hoofd nu nijgt.
Wij en mochten U niet houden
Eeuwig lacht gij bij de Heer
Diep nu buigen voor Gods wille,
Eens toch zien w'U blijde weer.

Bij het overlijden van het derde kindje in eenzelfde huis-
gezin (1949):

Rond onze stille haard
als in een bloemengard
tien kindren vreugdig groeiden
en lieflijk samen bloeiden.
Ze waren ons geluk!
Het viel te ras aan stuk.
Drie kindjes gingen henen,
en van de haard verdwenen.
Zij gingen naar ons Heer.
Hij gaf ze, - nam ze weer.
Zijn wil toch moet geschieden!
Hij zal de rouw doen vlieden.
Zijn zegen blijft ons bij!
Eens maakt ons 't weerzien blij.

Voor Moeder en kind, samen begraven op dezelfde dag
(1956):

Het kind zijn Moeder mint
en zoekt tot het haar vindt.

Als Moeder dan moet sterven
kan 't kind haar liefd' niet derven.
Gij, Kindje, kendet niet
van Moeder 't groot verdriet
hoe zij om U moest lijden
uw liefd' kwam haar verblijden.
Ons Heer is wijs en goed
en maakt het lijden zoet,
Hij wil de wond' genezen;
Gij zult nu samen wezen.
Verenigd in de dood
God U tot Hem ontbood;
aan beiden wil Hij geven
de vreugd van 't Eeuwig Leven.

Voor zovele andere kindjes....

De Meibloemkes staan ontloken
en geuren blij in lentelucht.
Ons liefste bloempje waart ge, kindje,
een blij geschenk van God den Heer.

Uw oogjes konden minzaam stralen
als sterreknopjes schoon en diep
Nu zijn ze toe en zonder pralen
God sloot ze die u minde en riep.

Midden in den zomer was 't ontloken
't had zo blij de zon begroet.
Herfstwind heeft de stengel nu gebroken
En het bloempje sterven doet

Hoort ge, kind, de vogels zingen
Die in 't lover hupp'len, springen
't is nu mei: 't is 't nieuwe lied
van het leven. Weet ge 't niet?
't Mocht niet: 't kon niet baten
't kindje ras ons zou verlaten....

G'en weet niet, kind, hoe zeer het doet,
g'en weet niet, hoe ons harte bloedt,
nu Gij, zo vluchtig hier verschenen
weer uit ons leven zijt verdwenen!

Voor Jezus kribbe bidden moeders dezen morgen,
zij bidden angstig treurend, vol van zorgen....
Ons kindje scheen te lachen in zijn dromen,
Zijn zusje was uit d'hemel neergekomen

en zong met d'Englen 't blijē Kerstmislied...
geen wonder dat het kind zo plots dees aard verliet.

't Lieve Kindje, hoop voor 't leven,
Vaders troost en Moeders lust,
is niet langer hier gebleven
't slaapt nu zacht in d'eeuwge rust!

Het bloempje ging pas open,
en dronk wat morgenlicht.
De dood kwam toegeslopen
en sloot de oogjes dicht.

Als blijē zonnestraal
na lange donkre nacht,
als rijke bloemenpraal
die in de lente lacht,
zo waart ge ons verschenen
lief, Kindje, lang verwacht.

Godieliefje, minnig kind,
W'hebben u te zeer bemind;
God kwam 't lieve bloempje plukken,
En u aan onz' liefde ontrukken.

De eerste en plechtige kommuniēprentjes brachten hen een stap verder in het leven. Hoe vele hebt gij er geschreven? 'k Geloof dat u ze zich nog alle herinnert en menigmaal mijmert over hun «levensweg».

Mijn liefste Jezus zoet,
'k en kan het maar niet zeggen
wat ik gevoel in mijn gemoed,
nu 'k in uw hart wil nederleggen
de vroom geloften van mijn Doop.
Ik ben zo arm, zo klein:
Gij leeft in mij: 'k wil leven
voor U alleen en immer d'uwe zijn
en heel en gans aan U me geven
en gans mijn levensloop.
Bewaar me dicht bij U:
voor d'ouders moog' ik wezen
een kind van vreugd' en trots als nu,
gelijk het was al lang voor dezen.
Blijf Gij ons aller steun en hoop.

1943

Gij zijt, o kind, ons vreugde en trots
geschonken door de liefde Gods:

we juichen allen blij op heden.
Vandaag daald' in uw hart weer neer
ons Heer: ge spraakt uw woord van eer
met Hem door 't leven voort te treden.
We danken God voor deze vreugd:
blijf steeds ons zonnekind vol deugd,
een engel van geluk en vrede.

1944

De zonnedag is opgerezen
met stralend licht van zielevreugd,
daarom zij nu de Heer geprezen
die zo verblijdt uw reine jeugd.
Ge nadert 't altaar neergebogen
wijn hemelwonne in 't oog U straalt,
uw ziel en kent noch smet noch logen
uw ziel met Godes liefde praat.
Och! Blijf zo steeds een blije zegen,
voor d'ouders en familie teer;
op al uw verder levenswegen
straal' steeds de zonne van ons Heer.

1944

Als ik het vragen mag
o Heer op dezen dag
Wil mij genade geven
om steeds voor U te leven. -
Geef d'Ouders goeden moed,
want z'hebben veel geleden:
bescherm al die mij deden
om U, zo menig goed.

1947

Twee broerkes, telgen van een stengel
geleidt op heden Godes engel
ten altaar heen.
We mogen, Heer, U weer ontvangen
in 't hart dat brandt van vroom verlangen
zo schoon getween.
We willen 't woord van eer nu spreken,
en nooit of nooit w'en zullen breken
dien eed van trouw.
We bidden dat op 's levenswegen
ons Ouders en ons bei uw zegen
steeds helpen zou.

1950

Heb dank, o liefste Jezus zoet
voor deze heilige blijde morgen
nu Gij, in d'hostie stil verborgen,
in 't harte mijn, uw intree doet.
Ik leg nu in uw harte neer
mijn eed van trouw voor heel mijn leven!
Wil mij gena en sterkte geven
dat ik toch nooit mijn woord onteer'.
En als ik nu wat vragen mag
zo schenk ons, Heer, uw milde zegen
en dat op 't eind van onze wegen
nog leev' de vreugd van deze dag.

1952

De zonne lacht zo blij
op deze dag van mei,
want uit de gouden schale
komt Jezus nederdalen
in mijn kinderziel
die Hem zo zeer beviel.
U Jezus wil ik geven
mijn liefd' en gans mijn leven.
Bewaar mijn hart in trouw
dat 'k altijd van U hou.

1952

Jezus, 't weet dat G'in mij zijt
en mijn kinderhart verblijdt.
'k Zag U dikwijls in mijn dromen
uit de hemel tot mij komen.
Heden zijt Ge zelf in mij
en mijn ziele jubeltblij.

1955

Heden mocht ik dan, o Heer,
U ontvangen d'eerste keer.
G'Hebt uw vreugde mij gegeven
die 'k bewaar geheel mijn leven.
'k Wil met U door 't leven gaan:
uw gena mij bij zal staan.
d'Heilige Hostie blijft mijn vreugde.
Bron van zegen en van deugden.

1955

Geen schoner bloem kan U behagen
dan 't reine harte van een kind
o Heer, daarom kom ik U vragen,

geef dat mijn hart U steeds bemint.
'k Heb mijn woord van eer gegeven
U trouw te zijn in eeuwigheid.
Behoed daarom mijn Christen leven
met uw gena in storm en strijd.
Ik bid U: zegen, Heer, mijn ouders
en allen die me duurbaar zijn.
Verlicht de last op hunne schouders
en schenk hun ziel veel zonneshijn.

1955

Geen morgendauw viel ooit zo zacht
in bloemenkelk na stille nacht
zoals Gij, Jezus, zijt gekomen
en hebt vervuld mijn kinderdromen.
Laat mijne ziel U loven, Heer,
U dienen altijd meer en meer.

1957

Eens slechts in het hele leven
deze dag ons wordt gegeven,
wijl g'aan Jezus geeft uw woord!
Aan de Heer gij toebehoort!
Richt uw hart steeds naar het goede;
dat God ons en U behoede!
Ik ben zo klein en toch zo groot,
Gij kwaamt in mij in schijn van brood.
Gij weet, o Heer, hoe 'k van U hou!
Bewaar mijn hartje rein en trouw!

Dit is de dag
die mijne jeugd verblijdt!
Mijn hartje mag
mijn Heer en God ontvangen!
Voldaan is nu
mijn innigst-zoet verlangen!
Ik zweer het U:
ik blijf U trouw altijd!

In het Poesieboekje van Germaine Catrysse heeft u de ganse
kinderwereld samengevat.

AAN GERMAINE CATRYSSSE

Als een bladzij onbeschreven
die op beeld en schrift nog wacht
is uw ziel bij 't opgaand leven
smetloos rein, met niets bedacht.

In dit boekje zullen velen
hun gedachten schrijven gaan,
- vlinders die op bloemen spelen
maar hun sporen blijven staan.

Kindje min wat schoon en klaar is
wees een «bietje» vlug en snel
puttend al wat goed en waar is
't Leven is geen dichtersspel.

't Leven is een boek te schrijven
vol met deugd en dienst van GOD.
Ver MARIA 't kwaad verdrijve
en bescherm uw levenslot.

25 juni 1943

Nog in een ander Poesieboekje lezen wij

Door wisselende dagen
van lief en leed, wij dragen
de donkere geheimenis
van wat het leven is!
Wel zalig en gelukkig,
die stil tevrede, nooit nukkig,
zijn wegen gaat, het oog gericht
op God, het eeuwig Licht !

1943

Uwe eigen kinderjaren vinden wij terug in «Herinnering».

HERINNERING

Wanneer ik soms iets had misdreven
en vader leed had aangedaan;
dan zag hij mij zo droevig aan
dat zijne smarte mij deed beven.
Ik voelde 't kwaad mij dan begeven
en ging met d'ogen vol getraan
mijn armpjes teer rond hem slaan
hem zachtjes biddend te vergeven.
Hij tilde me dan op zijn schoot
en in zijn armen mij dan sloot
en 'k lachte door mijn tranen henen.
Maar nu... nu kan ik slechts nog wenen
nu groet ik vader nimmer meer
want hij ontsliep reeds in de Heer.
Doch elke keer dat ik weer nader
het altaar van Ons Lieve Heer
dan vind ik het schone beeld van vader
met Jezus in mijn harte weer.

Ze groeiden op uw kinderjaren. De meeste trouwden en kwamen terug om een gedichtje te vragen voor de grote dag. Met een vrome wens zond ge hen het leven in.

HUWELIJKSWENS

Gods milde zegen
verblijde uwe wegen!
Hij schenke U een schoon gezin
met veel geluk en zon erin!

1949

HUWELIJKSWENS

Rozen mogen bloeien
op uw huwelijkswegen!
Uw geluk steeds groeie
met des Heren zegen!

1948

AAN HENRI EN ELISE BIJ HUN HUWELIJK

H eerlijk straalt Gods zonnelicht
E n de vreugde zingt in alle harten,
N u g'een christen huisgezin hier sticht,
R ijk aan vreugdebeloften, vrij van smarten
I n de deugden schoon, en trouw aan plicht.
E rezegen schittert in uw woon
L iefd' in Christus zal er welig bloeien:
I n gestage trouwe ligt uw loon.
S terke, vrome kindren zullen groeien.
E ens ontvangt Gij allen d'hemelkroon.

1952

IK HEB DE KOEKOEK HOREN ZINGEN

Ik heb den koekoek horen roepen
in 't heerlijk groene woud!
Ik heb den merel horen zingen
in 't jonge beukenhout!
De zwaluwen met hele troepen
ze scheren over 't dal,
en madeliefjes en seringgen
ze bloeien overal!
't Is lentetijd en lentewonne:
de winter is voorbij!
De lente wekt 't nieuwe leven
en maakte ons harten blij.
Maar blijer zijn wij om de zonne
die nu haar stralen giet

nu God het zingen heeft gegeven
van 't Bruiloftslied!
G'hebt edelmoedig weggeschonken
veel jaren van uw jeugd,
om d'ander meisjes voor te lichten
in werkzaamheid en deugd:
en dartel ijdelheid mocht lonken,
ze won uw harte niet.
Ge wist door woord en daad te stichten
en zongt een ander lied....
Ge hieldt heel diep in 't hart verborgen
wat God u zeggen kwam.
Uw levenswens zou God vervullen
als iemand 't hart u nam.
Weldra zal gloren nu die morgen
waarop ge hebt gewacht:
twee harten blijde juichen zullen
en 't een op 't ander lacht.
We hebben slechts wat arme bloemen
en wat geschenken bij!
Maar ieder heeft wat bijgedragen
en schenkt het gul en blij.
Wij allen u gelukkig noemen
en bidden vroom-oprecht:
God wil' U geven blijde dagen
in reinen christen echt!

1944

HUWELIJKSDICHT

Met brede zwier de klok geluid
vandaag voor Bruidegom en Bruid.
De koekoek heeft al lang gezongen,
nu is uw huwelijk voldongen.
Naar 't altaar Gods zijt gij gegaan
en hebt aan Zijne wet voldaan.
Ge hebt uw woord van trouw gegeven
om saam als man en vrouw te leven.
Geslagen is de huwelijksband
al rond uw beider hart en hand:
en niets en kan die band nog breken
alleen de dood kan hem doorsteken.
Gij draagt nu bei een nieuwe kroon
en neemt nu plaats op uwe troon:
gij zijt nu man en vrouw tegader
om Moeder eens te zijn en Vader.
Dat is de roem U weggelegd
zoals de priester heeft gezegd.

We bieden U vandaag ons bloemen
omdat wij U gelukkig noemen.
Als bloemen eens in uwe thuis
waar heersen zal het Christi Kruis
een talrijk kroost zal mogen groeien
en schoon en heerlijk openbloeien.
Bij ieder kind dat 't leven groet
de zon nog schoner schijnen moet.
Al kan het leed soms loodzwaar wegen
U licht toch 's Heren zegen tegen.
Stapt bout en stout het bootje in
en vaart nu naar uw huisgezin.
Voorspoedig, veilig zult ge varen
met God die u steeds zal bewaren.
Leeft lang en viert eens Jubeltij,
zo ga uw leven vrij en blij
totdat Gij eens bij God zult wonen
die U voor eeuwig zal bekronen.

1950

BIJ EEN HUWELIJK

Verenigd in één liefdeband
en saamgesmeed door Godes hand,
zo mogen onze beide harten,
bevrijd van al te droeve smarten,
geluk steeds vinden in de trouw,
gezworen nu als man en vrouw.
En moog een kroon van bloemen bloeien,
als liefdevrucht uw kindren groeien
in uwe thuis, tot uwe vreugd
en worden 't loon van uwe deugd!

St.-Servaasbode, nr. 7, 1944.

Wanneer alle dan het leven ingaan vergezelt hen volgende
«Levenswens»:

LEVENSWENS

De vogel is geschikt tot vliegen;
zo heeft de mens het werk tot deel.
Hem mag 't niet binden gans en heel;
dat zou hem al te wreed bedriegen !
Wat zijn toch volgepropte schuren?
Wat is het opgehoopte goud?
't Vergaat als 't dorre blad in 't woud;
't ontglipt u; 't leven blijft niet duren!
Gelukkig hij, die weet te werken
zoals 't behoort, uit kristen plicht;
die draagt door 't leven 't stralend licht
van 't vroom geloof: de steun der sterken!

Enkele gingen naar het klooster. Ook hen vergezelden uw gedichten.

KLOOSTERINTREDE

Opgang

Gelijk de waskaars knettrend brandt
zolang de wiek kan voedsel vinden,
zo wil 'k mijn leven doen verslinden
door U, o Heer, in liefdebrand.
Mijn leven geef 'k U dag aan dag,
en elke vezel van mijn wezen
wees U, o Here, toegewezen
en toegewijd, zo goed het mag.
Mijn leven moge zijn een licht
opgaand naar U, en moge stichten
het goed rondom en allen richten
tot trouw vervullen van de plicht.
In eenvoud wil 'k U volgen, Heer,
in stilte dragen uw genade,
in uwe vreugd mijn ziele baden
tot eens voor goed mijn hoofd valt neer.
Reik mij, o Heer, uw Vaderhand
en steun voortaan mijn zwakke schreden,
opdat ik eens zou binnentreden
in 't eeuwig licht van 't Hemelland.

BIJ EEN INKLEDING

In de lente van uw leven
sprak de Heer een innig woord
tot uw reine kinderharte:
't klonk als hemels-schoon akkoord.
't Was in 't stil parochiekerkje
toen de zon door 't vensterraam
d'eerste stralen rood liet schitt'ren,
dat een stemme noemde uw naam.
«Dochter, wilt ge mij wel volgen:
zeg vaarwel aan uwen thuis,
kom met Mij: en wil niet vrezen
volg me, draag uw liefdekruis!»
Toen viel 't jawoord van uw lippen
wijl uw harte zong van vreugd....
Langs den weg vol van genaden
ging voorbij uw reine jeugd.
Moedig gingt gij naar 't klooster,
g'hebt vaarwel gezegd aan al'
die uw harte vurig minde

maar toch nooit vergeten zal,
's Werelds tooisel hebt ge heden
ook voor goed nu afgelegd,
g'hebt omgord het klosterkleedsel
«d'ouden mens» vaarwel gezegd.
Draag het kleed van Godes bruiden
wijn uw ziel straalt van vreugd.
Draag het blij uw ganse leven
trouw aan 't woord van uwe jeugd.

PROFESSIE

'k Heb blij naar 't woord geluisterd,
dat Gij m'hebt toegefluisterd:
«Geef mij uw hart, mijn liefste kind,
verblijd mijn hart dat U zo mint».
«Ik wil me gans U geven,
U wijden heel mijn leven.»
Zo luidt mijn woord van trouw en eer,
geef hulpe mij en zegen, Heer.
En zegen wil ook schenken
aan al die ik gedenke,
die goed me deden immer meer
grootouders en mijn ouders teer.

AAN DE NIEUWE PRIESTER

De beiaard speelt geen lied zo schoon
noch zachter klinkt een klokketoon,
dan 't lied dat G'in uw hart hoort zingen
en voelt uit zielevreugd ontspringen.
Ons Heer schonk U een duurbaar kind
door U zo diep en vroom bemind,
het groeide op tot uwe vreugde
en heerlijk straalden zijne deugden.
Ge hebt geoffert geld en goed,
en hem in godsvrucht opgevoed
en hem gewezen 's Heren wegen
om eens te zijn voor 't volk een zegen.
Als priester Gods zoon staat uw zoon
vandaag naast U, en voor Gods troon
zal hij 't misoffer op gaan dragen
en 's Heren zegen voor U vragen.
De Hogepriester sprak het woord
dat aard' en hemel heeft gehoord:
«Voor eeuwig zult gij priester wezen:
In U wordt God en Kerk geprezen.»
De priesterkroon uw hoofd omkranst,

maar ook in d'ouders d'ere glanst
van 't priester-zijn, van priesterdeugden
en heerlijk zingen zielevreugden.
Wij bidden dat de goede God
U schenken moog veel zielsgenot
en zegnen zou uw priesterwerken
tot eer van God, tot heil der Kerke.

1952

Ge moest zelfs hun spijskaart op rijm stellen !

SPIJSKAART

+ Het kruiske in 't begin
geeft allen goeden zin.

1

Wat 't lentegroen ons biedt,
uw oog in deze schotel ziet.

2

Op deze priesterdis
zwemt ook een lekker vis,
vol heilige betekenis.
De mosterd maakt hem fris !

3

Wat in zijn mond eens droeg een os,
wat groeide eens in wei of bos,
dat maakt uw tong en tand hier los.

4

Het kieken heeft zijn pluimen kwijt
en ligt geveld op 't groen tapijt:
het kieken vliegt de sla
op mate achterna !

5

De fijne room van ijs
verfrist het eetpaleis.

6

De krieken en de druiven
heel zacht naar binnen schuiven
terwijl de mokageuren
de harten op doen fleuren.

WIJ zULLen nU Voor geUrIge spIJs & LeUke Dranken
De gULLe sChenker Danken.

1952

Uw gasthuiszusters blijken u nauw aan het harte gelegen.
Jubel- en lofliederen hebt gij in grote getalle geschreven;
voor moeder Juliana en zuster Barbara en zoveel andere. Gij

hebt zelfs hun keuken bezongen, maar vooral hun miseries. Menig lied moest zelfs op muziek worden gezet !

AAN EEN EERWAARDE ZUSTER
bij haar zilveren kloosterjubilé

Ge zingt vandaag een jubellied
in 't diepste van uw stille ziele,
vol klanken die uit d'hemel vielen
een danklied dat uit 't harte vliedt.
We waren allen nog zo klein
toen wij alleen in 't leven stonden,
en slechts een veil'ge toevlucht vonden
in 't klooster waar ons heil zou zijn.
Ons ander zusters gingen heen
en schrikten niet voor 's werelds zorgen
wij hebben onze jeugd alhier verborgen
en hebben ons de Heer gewijd, getweên.
Nu is 't al vijf en twintig jaar
dat G'U de Here hebt gegeven,
geofferd Hem uw hele leven:
uw zilvren kroon straalt zonneklaar...
We wensen U vandaag geluk
wij die in 't klooster met U leven,
ook d'andren die daarbuiten bleven
zijn blij spijs lasten soms of druk.
We wensen U nog vele vreugd
en dat Ge lang nog zoudet zingen
met allen die U hier omringen
uw vrolijk lied van in uw jeugd.
Eens siert U nog een gouden kroon
vol zaligheid en rijke deugden,
een diamanten ook vol vreugde
siert U tot in de hemelwoon.

1951

BIJ HET GOUDEN JUBELFEEST
van twee Eerwaarde Zusters

Bethania! Het stille hofpriëel
te blaken staat in 't schittrend zongestreeel.
In 't wuivend lommer der hoge palmen
wijn leliegeuren fris-verkwikkend walmen
knielt Magdalena op de mulle grond
en gretig drinkt ze 't woord uit Jezus' mond.
Opeens komt Martha haastig aangetreden
ze gaat ter waterbron en zegt dan mede:
«Ach Here! laat Maria mij toch helpen,

de lasten komen me echt overstelpen.»
En Jezus zegt: «Eén zaak alleen is nodig
en Martha, al de rest is overbodig...»
«Maria heeft de beste keus gedaan
het rijk der heemlen zal haar niet ontgaan...»
Zo deedt gij bei uw keus van in uw jeugd,
te streven steeds naar God en heilge deugd.
Gebéd en noestig werk hebt gij verenigd
ge hebt de smarten en het leed gelenigd.
Voor Jezus in het Sakrament gekniel,
hebt gij gebeden en uw hart beziel
met ijver in uw dagelijkse plichten,
en wist uw hart en werk naar God te richten.
Als bloemen zijt g'in Godes gaarde geplant:
geteeld d'een in het schone Kempenland
en d'ander in het Land van Waas, het Zoete.
Ons Brabant mag U heden blij begroeten.
We zingen uwe lof in ons gezangen
en wilt nu ook ons zusterdank ontvangen.
Eens komt de Meester U bei te gemoet
dan knielt g' aanbiddend neder voor zijn voet,
dan zult g'uit zijne mond het woord ook horen:
Gij beiden hebt het beste deel verkoren.

1952

GOUDEN PROFESSIEFEEST

Als weer de zonné rijst in 't hemelblauw,
dan drinkt de bloem de gulle morgendauw:
zo hebt ge, Heer, met uw genadegaven
van in mijn jeugd mijn ziele willen laven.
Als zonnelicht zo puur eens nederviel
uw goddelijke licht in mijne ziel,
terwijl Ge stille woorden hebt gefluisterd
die 'k schuchter en eerbiedig heb beluisterd.
«Kom mee, mijn dochter, naar 't verre land
waar g'eens uw harteliefde mij verpant,
het eenzaam land, bevrijd van 's werelds luchten
waar reine zielen veilig henenvluchten.»
Ik kwam: en uwe liefd' heeft mij bewaard,
'k heb wat verdiensten met uwe hulp vergaard...
Nu d'avond valt en nadert 't eind van 't leven
wil mij in 't hemelland een woonstee geven.

LOFLIED

Aan zuster Barbara op haar gouden jubelfeest der H. Professie
T'Afsnee, in 't gebied van Drongen
waar de mooie blonde Leie

hare natte vlechten utzwiert
in de frisse tocht der weien.
Stond de wieg van zuster Barbara,
stond ze als kind de goede reuken
op te vangen, van de bloemen
maar nog meer, van moeders keuken !
Maar Gods stem klonk in haar hartje:
't meisje vroom, dat zeer scherp hoorde,
liet thuis alles staan wat stond en
trok naar 't klooster te Vilvoorde.
Dat de deugden daar als rozen
in de heilige novice
geurden als in een mooi bloemperk
is gemakkelijk te gissen.
Maar aldra aan de arme zieken
schonk zij, in haar kap verborgen
met een schuchtere en zachte glimlach
liefdedienst en trouwe zorgen.
Of zat ze uren in de wake
bij het nachtelijk lampgeschemer,
wiste 't doodzweet weg en bad de
stervende vroom naar de hemel...
De Regel, en Statuten waren
voor U, o zuster, van groot gewicht,
lief had gij die onderhouding
steeds getrouw vervuldet gij die plicht.
Naar 't fornuis werd ze verwezen
en ze stond er dra te blaken:
een genie in 't koken! 'n Schepper!
Die van NIETS, IETS GOEDS kon maken!
Lastig werk was voor haar spel, en
als muziek, smolt smaak en reuken
zij zo schrander voor 't gehemelt
dat ze bleef PRINSES der keuken:
Ja, nu al een en vijftig jaren!
Zijt g'in de keuken nog steeds paraat.
Voor zusters, zieken en oudjes
nooit is 't voor haar te druk, te laat.
Tot jolijt der dankbare zusters
die haar zoet kunst waardeerden,
toen ze na 't labeur van 't Gasthuis
naar het klooster wederkeerden.
Ach! het waren al geen rozen
op haar lange levenswegen,
maar veel pijn heeft zij geleden
dikwijls ziek te bed gelegen.

God zond in zijn liefde, smarten
't was een keur van wrede plagen
maar als trouwe bruid des Heren
heeft zij alles vroom verdragen.
Want als 't hevig lijden gloeide
dook zij diep in Jezus' wonden
en heeft in zijn god'lijk Hart steeds
troost gezocht en troost gevonden.
Stille bloem in Jezus liefde
opgebloeid en uitverkoren,
hoe zult g'eens in 's Heren perken
onder 't oog des Meesters gloren.

1949

GOUDEN KLOOSTERJUBEL

Hoe blijde klinken heden onze zangen
nu gij uw kloosterjubel eindlijk viert.
Gij mocht nu op uw edel hoofd ontvangen
de gouden kroon die uwe deugden siert.
In 't heerlijks Brabants heuvelland geboren
hebt gij des Heren werk rond u aanschouwd
Ge zaagt zijn zegen over tarwe en koren:
tot bidden hebt g'uw handen saamgevouwd.
Ge hebt des Heren stemme horen fluistren:
«Verlaat uw land en volg Mij naar mijn huis.
Verlaat de wereld waar deugden ras verduistren.
Kom naar het huis waar stralend staat het kruis».
Ge hebt vaarwel gezegd aan uw geliefden,
vaarwel aan 't ouderhuis, aan 't schone land;
wanneer de scheiding 't hart met pijn doorgriefde
heeft U gesteund des Heren zachte hand.
Ge gingt naar 't klooster vijftig jaar geleden,
naar 't oude gasthuis van Ons Lieve Vrouw -
ge hebt hier koen gewerkt en vroom gebeden
en gingt uw weg kloekmoedig en getrouw.

1949

GOUDEN KLOOSTERJUBEL

De kinderen juichen blij en joelen
als moeders feestdag wordt gevierd;
met bloemen wordt het huis versierd
dat alles zegt wat d'harten voelen.
Wij mogen schoner feest nog vieren:
't is moeders gouden jubelfeest
dat ons verblijdt naar hart en geest
en bloem en schrift heel 't huis versieren.

Reeds vijftig jaar is het geleden
dat g'U de Heer hebt toegewijd:
g'hebt U geofferd, neergevlid
op d'erbiedvolle altaartreden.

Bij zieken-dienst en nachtelijk waken
ging heen de blos en bloem der jeugd,
maar groeien bleef uw zieledeugd
die ging in volle glans aan 't blaken.

Ge wist met kiese hand te leiden
de zusters op het deugdenpad,
uw hart voor elke zuster had
het goede woord dat zij verbeidde.

Zo stond te glanzen heel uw leven
als licht op gouden kandelaar
en liet begrijpen zonneklaar
't geluk van zich aan God te geven.

1952

GOUDEN JUBELFEEST

Wiegend waaien tarwehalmen
zingen 't lied van heilige psalmen
in hun taal, ze brengen eer
aan de Schepper-Opperheer.

Korrels zijn er uitverkoren
heilig lot is hun beschoren:
door het konsekratiewoord
heel hun wezen God behoort.

In uw ziel in stilte groeide
de gena en openbloeide
tot een offer gaaf en schoon
in des Heren kloosterwoon.

Vijftig jaar reeds is 't geleden
dat ge 't offer met uw gebeden
Gode brengen mocht in vreugd
en doen groeien in uwe deugd.

Zacht en stil gingt gij door 't leven,
g'hebt de zieken troost gegeven;
en uw goedheid was een licht
dat de zusters heeft gesticht.

Diep in u Gods liefde lachte
die uw leed en smart verzachtte,
die verschafte troost en kracht,
hopen deed op 's Heren macht.

Heden in der englenkoren
zingt uw broeder uitverkoren
die konsekratiewoorden sprak

en het heilig Brood ons brak.
Heden geuren wierookwalmen
ruisen blijde jubelpsalmen
U ter eer, o Christi-maagd,
die de Here hebt behaagd.
Eens zult gij in d'hemel tronen
als ons Heer uw deugd zal lonen.
Blijf bij ons intussentijd
die ons vreugd en zegen zijt.

1952

HULDELIED BIJ GOUDEN PROFESSIEFEEST

De lang verbeide dag verscheen,
uw heerlijk feest is daar!
En juichend voegt zich om U heen
uw blijde zusterschaar.
Weerklinke luid het feestlijk lied
dat zustermin U vreugdevol biedt.
Geluk om 't voorrecht U gegeven
God koos voor lang U uit
en Gij, Gij schenkt Uzelf, uw leven
uw ziel wordt Christus Bruid!
Zo edelmoedig hebt ge U thans aan God gewijd,
een half eeuw bleeft gij trouw aan God in vreugd en strijd;
o heerlijk zielsgeluk, door eng'len U benijdt.
Ja, laten wij danken - en jubelende klanken
in vreugde doen rijzen naar God,
voor 't heil U gegeven - met Hem slechts te leven!
Op aarde geen gezegender lot.

1952

Jaarschriften hebt gij in lange gedichten moeten ontcijferen
tot o.a. het gewenste jaar 1949 er uit kwam. Het was niet altijd
gemakkelijk die opdrachten te vervullen.

JAARSCHRIFTEN

UW heLIg kLoosterLeVen
kLonk aLs LIefDeLIeD BIJ
UW zIeken zoaLs JezUs gebIeDt

aLs UW LeVenzon JezUs-hostIe
Voor U bLonk, De genaDebron DIe
Ware zIeLskraCht sShonk

gIJ Waart MoeDer zaCht
Van eLk hIer geaCht
eeUWTg Loon U WaCht

zIngt nU bLIJ UW JUbEL UIt
kLapt nU zUsters In UWWe hanDen
zIJ bLeVen aLs JezUs heLLge brUID
hIer getroUW In kLoosterbanDen

Ook de broeders kwamen aan de beurt.

GOUDEN JUBEL voor een Eerwaarde Broeder

● Heer, wat kan ik doen of zeggen
op deze blije jubeldag,
dan stil op 't altaar neerleggen
mijn dank, zoveel mijn hart vermag.
Ik mocht nu vijftig lange jaren,
U dienen in de kloosterwoon,
door dienst der zieken ruim vergaren
verdienden tot mijn hemelkroon.
Mijn lijdenskrus heb ik gedragen
gedwee en blij, zo goed ik kon.
Gij waart in al mijn droeve dagen
mijn sterke steun en vreugdezon.
Ons Lieve Vrouwke wild' ik eren:
ik maakte menig Rozenkrans,
om hare godsvrucht te vermeren.
Haar wijdd' ik mij geheel en gans.
Maria, wil uw zegen geven
aan mij en die mij duurbaar zijn,
opdat ik verder moge leven
in Uw en Godes zonneshijn.

1947

ZILVEREN JUBEL voor een Eerwaarde Broeder

Nu ruischt een lied van lof en dank
in mijne ziel vol jubelklank,
nu voel 'k mijn jeugd weer openfleuren,
als rozen in de beste geuren.
'k Heb al die tijd voor U gewerkt,
door Uw gena en hulp gesterkt,
en als festoenen opgehangen,
mijn bidden en mijn zielsverlangen.
Wel schamel is het wat ik deed,
't kon beter zijn, het doet me leed,
maar 'k weet dat Gij toch wilt aanvaarden
mijn goede wil dat geeft de waarde.
Heb dank dan, Heer, om uw gena,
ik voel dat 'k dicht bij U nu sta.
En gij, Maria, moeder teder,
ach, zie genadig op mij neder.

Gij brengt me blij na 's levens strijd
in d'haven van Gods eeuwigheid...
Geef allen uwe moederzegen
die mij en 't huis zijn toegenegen.

1947

Uw confraters zelf mocht ge niet vergeten.

AFSCHEID aan een confrater missionaris
'k Kan geen lied nu zingen niet
mijn ziel steekt vol met droef verdriet.
Het uur van scheiden is gekomen;
de blijde tijd vervloog als dromen.
Ge zult naar 't zuiden wedergaan
waar al uw werk is blijven staan.
Weer staat het Zuiderkruis te wenken,
om U aan 't zielewerk te schenken,
Ge zult weer horen de wilde melodie
van hoge bergen en prairie;
de stemmen van de arme zielen,
in wie Gods woorden nog niet vielen.
Dat God U helpe in uw werk
tot heil der zielen en der Kerk.
Dat onze missie moge bloeien
en dat d'abdij erdoor moog' groeien.
Op 't roemrijk graf van De Sany
ga bidden vroom een litanie.
Dat wij als hij aan God ons geven
om saam in d'hemel eens te leven.

1959

BIJ DE BENOEMING VAN EEN CONFRATER TOT PASTOOR

'k Zend U mijn feestelijke groet,
zoals een kristen mens dat doet!
Veel troost en zegen in uw werken,
en dat de Heer U moge sterken
en helpen in uw zielenoogst!
Zo klimt gij naar 't schoonst en 't hoogst!

BIJ HET NAAMFEEST VAN EEN CONFRATER

't Is wel wat laat,
dat weg nu gaat
mijn feestelijke groet.
Maar niet te min,
oprecht van zin,
mijn wens zijn weg nu doet!

God moge U geven
'n gelukkig leven!

ZILVEREN JUBELFEEST VAN EEN CONFRATER

De Heer die uwe jeugd verblijdt,
schenkt U dees heilige jubeltijd!
Uw priesterschap verjaart op heden;
't is vijf en twintig jaar geleden,
dat gij tot priester werdt gewijd!
We vragen in ons vrome bede,
dat God de gunst U dede
te vieren eens in groot jolijt
uw gouden jubelheerlijkheid!

Voor Jubile's en allerlei feesten werd gij aan het werk gezet en niet het minst voor het 800 jarig bestaan van de abdij in 1928. Steeds moest ge inspiratie vinden of ze kwam of niet. Maar als geschiedkundige rederijker kwam de memorie u ter hulp.

ACHTSTE EEUWFEEST VAN DE ABDIJ GRIMBERGEN

Acht eeuwen zijn voorbij gesneld
verzwolgen in de kolk der tijden;
acht eeuwen: een zee, zo wijde,
zo stil soms ook vol stormgeweld.
Acht eeuwen zijn er heengegaan
sinds Berthout naar zijn Grimbergse gouwen
Norbertus' zonen riep om, trouwe
als wachters in dit stift te staan.

1928

Hoevele hebt ge er niet in het goud gezet, ja, zelfs tot een «Tist en Ciska», tot de gemcenteontvanger van Wemmel omdat hij een visser was?

Aen den Heer P. V.D. DRIESSCHE
bij het vieren van zijn veertig jaar als gemeenteontvanger
van Wemmel 29 juni 1947.

Al over heuvelen en dal
ons liedje heden klinken zal,
tot in de lieve, stille woning
waar Vader woont en leeft als koning.

Wij drie en zijn er wel niet bij,
toch is ons kinderharte blij

en ons gebed wil u gedenken
om d'eer en vreugd die God wou schenken.

Sint Pieter met zijn oude schuit
ging in zijn tijd op vissen uit
en mocht er vele vele vangen
om dan zijn netten weg te hangen.

Hij telde soms een volle dag
tot heel de buit in orde lag,
hij moest van d'opbrengst leven
een deel nog aan belasting geven.

Ons heer heeft hem dan gezegd:
«Kom mæ! Het net op zij gelegd,
nu gaat ge vele, vele menschen vangen
voor wie ik op het Kruis zal hangen».

Zoo was Sint Pieter dan verlost
van 't tellen voor zijn tol en kost,
hij trok naar verre hoeken
om er de zielen Gods te zoeken....

Hij won op 't laatst de hemelkroon
en zit daar hoog op gouden troon,
en laat vandaag zijn blikken vallen
op U met vreugd en welgevallen.

Reeds veertig jaar zijt g'aangesteld
en hebt ge naarstig nageteld
de rekening en al de kosten
van Wemmels vele zware posten.

Ge hebt uw werk en taak volbracht
getrouw en recht en hebt getracht
aan ieder 't goede loon te geven
indachtig dat allen moeten leven.

Wij wenschen U daarom geluk !
na zooveel jaren werk en druk
moogt de pen op zij wat leggen
en luistren naar wat wij U zeggen.

Wij zeggen U, o Vader dank
voor al wat gij zo jarenlang
voor ons, voor 't dorp mocht verrichten
uw voorbeeld moet ons allen stichten.

JUBELLIED

Tist en Cisca opgedragen 1887 - 1937
(Wijs: De mooie molen)

Ze woonde op een plekje grond
waar nu hun huis nog staat
waar Tist zijn Cisca blijde vond
en haar sprak van op straat!
Hij sprak haar voor de eerste keer
en zong haar dan een lied
dat wij nu zingen keer op keer
en 't was niet van verdriet!

Refrein: Die goede Cisca
die mooie Cisca
dat is het meisje
waar Tiste veel van houdt
die goede Cisca
die mooie Cisca
is vijftig jaren
met Tiste nu getrouwd.

En Cisca zag haren Tist aan 't werk
van in de morgenstond
des zondags ging hij naar de kerk
wat Cisca heerlijk vond
ze volgden dan elkaar van ver
ze dierven saam niet gaan
hun ogen blonken als een ster
zij zong dan langs de baan

Refrein: Die goede Tiste
die mooie Tiste
dat is de jongen
waar Ciska veel van houdt
die goede Tiste
die mooie Tiste
is vijftig jaren
met Ciska nu getrouwd.

Ze gingen dan bij den pastoor
met kloppend bevend hart
het was het huwelijksverhoor
een korte heev'ge smart
en 's zondags was het d'eerste roep
en Tist kocht zijn eersten hoed
en zij een panne voor de soep
gelijk een huisvrouw moet.

Refrein: Die goede Cisca .(enz.)

Ze vielen van de preekstoel af
maar z'hebben 't niet gehoord,
ze bleven thuis als in een graf
en spraken toen geen woord
dat duurde zo 'n week of drie
hun roepen moesten gaan
en Cisca werkte lijk een bie

en Tist die bleef niet staan.

Refrein: Die goede Tiste (enz.)

De grote dag weldra verscheen
de zonne straalde schoon
voor Tist eilaas de zon verdween
zij sprak op harde toon:
Gij kunt te voet ter kerke gaan
maar ik en moeder rijen (rijden)
met d'ezelskar is 't wel verstaan
er is geen plaats voor drijn (drie).

Refrein: Die goede Cisca (enz.)

Ze kwamen aan 't gemeentehuis
en keken schuw eens rond
het was er stil als in een kluis
geen mens op straat en stond:
opeens de deur dan opengaat
de burgervader wacht
ontvangt ze bei in vol gewaad
terwijl hij vriend'lijk lacht.

Refrein: Die goede Tiste (enz.)

Ze zijn getrouwd dan voor de wet
en d'ezel reed weer voort
en Tiste had zijn hoed weer opgezet
en ging ter kerkepoort
ze stapten saam tot in het koor
en schenen 't nog niet moe
de priester sprak de woorden voor
zij knikten vriendelijk toe!

Refrein: Die goede Cisca (enz.)

Zo werden z'in de Heer vereend
en bleven steeds bijeen
God heeft hun nu dit feest verleend
dat heden nu verscheen
we wensen hun nog menig jaar
vol zegen, eer en deugd
we wensen 't jubelende paar
hierna de hemelsvreugd.

Refrein: Die goede Tiste (enz.)

BIJ EEN GOUDEN BRUILOFT

Nu buldert weer 't kanongeschut,
nu schettren weer de feestklaroenen,
nu wappren vlaggen en festoenen
rond 't huis dat uw geluk beschut.
't Is nu uw gouden jubeltij
want meer dan vijftig jaar geleden
zijt gij in 't huwelijk getreden.
Daarom is heel 't gebuurte blij.

In 't huis op 't Wezenhageveld,
zaagt gij de jaren gaan en komen,
en g'hebt geplukt het fruit der bomen
en saam uw oogsten neergeveld.

De schoonste oogst die God u schonk,
dat zijn uw negen flinke zonen,
waarmee ons Heer u kwam belonen.
Geen sieraad ooit nog schoner blonk.

Ze vulden dra het vinkennest,
ze groeiden op en ruchtig speelden,
met vader zongen zij en kweelden,
maar moeder zong van allen 't best.

Zo hebt ge saam geleefd in vreugd,
uw lasten steeds met moed gedragen;
zo gingen heen uw levensdagen,
omkranst met kinderlach en deugd.

De kindren werden stilaan groot:
en een voor een zijn z'heengetogen,
als vinkjes uit het nest gevlogen
om zelf te gaan in d' huwelijksboot.

De twee oorlogen gingen heen,
en somber dreigden de gevaren,
maar God wou uw gezin bewaren,
en na de strijd, de zon weer scheen.

Nog schoner straalt de zon vandaag
ge moogt uw gouden bruiloft vieren
met gouden kransen w'u versieren.
De vlag waait op de Wezenhaag.

Gij Jef en Meen, ge zijt omringd
met heel úw schone schat van kindren
en niemand zal het ons verhindren
dat heel de buurt uw roem bezingt.

Ge ziet rond u nu saamgeschaard
in krans uw veel nakomelingen
die opgetogen u omringen:
een tuil van bloemen uit uw gaard.

Na 't feest zal thuis half ledig staan
maar wij, geburen, zullen zorgen
dat gij vanaf de dag van morgen
ons dikwijls zien zult op dees baan.

Dees bruiloft als gebeurtenis
met goud zal blijven staan geschreven
in ons geheugen en we geven
daarom u dees gedenkenis.

We wensen u nog menig jaar
en hopen nog uw huis te sieren

wanneer g'uw zestigst jaar zult vieren
als een gelukkig huwelijkspaar.

Als christen mensen zeggen wij
aan Jozef en aan Meen, wil geven
o Heer, een lang gelukkig leven,
en dan, een eeuwig jubeltij.

1949

GOUDEN BRUILOFTSFEEST

Weer wappert blij de vlag
op deze lentedag,
en feestlijk mag ze zwieren
daar wij U mogen vieren.

Uw gouden bruiloftsdag
ons volk nu vieren mag
en U geluk nu wensen
al de geburenmensen.

Het is nu vijftig jaar
dat Gij, gelukkig paar,
op d'heilge altaartreden
in 't huwelijk zijt getreden.

Ge hebt gij al die tijd
aan werken toegewijd
om voort te gaan in 't leven
en ieder 't zijn te geven.

Ge hebt aanvaard van God
uw lastig werkmanslot
en moedig steeds gestreden
in stilte veel geleden.

G'hebt steeds het goed betracht
uw kindren grootgebracht
en hun de weg gewezen
der deugden hooggeprezen.

Gij hebt uw plicht gedaan
en wist uw man te staan
en vondt daarin uw zegen
op al uw levenswegen.

Uw hart zingt nu van vreugd
't is 't loon van uwe deugd.
Wij bieden U dees bloemen
Om uwe deugd te roemen.

We wensen U tegaar
nog menig heilvol jaar;
blijf lang nog in ons midden,
daarvoor tot God we bidden.

Ons Heer schenk' U tot loon
een diamanten kroon
ofwel als feestelingen
zult g'in de hemel zingen.

1951

BIJ EEN GOUDEN BRUILOFT

We bieden U ons bloementuilen
waarin we laten blijde schuilen
ons liefde en ons genegenheid,
ons vreugde en erkentelijkheid.
Ge moogt in uwe oude dagen
de gouden jubelkroon dragen.
Voor U, als bruidegom en bruid,
de klokke heden jublend luidt.
Voor vijftig jaar, naar Vroenevelde
uw jonge harte henensnelde,
twee harten trouwe liefde samenbond
door heilig huwelijksverbond.
Gods zegen ging met U door 't leven,
zes kindren heeft Hij u gegeven.
Een kind nam Hij ten hemel mee;
't gedenkt U blij in zijne bee.
G'hebt samen vreugd en leed gedragen.
Zwaar wogen wel de oorlogsdagen.
Ge hebt gebeden tot ons Heer,
zijn toorst als dauw op U viel neer.
Ge bleeft altijd op God betrouwen,
wist uw gezin schoon op te bouwen.
Fier kijkt gij op uw kindren neer,
die U omringen met geluk en eer.
Met U ons Here dank we zeggen
en onze wensen voor U leggen:
draag lang nog uwe jubelkroon
totdat ge jubelt in de hemelwoon.

1961

Over uw abdij hebt ge niet veel gedicht, maar er des te meer
over geschreven. Dit vinden wij in uw «Sint-Servaasbode» en
uw omvangrijke bibliografie.

OUDSTE ARCHIEFSTUK

Met bevend' hand ontvouw 'k u weer
oud perkament, zo hard als leer;
ge zijt gebruind, getaand, gebroken,
geschonden.... Toch als pas ontloken

en geurend bloementros verschijnt mij
uw lang-gebeende- lettren-rij.

Acht eeuwen houdt gij opgesloten:
ze komen uit uw plooiën weer opgeschoten
fris-levend, wanneer 'k u ontvouw,
en mijmrend 't verleên aanschouw.

1928

AAN SUPERIOR VANDEN BERGEN,
hersteller van de abdij van Grimbergen († 1851)

(bij zijn portret)

Reeds honderd jaar zijn heengevlogen
sinds Gij ten hemel zijt getogen -
Hel stralend staat er nog uw oog
vol glans als 't heerlijke betoog
van wat Gij waart en deed in 't leven.
Zo heeft de kunst uw beeld gegeven,
en aan vergetelheid ontrukkt -
en dieper in de geest gedrukt -
Een zachte glimlach blijft er zweven
met vree en goedheid gans doorweven,
die ons, uw zonen, minzaam groet
en trouwe liefde wekken moet.
Stil liggen uwe stramme handen;
ze spreken van de heilge banden
waarmee ze bonden 't oud verleên
aan 't heden, dat na U verscheen -
Uw graf ligt onder d'oude toren
waar klinken nog de kloosterkoren,
't is daar dat uw gebeente rust
en d'hoop op d'eeuwigheid het sust.
De wilgen ruisen er, en bidden
wijn 't kruis er straalt in 't midden.
Zo daalt op ons uw zegen neer -
Gij wijst de weg ons naar ons Heer.

1951

Op zijn best waart ge bij uw parochianen. Die kendet ge met hun handel en wandel. Voor hen sprak uw hart. Met hun familie hebt ge mede geleefd in uw sanctjes. Van af de Wezenhage, de Tommemolen, al over de Biesthoek tot aan de Hellebeek. Die mensen waren u lief: voor de oude boer en de vrome moeder achter de haard, voor de soldaat, de hovenier, de metser, de postbode en de venter, voor heel Grimbergen hebt ge een levensbericht geaamt.

Enkele gedichten hebben wij overgenomen uit Sint-Servaasbode. De andere hebben wij gezift uit de honderde doodsanctjes en ze voorzien van een woordje kommentaar.

ROUWDICHT

Er straalde op heel uw zachte wezen
een glans van zoetheid uitgelezen,
zo hel weerkaatst in 't moederoog
en in uw mond, die nooit en loog.

Rond 't huis de bloemen heerlijk bloeiden,
uw kindren langs de paden stoeiden;
Zij waren heel uw moedertrots
uw schat en rijke zegen Gods.

De schoonste bloem in 't harte groeide,
Gods hand, ze plantte en zorgzaam snoeide,
de «passiebloem» van 't moederleed,
die 't harte langzaam kwijnen deed.

Uw zoon, uw oudste, gaf zijn leven
en wist uit liefd' voor ons te sneven,
en wat al angst hebt gij doorstaan
toen ziekte uw jongste wreed kwam slaan.

Zo groeide zij, de bloem van 't lijden,
en brak uw hart.... maar bracht 't verblijden
van 't weerzien van uw duurbaren zoon
nu bloeit uw ziel in d'hemelwoon!

St.-Servaasbode, nr. 10, 1944.

ROUWDICHT

Bij d'oude Maalbeek staat uw huis
heel stil en vroom gelijk een kluis,
waar ruste heerst en zoete vrede,
waar na het werken wordt gebeden,
want diep gelovend was uw hart
dat God steeds zag in vreugd en smart.
Nog stiller werd voor u het leven
toen 't u niet langer was gegeven
te horen 't blijde vogellied,
noch 't waterkabblen van de vliet;
maar oog en harte waken bleven
op land en huis, ge wist te geven
én raad én liefd aan vriend en kind,
ondanks uw lijden vloegen gezind
En plots wordt 't leven afgebroken

en 't eeuwig licht is u ontloken.
Voor immer hoort g'in d'hemelwoon
al d'englen zingen voor Gods troon.
St.-Servaasbode, nr. 11, 1944.

ZIJN LAATSTE KERSTAVOND

Kerstavond! Natte nevel slaat
donkere sluiers over huis en straat.
Thuiswaarts ging hij, stil in zijn gedachte
denkend aan zijn thuis en d'heilige nachte.

Op d'eind der straat dreigt gevaar:
niets vermoedt hij.... Plots een wild gebaar,
gillend plonst hij in het koude water....
hulp daagt op.... te laat.... niets en baat er.

G'hadt in 't leven menig kruis te dragen,
bleeft uw God getrouw, en zonder klagen
gingt ge moedig voort, als man van plicht
torsend van 't Geloof het stralend licht.

In de kerstnacht was 't eens stil en duister,
toen opeens Gods licht in volle luister
schitteren kwam.... Zo gaat aan 't schitteren nu
na uw strijden, 't hemellicht voor U.

St.-Servaasbode, nr. 12, 1944.

Luister hoe schoon Pastoor Delestré een vader typeert
(1939):

Diep in 't harte blijft bewaard
't Heerlijk beeld van vaders deugdzaam leven
aan Vrouw en Kindren wist hij al te geven
wat zijn liefde had vergaard.
'n Schat van deugden, - en - sterk als 'n rots,
zijn geloof was licht en milde zegen
voor 't gezin en voor zijn levenswegen,
Hem nu kroont de glorie Gods.

Hier volgen nog enkele voorbeelden: de plichtvolle vader
(1960):

In d'herfst de landman zaait het graan,
de korrels in d'aarde stil vergaan;
maar 't leven gaat weerom aan 't kiemen
en in de lente nieuwe halmen priemen.
Het is een beeld van ons bestaan:
Wij allen moeten sterven gaan;
maar eeuwig blijft ons ziele leven
en God zal bei eens glorie geven.

Gij, Vader, hebt steeds uw plicht gedaan
en zijt langs Godes weg gegaan,
En dag en nacht stondt Gij te werken
om door het brood het volk te sterken.
In uw gezin hebt Gij bewaard
de ware vree en kristen aard,
vol eenvoud eerlijk in uw handel,
zo zacht en minzaam in uw wandel.
De molen 't graan heel zuiver maalt;
door rouw uw harte werd gestaald;
Uw dochter is naar God getogen,
haar kind heeft steeds uw hart bewogen.
Gelaten droegt G'uw laatste smart,
uw vrouw en zoon verheugden 't hart.
Nu bidden wij dat God U geve
het eeuwig licht in 't eeuwig leven.

Het zeer doorvoelde beeld van een christen landman, christen vader, christen grijsaard, christen zieke (1947):

Gij deedt wat elke Christen landman doet,
ge hebt gebeden zo het hoort — gewroet
op 's meesters land — op eigen klein gewin,
tot onderhoud van 't talrijk huisgezin.
Ge deedt wat elke Christen vader doet,
ge deedt uw plicht altijd, zoals het moet,
en hieldt in eer Geloof en huwelijksrouw
en mindet uwe kindren en uw vrouw.
Ge deedt wat elke Christen grijsaard doet,
wanneer de herfst van 't leven hem begroet,
ge waart zo vroom, en biddend was uw werk,
dat gaf u stil geduld en maakte u sterk.
Ge deedt wat ieder Christen zieke doet
het lijden dragen met een goed gemoed,
en wachten tot ons Heer het teken geeft
om op te gaan tot Hem die eeuwig leeft.
Ge stierft in vree zoals een Christen doet
die na volbrachte taak, de hemel groet.
Nu straalt het Licht; het lijden is voorbij
uw ziele juicht in God nu eeuwig blij.

De vader, metser van stiel, die zijn thuis bovenal beminde
(1948):

Door weer en wind zijt gij gegaan
om op de stellingen te staan
en hoge huizen op te bouwen
aan kunstig plan en wet getrouwe.

Maar 't schoonste wat uw hart bedacht
en dat uw christen hand volbracht
dat was uw eigen stille woning
waar gij geëerd werdt als een koning.
Uw zeven kindren en uw Vrouw
daarvoor bleeft gij aan 't werk getrouw
en bleeft ge zware lasten dragen
tot in uw laatste levensdagen.
Na 't zwoegen van de lange dag
was uwe vreugd der kindren lach
die thuis aan d'haard u immer wachtte
wijn Moeder minzaam tegenlachte.
De kindren gingen 't leven in
en ieder stichtte zijn gezin,
maar allen droegen van huis mede
de christen zin en d'oude zeden.
Hun hart voelt nu de bittere pijn
van 't heengaan en van wees te zijn,
ze wenen uit op Moeders harte
hun diepe rouw en kindersmarte.
Vol hoop ons oog omhoog nu staart
wij vieren 's Heren Hemelvaart...
En Vaders ziel aan d'aard ontheven
nu juichen zal in 't hemels leven.

Vader, de sterke, goede en plichtbewuste man (1953):

Gelijk een forse boom soms nederstort,
bij 't felle beuken van de stormen
of 't trage knagen van de wormen,
zo uw gestalte nu gebroken wordt.
Ge waart de sterke man die werken kon,
die zaaien, maaien kon en dorsen,
die zware lasten wist te torsen
en zo voor uw gezin de welstand won.
Ge waart de goede man die 't goede deed
en voor het goede trok ten strijde
geen onrechtvaardigheid kon lijden
al bracht dat u soms smart of harteleed.
En smart en leed en bleef u niet gespaard,
het vroege heengaan van uwe vrouwe
en van uw dochter deed u rouwen
toch bleef in u Gods stille vree bewaard.
Met christen hart hebt gij de Heer gebracht
het offer van uw Kind dat wijdde
zijn leven aan ons Heer, en blijde
hebt g'in uw eenzaamheid aan haar gedacht.

Uw lief en leed hebt gij heel stil verteld
aan 't graan, aan bloemen en aan bomen
wanneer ge gingt met uwe dromen
naar 't Spriet- en naar 't Potaardeveld.
Ge gingt met trage tred maar blijgemoed
alover 't wijde veld en heuvel
en bleef wat staan voor wat gekeuvel
met allen die ge blijde hadt ontmoet.
Uw hart niet langer dragen kon het leed,
't ging kwijnen; eenzaam werd uw leven....
't Viel stil.... Ons Heer wil u nu geven
het eeuwig loon voor 't goede dat ge deedt.

Vader, getrouw aan d'oude stam, en heilige zeden (1950):

In 't oude hof van Hellebeek,
in 't lage van de heuvelstreek,
mocht gij het levenslicht aanschouwen
en midden al die schoon landouwen
zijt Gij tot Christen man gegroeid
en heeft in u de deugd gebloeid
Aan d'oude stam en d'heilge zeden
rotsvast getrouw, hebt Gij uw schreden
gericht naar 't goed en heilge plicht
en hebt een Christen huis gesticht.
Een talrijk kroost kwam God u schenken
dat vroom en stil — op uwe wenken —
de weg opging naar God en Kerk
vol liefde en trots voor God en Kerk.
Langs d'oude baan met d'oude bomen
zijt Gij getrouw ter kerk gekomen
zolang uw kracht het maar vermocht
want aan 't Geloof waart Gij verknocht.
Ge zaagt rond U het oud verleden
verdwijnen of met voeten treden,
Gij bleeft uw aard en zeden trouw
vondt uw geluk bij Kind en Vrouw.
Reeds zestig jaar was het geleden
dat Gij in 't huwelijk waart getreden:
doch uwe ziel ontvlood al 't aards,
en toog in vrede hemelwaarts,
in d'hemel zult ge jubel vieren
en zal een eeuwge kroon u sieren.

Vader met het gouden hart voor zijn kinderen (1953):

Op d'heuvels van, 't Potaardeveld
het jonge leven in de aren
met deze Meizon welig zwelt,

voor 't laatst in uwe lange jaren.
Daar hebt G'uw leven doorgebracht
als landman, ijvrig en ervaren
en hebt geen ander doel betracht
dan d'oude zeden te bewaren.
Ge waart de man met gouden hart,
aan 't werk op veld of in de schuren
steeds meelijvoelend voor de smart
en al de nood van uw geburen.
Daar zijn uw kindren opgegroeid
in eer en deugd, met Moeders zegen
en uw geslacht nog immer groeit
en wandelt nog op 's Heren wegen.
Uw kindren stond Ge bij door raad
en daad, en zij u innig minden
nu 't uur van scheiden voor het slaat
hun hart de rouw moet ondervinden.
Ge waart gelukkig in uw stand,
getrouw aan uw christen plichten,
verknocht aan d'oude haard en land
ter kerk wist g'ook uw stap te richten.
Reeds zestig jaar waart Gij getrouwd
en blijde mochten wij dat vieren,
en sterk stond uw geluk gebouwd,
en vreugdebloemen kwamen 't sieren.
Ga Vader nu ten hemel heen
waarheen uw dochter is getogen.
Het hemelleven nu verscheen
nu 't aardse u nu is ontvlogen.

Hoe troostvol de getuigenis: «Zo de Vader, zo de zoon»
(1959):

Blij straalt de zon op 't Guldendal,
doch d'oude moeder treuren zal:
Haar kindrental door God geschonken
is nu voor 't eerst met één geslonken.
Ze zag ze fier met elf daar staan....
Eén is ten hemel nu gegaan.
Hoe diep voelt Moeder 't bange rouwen
van zijne kindren en zijn vrouwe.
En Moeder denkt: «Gij waart het beeld
van Vader, Jongen, rijk bedeed
met zijn Geloof en schone deugden,
de bron van zegen en van vreugde»....
Gij gingt trouw werken elke dag
en elk gezel uw voorbeeld zag,

Getrouw gekweten plicht bracht vrede
en welverdiende welvaart mede.
Maar 's mensenleven is zo zwak;
't verslenst en wordt een dorre tak.
De ziekte zat in U verborgen
en overwon de beste zorgen.
Uw Zuster troostte u heel stil;
Gij stierft gelaten in Gods wil.
Betrouwvol zeggen we de bede:
«O Heer, schenk hem de eeuwige vrede».

De moeder-figuur, vol goedheid, zorgzaamheid en edelmoe-
digheid, komt zo menigmaal in zijn gedichten voor:

De plichtgetrouwe moeder (1941):

Zij was een Moeder, rijk aan zegen
voor man en kindren: klaar als 't licht
der zomerzon op 's levenswegen
zo droeg ze hoog haar moederplicht.
Z'ontving uit Godes hand haar kindren
en voedde z'op in eer en deugd.
En kwam de dood 't getal vermindren
toch bleef ze sterk in moedervreugd.
Haar jongens zag ze voor de tweede male
vertrekken naar de strijd voor 't Land:
haar hoop, haar moed en kon niet falen:
ze bad... weer mocht hen zegnen hare hand.
In 't oude huis, gerust, tevreden,
zo ging haar oude dag voorbij...
tot d'Engel Gods haar voerde mede
terwijl hij sprak: «Kom mee met mij!»

De voorbeeldige moeder (1958):

Ons levensvreugde ligt gebroken
gelijk de roos door stormgeweld;
de ziekte heeft u neergeveld.
heeft uwe ogen toegeloken.
Gij bracht in huis de stille vreugde,
gij waart het hart in ons gezin,
nu schijnt er diep de droefheid in;
ons troost 't gedacht aan uwe deugden.
Ge hieldt altijd van 't kristlijk leven,
ook toen ge waart in Kongoland,
want tegen 't kwaad bleeft gij bestand.
Ge hebt 't goed voorbeeld steeds gegeven.

Toen ziekte u zo wreed deed lijden
bleeft gij geduldig in uw smart;
tot God toen bad uw moederhart,
dat schonk u sterke moed in 't strijden.
Uw Ouders, Man en Zoon nu treuren:
Nu halverweegs van 's levens baan
moet gij van hen nu henengaan;
alleen 't Geloof hen op kan beuren.
Wij geven u ons dank en liefde mede.
Ge leeft in ons gedachtenis
en voor uw blijde zielelafenis
we schenken u ons trouwe bede.

De vrome moeder (1960):

Op 't Lintgehucht daar stond uw huis
aan d'uitloop van de wijde velden.
Uw man met moed zijn doening stelde
betrouwend op het Kristi-Kruis.
Ge zaagt in 't rond de kerken staan:
Dat schonk u liefde en betrouwen
in God en Onze Lieve Vrouw
en blijde zijt G'er heengegaan.
Hoe droef kwam dan de oorlogstijd
die angst en vrees in 't hart kwam jagen,
veel erger dan de onweersvlagen;
Hoe blij de vrede na de strijd.
Als elke moeder droegt g'in 't hart
een sterke liefde tot uw kindren
en niets vermocht die ooit te mindren
al kostte 't zware last en smart.
Zo ging uw leven stil voorbij.
Uw man en kindren die nu rouwen
ook hopen met een groot betrouwen
dat Gij nu juicht in d'hemel blij.

Ook de moeder, reeds oud geworden, die haar kinderen alle-
maal geplaatst weet, en die nog altijd werkt en op God be-
trouwt (1958):

Of nu de zon op d'heuvelrug
na stille nacht weer kwam terug
en schittren deed haar stralen
op 't Sprietveld en Nekkerdalen,
of als de winter als een spreij
de sneeuw dan kwam op veld en wei,
ge waart in huis of stal aan 't werken
of gingt door weer en wind ter kerke.

Er werd gezaaid, gemaaid, geboerd,
't gezin tot welstand werd gevoerd.
't Was heerlijk onder Godes zegen
met man en kindren daar te leven.
't Gezin werd stevig opgebouwd...
De kindren waren uitgetrouwd.
Ge mocht uw gouden jubel vieren,
maar d'hemelkroon kwam vader sieren....
Een dochter u ook reeds ontviel
en treuren deed uw moederziel,
doch stil-gelaten zonder klagen
hebt gij dat zware kruis gedragen.
Bijna nu honderd jaren oud
hebt gij altijd op God betrouwd;
ge hebt gewerkt en vroom gebeden,
geduldig al uw leed geleden.
Nu straalt voor u het eeuwig licht
na trouw vervulde moederplicht.
Met Allerheiligen moogt ge zingen
Gods lof met al de hemelingen.

De wakkere, dappere vrouw (1944):

Een wakkre vrouw
in liefde trouw
die elk naar rechte wist te geven
en verder niets en vroeg van 't leven
zo waart ge steeds en zijt ge gebleven.
Ter kerke gaan
te werken staan
en met een stille glimlach dragen
de kruisen en soms d'onweersvlagen
die elke mens toch op ziet dagen.
Dat was uw gang
al jaren lang
door 't leven... 't Was een somber lijden
wanneer g'uw man zaagt overlijden:
't Geloof u hielp dan verder strijden.
Ge droegt uw rouw
in liefde trouw
en bleeft bij hem in uw gedachten.
En 't enig doel van uw betrachten
was d'hemel, waar op U hij wachtte.

De trots van haar talrijke kroost (1956):

Schoon is de boom die staat te bloeien
in een door lentezon doorstraalde gaard.
Doch schoner is de moeder aan de haard

die vele kinderen op mag laten groeien.
Zij bouwt haar huisgezin op vaste gronden,
en God haar zegent in haar zorg en werk;
de liefde geeft haar macht en maakt ze sterk
ook als er komen duister-droeve stonden.
Elf kindren kwamen beurtlings 't leven groeten
Ze waren welkom, uw trots en vreugd:
drie gingen tot ons Heer van in hun jeugd,
't was uw droefheid ze te derven moeten.
Zo mocht gij moeder voor uw kindren leven
toen vader naar de hemel was gegaan
hebt gij als moeder uwe plicht gedaan
en aan uw kinderen uw gebed en raad gegeven.
Gij bleeft in d'oude dag heel eenzaam wonen
en hebt in uw gebed uw kinderen bedacht
tot kwam die laatste, gure winternacht
God u dan riep en schonk u d'hemelkrone.

De voorbeeldige vrouw (1944):

Eén zonnelach
zo was uw jeugd:
ze groeide
en bloeide
tot vrome deugd.
Eén zomerdag-
uw huwelijktijd:
bij zorgen
voor morgen,
tot 't goëd bereid.
Een herfst, heel lang
uw weduw-zijn,
niet klagend
maar dragend
heel stil de pijn.
Een hemelgang
uw sterven zacht:
gaan zere
ten Here
zoals betracht!

Zelfs de ongetrouwde vrouw, die zich liefdevol over zieke
mensen buigt is niet vergeten (1948):

Ten hemel zijt gij nu gegaan
heel stil, zoals verliep uw leven.
Ge hebt in stilt' veel goed gedaan.
Aan God en 't goed u zelf gegeven.

Van jongs ontlook in u de deugd
en groeide heerlijk met Gods zegen,
en 't weldoen was uw heilge vreugd,
en bloemen geurden langs uw wegen.
Zovele zieken hebt gij bijgestaan,
getroost in 't bange, laatste strijden:
aan 't leed dat gij naast u zaagt gaan,
hebt gij uw hulpe willen wijden.
Ge hebt geput die liefdekracht
aan 's Heren Tafel, aan de Bronne
van alle goed die wondre macht
verschafft en licht en heilge wonne.
Van in uw jeugd waart gij getrouw
aan uw geliefde Congregatie,
uw godsvrucht tot ons Lieve Vrouw
in u deed groeien deugd en gratie.
In huis waart gij zo zwijgzaam zacht,
al doende steeds voor 't goed van allen:
daarheen ging immers uw gedacht,
dat 't huis aan ieder zou bevallen.
Zo zijt g'als Christen Vrouw gegaan
door 't leven: wist een oogst te zaaien
van schatten die te rijpen staan
in d'hemel, waar g'hem nu zult maaien.

Zich helemaal in liefdedienst wegschenkend (1957):

Al ligt het veld nu kil en kaal
en zingt er vink noch wielewaal,
toch komt de zon op een der dagen
bestralen 't veld, spijt mist en vlagen.
Zo blijheid op uw wezen lag
spijt de last van d'oude dag:
uw ziele zong een lied van vrede
bij het gedenken van 't verleden.
Aan uwe jeugd hebt gij verzaakt
en nooit uw liefdezorg gestaakt
voor Moeder die u teer beminde;
bij haar kondt gij uw vreugde vinden.
Toen Moeder henen was gegaan
bleef gij alleen in 't leven staan
en eenzaam sleet ge uwe dagen
en bleeft aan God vertroosting vragen.
Nu straalt voor u de zonnedag
die u van jongs in 't harte lag;
uw kinderliefde God wil lonen:
Met Moeder moogt g'in d'hemel wonen.

Steeds de medemens helpend (1961):

Nabij de oude Tommenmolen
een hoefje stond verscholen
aan d'overzijde van de brug
geleden jaren al terug.
Daar woonden uwe ouders stil tevreden,
daar klonken 's avonds veel gebeden;
daar zijt ge opgegroeid in deugd,
en waart voor d'ouders d'enige vreugd.
Ge droegt die eenvoud mee door 't leven
vooral 't geloof is u gebleven.
Met God verbonden bleef uw hart,
in wel en wee, in vreugd'en smart.
Oprecht waart gij in daad en woorden,
en deedt uw plicht zoals behoorde:
uw levenstaak was ook zodanig,
ge waart eenvoudig, onderdanig.
Geduldig steeds en diep ootmoedig,
droegt gij stil uw leed koelbloedig.
Ge bleeft met God en mensen steeds bevriend
en hebt uw meesters trouw gediend.
De Paaszon heerlijk staat te stralen,
in d'harten Gods genade pralen.
Na 't donker lijden van het kruis,
u tegenlacht het hemelhuis.

Werkend in klooster en kerk (1940):

Werken, bidden was haar leven,
andren bijstaan, vreugde geven
was haar vreugd' en zielsgenot
leefde zo in dienst van God.
Met wat fierheid mocht ze denken
dat z'haar beste kracht mocht schenken
aan 't geluk van 't duurbaar kroost
van haar Broer. Welk zaalge troost!
Veertig jaren kwam ze werken
voor het klooster en kerke,
steeds bezorgd en blijgemoed,
denkend slechts aan deugd en goed.
Vredig was haar levensavond,
andren nog met vreugde lavend
sprak ze steeds het wijze woord,
tot haar ziel nu ging naar 's hemels oord.

De ouderdom, zo jong als oud, komt tot z'n recht:
— de jonge man, vol toekomstdromen (1961):

Ge waart nog jong, tot ons geluk en zegen
We hadden u van God in vreugd gekregen.
Wij minden u, maar God nog meer:
Hij nam u tot de hemel weer.

Ge waart nog jong vol toekomstdromen
Die vlug vergaan als 't blad der bomen.
De mens wel denken kan en schikt
Maar tot ons goed, God 't al beschikt.

Ge waart nog jong, en gingt nog leren
Een vakman zijn, was uw begeren.
Eilaas, de ziekte steeld' uw kracht,
En dra was 't al alhier volbracht.

In huis nog hangt uw rozenhoedje
Waaraan ge badt uw Weesgegroetje,
Van jongs had moeder 't u geleerd;
't Geeft troost in 't leed dat 't harte deert.

Ge gingt nog jong naar 't eeuwig leven,
Dat God in liefde u zal geven.
Bid voor uw ouders tot de Heer,
Daar zien ze u in vreugde weer.

— de oude man, nog zo vol moed (1950):

Wijl heerlijk straalde nog d'Oktoberzon
alover 't Bistveld en de oude hoeve,
in u de dood het leven overwon
en kwam geliefde harten diep bedroeven.
Al waart Ge hoog in ouderdom geschrêen
toch droegt Ge blijgezind de last der jaren
en 't leven u nog immer schoner scheen
al moest Ge soms ook leed en last ervaren.
Uw oude harte zong een jolig lied
een lied van dank om al het goed'en schone
dat God in veld en wei gedijen liet
waardoor Hij 's mensen zware werk wil lonen.
Zo gingt Gij door het leven stap na stap,
en deugdbeladen waren uwe dagen,
zo kwaamt Ge veilig aan des hemels trap
en mocht uw deugdenschap er binnendragen.
Uw Christen ziel de dood nu overwon
want eeuwig zal z'in 's hemels vreugde leven,
aanschouwen daar het Licht der Vredeson
dat God tot eeuwig loon u nu wil geven.

— de eenzaam, vol gelatenheid en stille vree (1952):

Een droeve zwerver waart ge niet,
toch eenzaam gingt ge door het leven
en droegt uw lasten en verdriet
alleen, doch 't hart tot God verheven.

Want diep in uwe mannenziel
wist Gij 't Geloof gaaf te bewaren
en wat er ook u tegenviel
uw ziel bleef hemelwaarts steeds varen.
Zo was uw laatste levenstijd
een tijd van rust en stille vrede;
en na de zachte stervensstrijd
zijt Gij de hemel ingetreden.

Dikwijls krijgen wij herinneringen aan vroegere tijden, soms ook droevige voorvallen te lezen:

— d'oude poort der kerk (1958):

Ge blijft altijd in d'ouderlijke woon
met uwe zusters, stil en wel tevrede,
gingt elke dag naar uwe bezigheden
om blij 't ontvangen 't zuurgewonnen loon.
G'en hield niet van het wild of woest gewoel.
Ge houdt godvruchtig van ons Lieve Vrouwe,
in Jezus' Hart hadt gij het volste vertrouwen
Zo stond altijd voor u het levensdoel.
Eens kocht uw vader d'oude poort der kerk,
ze sloot de schuur, deed vromer bidden, - zegel
van God op al het werk met wan of vlegel -
want bidden heiligt ook het minste werk.
Gelijk de bloemen in de hof vergaan,
zo moesten ook uw levenskrachten kwijnen....
Gij stierft, maar uwe ziel zag 't licht verschijnen
daar d'hemeldeur voor u ging open staan.
De droeve smart van 't afscheid is voorbij.
Ge ziet nu bloeien rozen die eeuwig leven,
want Jezus' Hart wil u de hemel geven
waar uwe ziele juicht nu immer-blij.

— d'oude hoeve van 't Voor (1955 en 1957):

Op d'oude hoeve van het Voor,
te midden van de schoon landouwen,
mocht Gij het levenslicht aanschouwen....
Dat beeld u bijbleef het leven door
Daar leefde diepe godsdienstzin,
voorvaderlijke deugd er bloeide,
een zoon tot priester Gods daar groeide
die oogsten mocht veel zielsgewin.
Daar waar G'uw tarw' hebt ingeschuurd
wordt nu 't Misoffer opgedragen,
een zegen voor de heilige dagen
door Godes liefde aangevuurd.
Gij droegt de heilige vroomheid mee

in uw gezin en daaglijks leven
en hebt z'uw kindren meegegeven
met uwe zegen en uw bee.
Ze bleven aan uw voorbeeld trouw;
gehecht aan plicht en vrome zeden.
Twee zijn er 't klooster ingetreden
en dienen God in vreugd en rouw.
Een lente was uw oude dag
bestraald met liefderijke zorgen.
Nu gloort open d'eeuwge morgen
en uwe ziel nu jublen mag.

Uw leven was een zware tocht
dat de ziekte jarenlang bevocht
al zoekend naar de frisse luchten
die immer verder gingen vluchten.
Of nu de lentezonne scheen
't en hielp niet, doch ooit verdween
al gingen bloemen weer aan 't bloeien
en 't graan in 't veld al stond te groeien.
Waar nu de schure werd een kerk
aan «'t Hof van 't Voor» hebt gij uw werk
en zorg besteed om de gebouwen
te redden midden de landouwen.
't En mocht niet lukken daar uw vrouw
te sterven kwam en diepe rouw
u trof en bitter u deed treuren
en 't einde kwam van 't schoon labeuren.
't Geloof was in die nacht uw licht
en hielp u kwijten uwe plicht;
en in uw zoon mocht gij als vader
uw sterkte vinden en troost te gader.
Uw vaderzegen blijft hem bij,
en zijn gebed uw ziel maakt blij.
Geduldig hebt g'uw kruis gedragen
de vreugd voor u nu op zal dagen....

— een auto-ongeval (1960):

Schuchter stond de zon te schijnen
toen ge naar de Drie Fonteynen
reedt naar 't werk als elke dag.
Plots kwam dan de zware slag.
Vlug een auto kwam gereden
op de grond werdt g'als vertreden....
Kristen liefde hulp u bood
was onmachtig voor de dood.

Vreugde was voor u het werken
't Kwam in leed en rouw u sterken.
Aan 't gezin hebt gij gedacht
en zijn welzijn steeds betracht.
Bitter moest uw harte rouwen
toen zo jong nog stierf uw vrouwe.
Werken voor uw dierbaar kroost
schonk u moed en zachte troost.
Het geloof in 't hart bleef leven....
Priesterhand heeft u gegeven
's Heren zegen vóór uw dood
beste troost in zielenood.

— de droeve vondst in de sneeuw (1950):

Vorbij de Tommenmolen
langs witbesneeuwde baan,
moest g'eenzaam huiswaarts gaan.
Daar zat de dood verscholen.
Een duizling doet u kreunen:
daar valt gij in de sneeuw
en stoot noch gil, noch schreeuw,
maar zoekt u wat te steunen.
Geen hulp op d'eenzaam wegen.
De maan schijnt in de lucht,
een late raaf daar vlucht.
Geen mens en komt u tegen.
Het wordt nu zondagmorgen.
De mensen gaan ter kerk:
nog donker blijft het zwerk.
Uw nood blijft droef verborgen.
Een Vrouw komt aangetreden,
en ziet vol schrik uw hand
bewegen op de kant
en hoort uw kreunen mede.
Nu komt de hulp opdagen,
in 't ouderhuis, men wacht
in angst de hele nacht,
waar z'u stil binnendragen.
De smart ons hart doet lijden.
Alleen 't Geloof ons helpt
en onze tranen stelt.
Dat God uw ziel verblijde.
Dat vragen w'in ons bede.
God wees uw eeuwig loon
en schenke' u d'hemelwoon
vol Gods barmhartigheden.

Priesters, kloosterbroeders en EE. Zusters, worden schoon beschreven:

— een kloosterling-priester (1944):

Eens 't heilig kloosterkleed omgorden,
aan 't altaar staan en priester worden,
dat was uw jonge levensdroom
en uwe bee met stille schroom.
Ge gingt langs lange en harde wegen
het groots geluk en d'ere tegen,
door moeders vrome bee gesteund
op Gods gena en liefd' geleund.
De grote dag verscheen, g'hebt opgedragen
uw Eerste Mis in d'oorlogsdagen:
maar 't was een dag vol zonne en vree
en bracht geluk voor allen mee.
Toen gingt ge weer uw kloosterplichten
vervullen met de jeugd te stichten,
ge gaaft uw hart aan 't heil der Kerk.
Maar 't werd een lastvol bergbeklimmen,
een lijdensbaan naar hoger klimmen,
de ziekte knaagde dag en nacht
tot dan verzwon uw laatste kracht.
Gij zijt dan heengegaan toen volop bloeide
uw leven, maar hoe weeldrig groeiden
de bloemen der verdiensten op.
Uw priesterziel beklom nu d'hemeltop!

— een ere-pastoor (1945):

Voor 't priester zijn behield hij diep
den eerbied in zijn hart verdoken
tot 't welk Gods goedheid hem eens riep;
daaruit is dan heel rijk ontloken
een bloemenschat van heilige deugd
die stil de zielen wist te winnen,
haar schenken kon de ware vreugd.
Slechts God doen kennen en beminnen
was 't streven van zijn priesterhart,
dat eiste 't offer van zijn krachten
en 't bracht hem lijden veel en hard.
Maar wat de dagen hem ook brachten,
getrouw bleef hij in stil geduld.
Tot 't eind' ging hij zijn lijdenswegen
en volgde moedig zijnen Heer.
Zo werd zijn leven tot een zegen,
beloond met eeuwge priestereer.

— een Broeder-ziekenverpleger (1953):

Welzalgig is hij en gezegend
die, 't wocord des Heren overwegend,

zijn Ouders en zijn thuis verlaat,
met Jesus stil zijn kruisweg gaat
in 't werkzaam, harde kloosterleven
om hoger op naar God te streven.

Gezegend Broeder, die zo blijde
aan God uw leven wilde wijden
door dienst aan wie was arm en krank
en nooit en vroegt een woord van dank.
Er lachte goedheid op uw wezen
en velen hebt gij dienst bewezen.

Blijmoedig hebt G'uw taak gekweten
hoe zwaar ze was bleef ongeweten.
Ge bleeft aan 't werk, tot ziekte kwam
die u en 't werken legde lam,
en sloop stilaan uw levenskrachten
en naar de hemel u deed smachten.

Ge laagt als op een kruis gekluisterd
toen heeft uw goede hart gefluisterd:
«Ach Heer, 'lijk Gij het wilt en doet
zo is 't voor mij ook immer goed».
Gelaten, zonder ooit te klagen
hebt gij uw schrijnend leed verdragen.

In 't harte zong het lied van vrede
dat opsteeg uit uw veel gebeden...
Ten hemel kwam u God ontbiên
vóór G'uwe Broers hadt weergezien.
Daar zult G'ons allen wel gedenken
en God zal 't blijde weerzien schenken.

-- een Broeder der abdij (1961):

Ge waart een jongen van de buiten
Ge bleeft uw jonge hart steeds sluiten
Voor ondeugd en kwaadaardigheid
En leerdet vroeg dienstvaardigheid.

Uw moeder deed u met vertrouwen
Te bidden tot Ons Lieve Vrouwe,
Bezocht met u, na 't kinderspel,
De Buggenhoutse Boskapel.

«Grimbergen» hebt ge daar gelezen
In steen gebeiteld: 't heeft gewezen
Uw roeping, om daarheen te gaan,
Zoals uw Oom had voorgedaan.

Door uw geloften en gebeden
Gesterkt, zijt gij dan voortgetreden
In vrome deugdzaamheid,
Met stralende zachtmoedigheid.

Na uw gebed in vroege morgen

Gingt gij voor tuin en neerhof zorgen.
Geen werk en was voor u te zwaar,
Uw moed en zorg speelden alles klaar.
Uw vriend'lijkheid was als een zonne
Die ieders harte heeft gewonnen.
G'hebt nooit iemand een dienst ontzeid
Ge waart tot elk goed werk bereid.
Met moed hebt gij uw strijd gestreden
En 't laatste leed heel stil geleden.
Ons Heer u riep naar d'hemelwoon
Om u te schenken 't eeuwig loon.

— een Gosthuis-zuster (1956):

Ge waart weer doend vanaf het morgenkrieken
met te bereiden 't eten van uw zieken,
toen 't vrijdagwerk al naar zijn hoogtepunt liep
Gods stem wel zacht maar plots tot Hem u riep.
Een tak wordt door een rukwind afgebroken,
zo vieit Ge neer, de ogen toegeloken...
Ge waart bereid om heen te gaan naar God
Ge hadt volbracht in liefd' zijn minst gebod.
In u de liefde tot de zieken gloeide
en straalde in uw werk en immer groeide
tot zegen van uw huis, van uw kliniek;
ge hebt u doodgeliefd; uw hard werd ziek.
Ge moogt in blijde vree ten hemel varen
na 't werk van meer dan acht en dertig jaren.
Ons Heer toch milde loont die goed van hart
de naaste helpt en troost in zijne smart.
Ge hebt u zelf geheel de Heer geschonken,
door uw geloften aan het kruis geklonken;
nu juicht uw schone ziel in 's hemels hof
en zingt met d'Englen 's Heren eeuwge lof.

— een Zuster-onderwijzeres (1955):

Clara, die het licht steeds droegt
van Geloof en heil'ge minne,
alle kinderharten vroegt
God en Ouders te beminnen.
't Warme licht dat vreugde schenkt
en heropbeurt al die lijden,
dat aan 't leed van anderen denkt
hopen doet op beter tijden.
In dat licht hebt G'opgevoed
vele kindren, lange jaren,
in hun hart geplant het goed,
dat z'hun levenlang bewaren.

Vurig hebt G'ons Lieve Vrouw
door uw kinderen doen eren
en daaraan te blijven trouw
wist uw voorbeeld hen te leren.
Heerlijk stralen bleef dat licht
tot in d'avond van uw leven,
't bleef nog tot ons Heer gericht
toen Hij d'hemel u kwam geven.

Andere personen uit allerlei rangen en standen der maatschappij, krijgen ieder een aangepast woordje in dichtvorm:

— een gesneuveld soldaat (1940):

«Tot weerziens!» was zijn laatste woord.
Een weerzien in het ander leven
zal 't worden.... Ver van hier verdreven
zo stierf hij daar in ballingsoord,
die ginder in het verre land
toen hem de wrede dood kwam treffen
zijn stervend hoofd niet op mocht heffen
naar 't aanschijn van een bloedverwant.
Die «Vader!» riep; geen Vader kwam,
die «Moeder!»; - waar bleeft ge Moeder?
die kermde, snikte «Ach! mijn broeders!»
doch geen bekende stem en kwam.
O God, gij weet wat lijden is
en niemand anders kan 't belonen:
beloon de droefste uwer zonen
en schenk hem rust en lavenis!
En zij zijn lijden, zij zijn dood
een offer, Heer, dat voor uw ogen
blijv' bidden om uw mededogen
in onze ellende en bangen nood....

— een soldaat, tijdens de bezetting verraden en gedood (1943):

Uw edel hart en kon 't niet dragen
dat 't Vaderland zo werd verdrukt
en 't volk met gesels werd geslagen
en onder 't juk ging diep gebukt.
In legerdienst hebt gij gestreden
en moedig uwe man gestaan,
en, veilig uit den strijd getreden
vingt gij de strijd weer verder aan.
De vijand waakte, en laf verraden
werd gij van huis ver weggerukt,
met boeien, kluisters zwaar beladen
in 't folterkamp vervoerd, verdrukt.
We hebben vele, lange dagen

naar U gewacht en U betracht,
gehoopt dat g'eindelijk op zoudt dagen
ontsnapt aan 's vijands helse macht.
Gij vielt... als martelaar gestorven
van liefd' voor ons en 't Vaderland.
Uw offerdood heeft ons verworven
den zegen van Gods Vaderhand.

— een kunstschilder (1946):

Naar schoonheid zocht uw kunstnaarsziel
en al het schoon dat haar beviel
hebt gij op 't heerlijk doek gebracht
in schittering van kleurenpracht.
Ge keekt heel diep in 's mensen wezen:
zo zijn de beelden opgerezen
van Koning Albert, beeld van moed
en van Astrid, Vorstinne zoet.
Zo worden voor het nageslacht
bewaard en voor de geest gebracht
van velen d'echte beeltenis
die zwijgend toch nog sprekend is.
Doch hoger heeft uw ziel gevonden
het Schoon dat d'hemelen verkonden:
G'hebt steeds rotsvast geloofd in God,
Hem eer gebracht door 't kunstgenot
Op 't laatst hebt gij gevraagd een gunst
God verder t'eren door uw kunst:
Ge droomde van 't Mariabeeld,
't was in uw geest al gepenseeld.
't En mocht niet zijn! Ons Lieve Vrouwe
U medenam om God 't aanschouwen....

— een barones (1950):

Ge droegt de glans van adeldom
nog stralend uit een ver verleden,
en 't goede in uw daden glom
dat ook uw Christen vaders deden.
Ge wist dat «adeldom verplicht»,
Uw liefde ging dan naar de kleinen:
voor d'ouden hebt g'een thuis gesticht
opdat wat zon voor hen zou schijnen.
Ge hebt bescheiden goed gedaan
aan zieken en aan armen,
en vele giften toegestaan
aan wie kwam vragen uw erbarmen.
De vele goederen van dees aard,
nu plots bij 't sterven u ontvielen;

g'hebt schoner rijkdommen vergaard
die eeuwig sieren uwe ziele.

Getrouw aan God en d'heilge Kerk
volbracht ge moedig uwe plichten,
dat maakt' u in het lijden sterk
en hielp om 't al naar God te richten.

In eer blijft uw gedachtenis
en menig hart zal u gedenken
en bidden tot uw lafenis
wjl God u 't eeuwig loon zal schenken.

— een rustend-schoolhoofd (1956):

Ge waart een man met hoog gezag,
en wijsheid op uw wezen lag
het grootste deel toch van uw leven
hebt g'aan de schooljeugd mild gegeven.

Het wijze woord door u gezegd
heeft in de harten 't goed gelegd;
uw voorbeeld wist de jeugd te stichten
en hun gedacht naar 't goed te richten.

Als goede Vader in 't gezin
hieldt gij van d'oude godsdienstzin;
uw vrouw en kindren u beminden
en hulp bij u steeds mochten vinden.

Na 't werk en na de oude dag
uw ziel in vrede heengaan mag,
als loon voor al uw goede daden
zal God uw ziel met vreugd beladen.

Nu vieren wij Maria's dag
waarop ons hart blij zingen mag.
Maria zal U, Vader, tonen
de hemel, waar God u zal lonen.

— een ere-Secretaris (1941):

Menig blad heeft hij met prachtig schrift
volgeschreven en getrouw er neergegrift
al wat orde en wet maar eisen mochten,
doch zijn wils- en zielsgedachten zochten
't Levensboek te schrijven voor ons Heer,
vol met goede werken, deugd en eer,
schitterend van 't goud van zijn gebeden,
van 't geduld in 't lijden, christelijk geleden.

— een ere-Landmeter van het kadaster (1960):

In uwe ogen lag te lezen
de goedheid zacht en onvolprezen.
Ge waart een man met gouden hart
die medevoelde elke smart.

't Bewijs daarvan hebt ge gegeven
de laatste dag nog van uw leven
een vriend die op genezing wacht
hebt gij een warm bezoek gebracht.
Uw mond en sprak noch kwaad noch laster,
ge waart rechtvaardig op 't Kadaster
en aan uw volk veel dienst beweest
behulpzaam zijt ge steeds geweest.
Als vader hebt g'uw plicht gekweten
en vrouw en kinderen 't nooit vergeten,
uw kinderen groeiden op in deugd
ze waren uwe zoon en vreugd.
Uw kristelijk leven schenkt betrouwen
en doet hen blij ten hemel schouwen
waar uwe ziele eeuwig woont
en God uw deugd en werken loont.

— een ere-veldwachter (1941):

Hij was een waardig drager van 't gezag,
dat sprak uit heel zijn statig wezen,
maar binnen in zijn hart daar lag
een goedheid mild en uitgelezen.
Hij was rechtschape trouw aan eer en plicht,
maar bovenal een christen Vader
die in 't Geloof zijn deugdzaamheid en licht
te putten wist en 't plichtbesef te gader.
In 't uur der dood en heeft hij niet gebeeft
hij bad tot God met zoet betrouwen,
hij stierf in vree zoals hij had geleefd,
en ging des hemels licht aanschouwen.

— voor een sociaal-werker (1949):

Gij gingt door 't leven als verdienstig man;
g'hebt niet gevreesd te duwen aan 't gespan
om eigen volk wat hoger op te schragen
zodat zijn last min zwaarder werd om dragen.
Ge stondt al flink van in uw jonge tijd,
in het gelid van sociale strijd.
Aan God getrouw en al uw heilige plichten
wist g'allen hoger op te richten.
Ge droegt stilzwijgend 't eigen harteleed.
De dood van uw geliefden een wonde sneed
in 't hart. G'hebt 's Heren Wil gezegend
en uwe naasten minzaam steeds bejegend.
Zo zoet en goed als volle honigraat,
was ook uw mannenwoord en wijze raad.
Zoals de bieken nijvrig d'oogst vergaren
zo zijn verdienstvol uwe levensjaren.

Gij gingt door 't leven als verdienstlijk man,
de schoonste lof die men u geven kan....
De wind klaagt droef nu in de lindebomen,
maar frisse bloesem zal eens wederkomen.
Uw heengaan onze harten treuren doet,
doch dankbaar denken wij aan al het goed
dat gij hier deedt. Pluk nu in 's hemelswoning
de vruchten van uw werk in Gods beloning.

— voor een jonge arbeider, 20 jaar oud (1946):

Een goede makker is nu heengegaan,
nog open lag voor hem de levensbaan!
Hij stapte moedig in ons rangen,
en zong zo jolig onze zangen.
Zijn goedheid sprak in woord en lach
al grauwde soms een droeve dag.
Zijn gulle lach is nu verdwenen!
Gods' vreugd is hem verschenen.

Een goede zoon is henen nu gegaan,
zijn sterven storten doet zo menig traan.
Zolang heeft Moeder kloek gestreden.
en Vader heeft zo diep geleden
bij 't lijden van hun jongsten zoon —
de vreugde van hun stille woon....
Hen troost de zoete-vroom gedachte:
dat Paul op hen blijft wachten.
Een goede christen is nu heengegaan
die in de strijd voor Christus wilde staan.
die Christus vlag rechtop wou dragen
en 't Kruis op zijne schouders schragen.
Hij heeft zijn taak heel jong vervuld
al lijdend stil met zacht geduld.
Nu stapt hij op in Englenstoeten
en mag zijn God begroeten.

— voor een blinde organist (1948):

'k En zag de gloed niet noch de pracht
van zonneschijn of sterrennacht:
'k en zag ook nooit der bloemen weelde
doch ik hoorde wel de vink die kweelde.
'k En zag nooit 't wezen van de Vrouw
die mijne Moeder was, die trouw
mijn stappen leidde door het leven:
haar lied is mij steeds bijgebleven.
Mij deerde 't hardste lot nog niet;
ik ging mijn weg en zong mijn lied.
mijn lied om Godes lof te zingen
of vreugd te brengen in de kringen.

Ik zong mijn lied, al was ik blind,
en droeg mijn lasten blijgezind.
Ik vond de vreugd in 't zoet vertrouwen
dat ik Gods Licht eens zou aanschouwen.
Ik kwam op 't eind der levensbaan;
en plots is 't Licht dan opgegaan.
Na 's levensnacht straalt d'hemelzonne
waarin mijn ziel put eeuwge wonne....

— voor een muzikant (1943):

Nu moogt ge eindelijk rusten gaan,
ten einde ging uw levensbaan.
Ge deedt in houwe trouw uw plichten
en wist ons allen vroom te stichten.
Ge waart een christen uit één stuk.
Ge mindet tot in d'ouden dag
't muziek en deedt als vinkenslag
klaroenen heldre toverklanken
gerekt in lange tonenranken.
De rouw brak 't lied met ruwen ruk.
Uw landmanswerk was 't sterke lied,
dat immer zong, ook in 't verdriet:
en uw Geloof en Godsbetrouwen
omhoog u immer deden schouwen
en sterkten u in smart en druk.
Uw ziele straalt met deugdenglans
en ziet fier op de kindrenkrans
die u en moeder blij verheugde.
Ga heen tot haar in d'hemelvreugde,
geniet het eeuwig Godsgeluk!

— voor een kerkzanger (1957):

Soms schijnen onze levensdagen
voorbij te rollen als een wagen,
heel traag, in 't diepste van de nacht
met leed en lijdenslast bevracht.
Ge kondt in kerk en woning zingen,
zo heerlijk zingen, en vreugdig gingen
de dagen henen met een lied...
het klonk weldra zo droef, vol verdriet.
De vreugd in trouwe echt ontloken
was broos en lag te vroeg gebroken
toen uwe vrouw ten hemel ging
en rouw in huis en harte hing.
Ge moest alleen de zorg nu dragen
voor uwe kindren, liefde kwam u schragen
want trouwe vriend en bloedverwant
u reikten ras de broederhand.

Niet langer klonken nog gezangen;
een nieuwe smart had u bevangen
en zwijgen bleef uw vreugdelied,
doch treurgezang en werd het niet.
G'hebt jarenlang uw pijn verdragen
en nooit en hoorden wij u klagen;
uit Godes hand ontvingt g'uw smart,
een zonneliel zong steeds uw hart.
Aan d'haard uw zetel staat nu ledig;
gij gingt ten hemel, stil en vredig.
De lijdenswagen heeft u gebracht
bij God die minzaam u heeft verwacht.

— voor moeder, die zo gaarne «Roosje uit de dalen» zong
(1958):

Nog sieren gouden bloementuilen
de grote schouw van 't stille huis
rondom het zegenende kruis;
de jubelvreugden er nog schuilen.
Ge mocht uw gouden bruiloft vieren
met luister en oprechte vreugd,
tot eer en hulde van uw deugd
die weeldrig in uw huis bleef tieren.
Die jubel straalde in uw leven
als een klare avondster
die meldt, de nacht is niet meer ver,
het laatste sein wordt dra gegeven.
En Vader ging ten hemel henen
en bitter voeld' uw hart dat leed,
ge maakte u stilaan gereed
om u met hem weer te verenen.
Gelijk het «Roosje uit de Dalen»
(door u zo graag gezongen lied)
zo kendet gij de hoogmoed niet,
ge bleeft eenvoudig, zonder pralen.
Ge hebt gezwoegd voor man en kindren
te huis, op 't veld, met blijde moed
gelijk een ware moeder doet
en niets en kon die moed vermindren...
Gesterkt door 't Brood des Heren
tefree om uw volbrachte plicht
en tot Maria's hart gericht
mocht gij naar God dan wederkeren.

— voor een boogschutter (1951):

G'hebt niet gewacht om heen te gaan,
tot weer de vink haar lied zou slaan,
en bloemen huis en hof zoûn sieren

om 't feest der kindren mee te vieren.
Als God u riep, waarom gewacht?
Ge wist uw levenstaak volbracht.
Met vrede hebt G'uw smart gedragen
doorheen uw laatste levensdagen.
Uw arm was sterk en scherp uw oog
de pijlen snorden uit uw boog
recht naar het doel. Zo wist G'uw leven
het hemelloon tot doel te geven.
Uw levenlang hebt Gij gericht
uw oog naar God en 't Eeuwig Licht
te midden van het zwaar bebouwen
van hofstee en der schoon landouwen.
Getrouw aan God en godsdienstplicht
hebt G' in 't gezin het goed gesticht.
Uw Vrouw en Kindren vreugde vonden
bij U, door liefd' in God verbonden.
Welzalig is de Christen Man
die bij zijn sterven zeggen kan:
«'k wist immer 't goede te betrachten,
nu mag ik d'eeuwge kroon verwachten.»

— voor een zinneloze (1957):

Gelijk een lelie, half ontloken
zijt g'opgegroeid in huis verdoken
g' hebt daar gebracht gezelligheid
door uwe still' aanwezigheid.
G'en hebt van 't leven niet genoten:
't en heeft uw ziele niet verdrotten
ge vindt in 't werken uwe vreugd,
bewaarde d'onschuld van uw jeugd.
Uw levenstijd is nu verlopen,
de lelie bloeide heerlijk open
uw ziel ontwaakte in 't eeuwig licht
waar z'onbewust was heengericht.
Ge hoort nu d'Englenkoren zingen
g'aanschouwt de stoet der hemelingen.
Bid smekend, knielend, tot ons Heer
zijn zegen daalt op ons dan neer.

— voor een der dragers van den hemel in de Sacramentsproces-
sie (1941):

Hij ging door 't leven, rechtvooruit
en keek niet om naar 't aards geluid:
hij deed zijn werk aan vele wegen,
doch Enen bleef zijn hart genegen.
Hij diende God in eer en deugd

en vond in 't bidden zijne vreugd,
en als het lijden hem kwam plagen
dan droeg hij 't zonder eens te klagen.
Naar Vrouw en Kindren ging zijn liefd'
Nooit heeft zijn woord hun hart gegriefd.
Hij ging hen voor in 't plichtbetrachten,
Nu mag hij 's Heren loon verwachten.
Wanneer bij zomertij, langs straat en heg
ons Heer men droeg langs de processieweg
droeg hij den hemel bij 't Hoogwaardig
voor God en 't goed steeds strijdvaardig.
Zo heeft hij binst zijn levenstijd
zijn weg naar d'eeuwigheid bereid:
een weg bezaaid met deugdsieraden
en fonklend hel van Gods genaden.

Welke stielman ook, maar hij staat ten voeten uit getekend
in de gedichten van Pastoor Delestré:

— voor een eenvoudig werkman (1960):

Eenvoudig was uw werkmansleven,
met kristen deugden rijk omgeven;
geen aardse pracht heeft u bekoord,
ge deedt uw stille werk steeds voort.
Eenvoudig was uw werk, maar edel,
uw harte tokkelde de vedel
van trouw aan kristelijke deugd,
uw ziele zong het lied van vreugd.
Als trouw soldaat in d'oorlogsdagen
hebt gij dat wee met moed gedragen
en hebt voor 't Vaderland uw plicht
tot 't einde toe getrouw verricht.
Wanneer de strijd was uitgestreden
kwaamt gij naar huis, daar lachte vrede.
Ge zijt terug naar 't werk gegaan,
als vader hebt g'uw plicht gedaan.
Ge zijt getrouw ter kerke gekomen,
nu is uw plaats al ingenomen,
want ziekte heeft uw hart doorkerfd
waaraan ge stil en vreedzaam sterft.
Eenvoudig was uw werkmansleven,
maar g'hebt 't goed voorbeeld steeds gegeven.
Eenvoudig zijt gij heengegaan.
Ons Heer u wacht op 't eind der baan.

— voor een trambediende (1960):

Ge reedt per tram door 't Brabants land
de schakelaar in vaste hand,

bij zomertijd of winterweder,
altijd vooruit, steeds heen en weder.
Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat
zoals het op de tramdienst gaat,
waart gij op post, altijd blijmoedig,
bij ongevallen stil-koelbloedig.
Dan kwam de rust van d'oude dag
waarop uw levenshoop steeds lag.
... Maar d'aardse rust is plots verdwenen
en 't vuur van heengaan is verschenen.
Ge hebt altijd 't Geloof bewaard,
daarin de sterke kracht vergaard
om stil te dragen smart en rouwe
bij 't heengaan van uw goede vrouwe.
Daarom verblijdt de hoop ons hart,
gelaten dragen wij ons smart.
Wij zullen U getrouw gedenken
en U onze gebeden schenken.

— voor een steenkapper (1960):

Het jaarlijks teerfeest ging zijn gang
Met vrolijkheid, muziek en zang;
Toen plots u krachten ontvielen,
De wrede dood kwam u ontzielen.
Ons Here kent ons uur en tijd
En vond uw ziele goed bereid.
Uw kristlijk leven doet ons hopen
Dat d'hemel reeds voor u staat open.
G'hebt daaglijks aan de dood gedacht
Wanneer ge stenen samenbracht
En hebt gebeiteld op de zerken.
De dood komt 't aards bestaan beperken.
Daarom kwaamt gij vóór 't daaglijks werk
Wel meermaals bidden in de kerk.
Ge vroegt voor uw gezin Gods zegen,
En veel gena hebt gij gekregen.
Zo velen hebt g'in 't graf gelegd
En hen de hemel toegezegd.
Nu gij die weg zijt ingetreden
Zo schenke God U d'hemelvrede.

— voor een kasseier (1953):

Uw leven was een harde strijd.
In zomer- of in wintertijd
moest gij de stenen leggen
zo eenzaam, zonder iets te zeggen.
Ge hebt gewerkt langs spoor en baan

en hebt getrouw uw man gestaan
om 't werk volledig af te maken
zodat er niet viel op te laken.
Ge hebt voor uw gezin gewerkt;
dat schonk u moed: 't heeft u gesterkt.
Maar bovenal zijt gij gebleven
een Christen man door heel uw leven.
Ge droegt toch immer fier en trouw
het vaandel van ons Lieve Vrouw
of Doodstrijdvlag, met plechtge trede
tot luister van de plechtigheden.
Ge hadt gehoopt weer op te staan
te Nieuwjaar, om dan weer te gaan
als koene vaandrig, God ter ere:
maar ach! de ziekte wou niet keren.
Heel veilig ligt uw weg bereid
die u ten hemel binnenleidt.
Nu 't aardse leven is verzwonden
hebt gij het eeuwge nu gevonden.
Nu brengt der Engelen blijde stoet
u luistervol een eregroet.
G'ontvangt Maria's moederzegen
die u geleidt langs d'hemelwegen.

— voor een metselaar (1950):

Sinds lang en klonk uw trouw truweel
niet meer op stenen en kareel...
Zo vele huizen mocht gij bouwen,
uw eerlijkheid won elks vertrouwen.
Van Vader krijgt g'uw vaardigheid,
die u van jongs had opgeleid.
Uw noeste werken viel nu stil,
de ziekte brak uw kracht en wil:
het werden harde, donker dagen
en lijdenslast kreeg gij te dragen.
De liefde en zorg van Vrouw en Zoon
bracht troost. Hoe edel ook en schoon
't en kon u toch niet batig helpen;
de ziekte wond' viel niet te stelpen.
Gelukkig, door uw leven heen,
vergat ge niet de schoonste steen
te metsen aan uw hemelwoning
door God te schenken als beloning.
Ge hebt uw werk steeds ingezet
des morgens door een vroom gebed:
uw werk werd 't opgaan naar de hemel
waar God leeft boven 't stergewemel.

Die mens het schoonste huis toch bouwt
die trouw aan plicht, op God vertrouwt.

— voor een plekker (1958):

De mist is deze nacht gekomen,
omhulde huizen; veld en bomen....
't Werd donker, 't Licht der maan
verdoken bleef... Geen ster bleef staan.
't Werd nacht... Uw ziel is heengetogen....
naar 't licht nog zochten uwe ogen....
Lijk in de dag weer scheen de zon
zo zag uw ziel Gods vreugdebron....
Veel mistig leed hebt gij gedragen
in 't heengaan van uw levensdagen.
Ge deedt met moed uw plekkerswerk
Gods liefde maakte u trouw en sterk.
Door d'oorlog uit uw land verdreven
moest gij als banneling gaan leven,
tot dat na felle strijd en slag
weer wapperde de vrijheidsvlag.
Ge hebt uw werk alsdan hernomen
en zaagt dan blijde dagen komen
bij Vrouw en Kind... tot weer de smart
diep treuren deed uw mannenhart.
Was 't niet de droefste van uw dagen
toen g'uwe vrouw naar 't graf zaagt dragen?
Doorheen de mist drong weer het Licht.
Aan Zoons gezin God schonk een wicht.
Op d'eerste vrijdag kwaamt gij kniele,
aan d'heilge tafel, 't sterkte voor uw ziele.
Voor goed klaart op de mist van smart
voor eeuwig rust g'op Jezus hart.

— voor een glazenier (1956):

Ge bracht des tijds door kunstig werk
het blijde licht in woonst en kerk,
door 't glas te slijpen en te snijden
om duisternis en tocht te mijden.
Ge gingt naar 't werk met flinke moed
bezorgd altijd voor 't heil en 't goed
voor uwe vrouw en uwe kindren
en niets en kon uw zorgen hindren.
Beproeving bleef u niet gespaard
maar g'hebt uw kloeke moed bewaard
al deed het lijden u soms rouwen,
ge bleeft op God steeds vast betrouwen.
Ge hebt een schoon gezin gesticht
en hebt getrouw volbracht uw plicht

ge hebt gewerkt tot kwam het lijden
der ziekte voor zo lange tijden.

Ge droegt gelaten uwe smart,
ge zocht wat troost voor 't lijdend hart
in 't stille bidden in die dagen
dat hielp u krachtig 't Kruis te dragen.
Uw heengaan ons veel droefheid baart
ons oog vol hoop ten hemel staart,
waar uwe ziel nu mag zien stralen
het vreugdelicht der eeuwge zalen.

— voor een huisschilder (1943):

Elke mens draagt mee in 't leven,
last en lijden, ongeteld;
soms wordt wel wat vreugd' gegeven,
maar als rook gaat z'heen en smelt.
G'hebt met verf en kleur geschilderd
huizen, meubels en gerei,
's levens droefnis wat gemilderd,
zo de zonne doet in mei.

Zalig hij die zijn ziele
weet te houden schoon en fris,
dat haar nooit iets en ontviele
wat van Godes gratie is.

Moog' uw ziele dan ontvangen
't zalig één-zijn met den Heer,
bij der Englen blijde zangen
Vrouw en dochter vinden weer.

— voor een smid (1945):

Van jongsaf deedt ge 't aambeeld zingen
en hebt met fors en hamerslag gesmeed:
en hebt het hard metaal krachtvol gekneed
om hoef of wiel of ploeg t'omringen.

Een schoner lied nog deedt ge horen
door 't leven: dien godvruchtig waart ge en vroom
ge hebt 't Geloof beleden zonder schroom,
uw woord deed 't kwade woord versmoren.

Schoon banden wist gij ook te smeden
die allen samensnoerden in 't gezin
- uw Vrouw en Kinderen - met trouwe min,
die immer bleef als in 't verleden.

Zo gingt gij eerlijk door het leven
en hebt gesmeed aan d'eeuwge hemelkroon
die Godes milde hand als schitterend loon
in d'heerlijkheid u nu zal geven.

— voor een metaalbewerker (1952):

Uw last en smart hebt gij gedragen,
Ge zijt uw kruisweg opgegaan,
en hebt doorworsteld, zonder klagen
de harde strijd om het bestaan.
Ge hebt gezwoegd, zo lange jaren,
en 't hard metaal met kracht bewerkt,
om het te lassen en te garen
en hebt also 't getuig versterkt.
Zo kwam uw werk het volk ten goede,
ge hebt gezorgd voor warmt' en licht,
Ge hebt gewerkt steeds blij te moede,
omdat G' het deedt uit Christen plicht.
Ge hebt uw kinderen gegeven
het voorbeeld van de ware deugd,
- geduld en vroomheid in het leven
de bron van zuivere zielevreugd.
Wanneer een Dochter zich ging wijden
aan God, naar ziekendienst gericht,
dan kwam haar roeping U verblijden.
Ge droegt in 't hart Gods warmt' en licht.
Doch bitter was uw laatste lijden,
verzacht slechts door uw goede Vrouw,
die troost en sterkt' U gaf in 't strijden,
en immer hielp, in liefde trouw.
Nu zijt Gij rustig heengetogen
naar 's Heren eeuwge hemelwoon;
waar uwe schone ziel zal mogen
ontvangen 't glorievolle loon.

— voor een kleermaker (1952):

Ge hadt veel zin voor 't schone,
uw werk mocht men belonen
bedreven waart gij in de naad,
ge kost elk kleren naar zijn staat.
Maar wat is 't schoonste te kleden
in 't leven hier beneden?
't Is onze ziel met Gods gena,
haar schoonheid blijft bestaan hierna.
Met purpren lijdensdaden
doordriegd zijn de gewaden
waarmee G'uw ziele hebt getooid
met deugdenpaarlen rijk bestrooid.
Hoe moest uw harte rouwen
bij 't sterven van uw Vrouwe
die U zo goed ter zijde stond,
waarin Ge steun en hulpe vondt.

En verder ging het leven
en werd het kleed geweven
dat uwe ziel eens sieren zou,
aan God en goed uw sterke trouw.
Nu hoort Ge d'Englen zingen
die Godes troon omringen.
Uw ziel de hemelvreugd geniet
en nooit en zwijgt het Englenlied.

— voor een meubelmaker (1946):

De winters gaan, de lenten komen,
de zonne straalt, verjongt de bomen,
brengt vreugde en groei ten allen kant
en 't graan schiet groenend op in 't land.
Zo gaat het ook met 's mensen leven,
eerst fris en jong, dan verder streven
en werken voor de ouden dag
totdat de kracht niets meer vermag.
Er was er geen als gij bekwamer
in 't werk met beitel of met hamer,
uw hand gaf 't hout en sier en lijn
en toverde 't tot meubel fijn.
Maar schoner tooide gij uw leven,
door 't schittrend voorbeeld ons gegeven,
van deugden veel en schattig schoon,
vooral uw liefd' voor Vrouw en Zoon.
Ge waart een echte Christen Vader
een eerlijk-minzaam man te gader:
bezorgd voor 't welzijn van gezin
hebt gij gezwoegd met taaien zin.
Uw taak is af, uw smart geleden:
uw ziel is d'hemel ingetreden.
De zonne brengt ons levensvreugd:
wijl 't Licht van God u nu verheugt.

— voor een bakker (1952):

Het Nieuwe Jaar bracht ons weer samen
in 't Vaderhuis en allen kwamen
hun wensen brengen en gebed
voor 't Jaar dat weer werd ingezet.
We wensten dat ge zoudt genezen
en saam met Moeder nog zoudt wezen
om blij te slijten d'oude dag
Eilaas! de dood te loeren lag.
In stille vree zijt Gij gestorven
en hebt uw hemelloon verworven;
van Vader en van Echtgenoot
uw leven 't christelijk voorbeeld bood.

Ge hebt gewrocht uw ganse leven
en al uw kracht aan 't werk gegeven;
Van in de morgen stondt ge klaar
en geurde 't brood zo gaaf en gaar.
Ge hebt dan dikwijls moeten denken
aan 't Heilig Brood dat ons wil schenken
ons Heer, waar Hij ons ziel in voedt
met eigen godlijk Vlees en Bloed.
Veel zware offers moest ge brengen
om uwe kindren op te brengen.
God zegende uw talrijk kroost,
dat werd uw goede trots en troost.
Gelijk w'in 't Vaderhuis eens kwamen
zo brengt ons God eens allen samen,
Zo hopen wij, zo smeekt ons bee,
Eens lacht ons tegen d'eeuwge Vree.

— voor een postbode (1956):

Wel veertig jaar zijt gij gegaan
door 't Sprietveld en de Oude Baan
of 't Dorp, bij schoon en slechte dagen,
om uwe brieven rond te dragen.
Soms stak de pijn in uwe voet;
toch bracht g'aan elk uw blijde groet,
en wist altijd wat te vertellen
en ook uw brieven te bestellen.
Gij vindt uw vreugde en rust in trouw
bij uwe kindren en uw vrouw....
Zo gingen uwe jaren henen;
de dromen van de jeugd verdwenen.
Ge hebt uw werk vaarwel gezegd;
de brieventas op zij gelegd,
ge zoudt van 't rusten gaan genieten,
maar ach! de kracht te kort zou schieten.
Zo bleef voor u 't uur stille staan;
ge hadt in 't leven steeds gegaan.
Gelukkig bleeft g'in 't hart bewaren
't Geloof van uwe kinderjaren.
Een bode uit de hemel kwam,
die uwe ziel naar God toe nam;
daar zult ge na het aardse lijden
voor eeuwig u in God verblijden.

voor een bloemenkweker (1950):

Hoe heerlijk stond uw bloemenveld
te bloeien in Gods blijde luchten
wanneer de zon met zoel geweld
de winterkoude had doen vluchten.

Uw noeste hand bij avond sneed
de bloemen af en bond ze samen,
waarmee ge vroeg ter stede reed
en goede lui ze kopen kwamen.
Nog schoner bloeide 't bloemenveld
van uw gezin waar kindren kwamen
door God geschonken en gesteld
tot eer van God en U te zamen.
Een zoon mocht aan het altaar staan
met heilge priester glans omgeven;
ge zaagt hem jong nog henengaan
naar God in 't eeuwig leven.
Een dachter ging naar 't klooster heen
om zich de Here toe te wijden.
Het aards geluk voor haar verdween
maar God kwam hare ziel verblijden.
Er stonden rozen in uw zieleveld
te bloeien, maar ook doornen kwamen
en stekend hebben z'u geveld.
Dat 's Heren Wil geschiede. Amen.
Zo hebt ge stil en vroom gezegd.
Als bloemen bloeien nu uw deugden
en 't loon, de goeden weggelegd,
geniet uw ziel in d'hemelvreugde.

— voor een visser (1958):

Recht op zo rees uw schoon gestalte —
beeld van durf en mannenkracht.
Uw aard nochtans was stil en zacht;
uw hart van 't zuiverste gehalte.
Naar uw gezin ging gans uw ijver.
Ge hieldt van 't veld- en landbouwwerk,
doch groot was uwe zorg en sterk
voor uwe vissen in de vijver.
Ge deedt bij velen weer herleven
de mijmerende vislijnsport
die nu met eer beoefend wordt
en rust en vree aan elk kan geven.
D'Apostelen ook eens vissers waren
ze werden vrienden van ons Heer.
Daaraan dacht gij wel menig keer
't hielp uw geloof trouw te bewaren.
Eilaas! De ziekte kwam u plagen.
Het werd een lange, bange strijd.
't Geloof u sterkte al die tijd
zo kwamen uwe laatste dagen.

De kerstklok luidt, 's Nachts is geboren
te Bethlehem het godlijk wicht.
Dat uwe ziel in 't eeuwig licht
aanbidt en mint met d'Englenkoren.

— voor een boswachter (1961):

Ge hielt in bos en burcht de trouwe wacht,
Dat alles nog eens te zien hadt gij betracht.
Het lenteleven lachte in de dreven,
Maar 't wderzien en werd u niet gegeven.
In d'hoge bomen die g'eens hadt geplant,
Daar zongen vog'len 't lied aan 't lenteland.
Maar gij en zaagt de bloemen niet ontluiken,
En gene hoop op beternis nooit op kwam duiken.
Ge hadt sinds lang en droef gezegd vaarwel
Aan uw zo dierbare oude Dreefkapel,
Waar gij Maria immer kwaamt vereren
En immer zocht haar godsvrucht te vermeren.
Als kristen vader hebt g'uw plicht gedaan.
Ge zijt in 't goed uw kindren voorgegaan.
Ge leerdet en bemindet 't vroom verleden
En hoe de vadern voor 't goede stredden.
Ge hebt veel pijn en diepe smart doorstaan,
Maar dacht aan Kristus die de kruisweg eerst moest gaan.
Het bitter lijden is nu uitgeleden,
De eeuwge vreugd moogt gij nu binnentreden.
De tijd van 't barre lijden is voorbij,
Nu straalt voor u de zonne immer blij.
Maria komt haar trouwe dienaars tegen
Met Hare moederlijke hemelzegen.

— voor een molenaar (1944):

Ge waart een eerlijk man, een christen vader
verknocht aan Godsdienst en gezin te gader
ge hebt gewijd aan beiden uw werk en zorg,
voor welstand en geluk de beste borg.
Ge stondt nu jaren lang in 't razend jagen
van molenraderen en motorslagen.
wijn in de zakken gleed het malse meel
van bruine rogge en tarwe goud en geel.
Door 't rad van 't lijden werd uw hart gebroken,
maar in uw ziel is heerlijk schoon ontloken
de bloem van moed en van verduuldigheid:
en d'Englen oogstten uwe ziel voor d'eeuwigheid.

Dat ge ook van onze generatie zijt vonden wij terug in de
parafrazeringen van het Evangelie van de zondag in uw Sint-
Servaasbode. Dit weekblad was uw boodschap aan uw volk. Wat

u daarin schreef vinden wij niet zo slecht en uw parochianen ook niet! «Gaaf en onderwijst» was uw leuze. Voor u was het ook een «Jaarkrans». Laten wij beginnen met «De Advent».

23 DECEMBER: VIERDE ZONDAG VAN DE ADVENT

Vier kaarsen knettren op de krans
en draaien als in rondedans.
Het godlijk Kindje wordt geboren
bij 't lied der Engelkoren.
We knielen met de herders neer,
aanbidden Jezus, onze Heer.

St.-Servaasbode, nr. 56, 1956.

ZALIG NIEUWJAAR

De tijd snelt heen
het jaar alweer verdween
Lijk van de baan de blaren
ras vallen, zo de jaren
van 's mensen leven gaan
met wel of wee belaan.
Gelukkig hij die in de tijd
voor Godes ere leeft en strijdt.

St.-Servaasbode, nr. 52, 1951.

SEXAGESIMA (Evangelie van het zaad).

Doorgaans wordt goede zaad op 't veld gezaaid
en toch er wordt niet steeds een oogst gemaaid.
Het zaad valt op de weg of op de stenen.
of tussen doornen, er komt geen oogst geen ene.
't Is al verloren werk, verloren granen.
Zo wil ons Heer het volk hier streng vermanen.
Ons hart moet zijn een bodem wel bereid
beploegd met diepe voren van ootmoedigheid.
W'en mogen ons door list niet laten vangen
maar moedig strijden tegen alle boos verlangen
door eenvoud, godsvrucht, taaie volgzzaamheid
wordt onze rijke oogst dan voorbereid.

St.-Servaasbode, nr. 8, 1957.

ASDAG

ASDAG! Grauwe ernst als rouw
zweeft in 't wijde kerkgebouw.
Kindren komen haastig binnen;
't Kruiske halen vleit hun zinnen.

Ziet ze nu naar voren gaan,
blijven voor de trede staan....
D'oude priester 't kruis komt geven

op hun voorhoofd strak geheven;
hun verstand begrijpt nog niet
van het kruis het groots gedied.

Asdag moet ons mensen leren
dat tot stof wij wederkeren....

Oude mensen, vergenoegd
't hoofd met rimpels diep doorploegd
steken op.... er vragen zegen
voor het einddoel van hun wegen
't Kruis schenkt zielelafenis
hoop op de verrijzenis.

St.-Servaasbode, nr. 9, 1957.

SINT-SERVAESPROCESSIE

De merel kweelt,
de beiaard speelt,
de koekoek roept alom,
't Is feest en lent' weerom.

Klaroenen schallen,
en bloemen vallen
met Wees gegroeten
voor 's Heren voeten.

De heilige stoet
zijn weg weer doet
langs ons landouwen
't is verleên getrouwe.

Nu smeekt ons bede,
dat ware vrede

o Heer, uw milde hand
nu schenk' aan Kerk en Land.

St.-Servaasbode, nr. 20, 1950.

ST.-SERVAAS GEVIERD

SINT SERVAAS ons heilige Patroon
heerlijk prijkt uw beeld op gouden troon.
't Volk doet weer zijn bedewegen
Smekend om Gods milde zegen....

Van in de oude tijden hier geëerd
hebt ge veel onheil en kwaad geweerd.
Met betrouwen wij U smeken
wil voor ons ten beste spreken.

Storm en kwade regentijd verdrijf;
zonnig; vruchtbaar 't weer steeds blijv'.

Houd vooral, spijt last en smarten
Godes vrede in ons harten....
St.-Servaasbode, nr. 20, 1953.

HET HOOGWAARDIG SACRAMENT

Aanbiddend vallen we nu neer
voor U alhier verborgen, Heer!
We zijn met heilige vrees bevangen
voor U die Liefd'hier houdt gevangen.

We zijn zo arm, zo zwak, zo klein,
w'en hebben niets dat schoon en rein
genoeg is om U dank te geven.
Ach! help ons toch voor U te leven.

Ons danklied zij ons trouwe plicht
volbracht, het hart naar U gericht.
St.-Servaasbode, nr. 24, 1950.

Tijdens de oorlog 1940-44

VERZUCHTING

'k En hore nog geen vinkeslag,
de merel heeft zijn lied vergeten;
de wind alleen in schouw en spleten
zijn klaaglied zingt den ganse dag.

Wanneer breekt weer de zonne door
en legt op huis en veld en banen
wat glans, en wekt in bos en lanen
het slapend lied van 't voglenkoor?

Zo snakt ons mensenhart naar vree
en droomt van nieuwe levensblijheid,
van 't heerlijk lied van vreugd en vrijheid
Kom! zoek uw troost in stille bee!
St.-Servaasbode, nr. 4, 1944.

Toen kwam

VREDE !

De klokke luidt: 't is vrede!
de driekleur wappert blij!
verhoord is onze bede:
wij zijn weer blij en vrij!
Het leed is nu geleden,
het sloeg zo 'n diepe wond,
Er werd zo fel gestreden,

op heel het wereldrond.
We danken God almachtig,
Hij beware volk en land,
en houde het eendrachtig
in 's konings vaderhand.

St.-Servaasbode, nr. 18, 1945.

Met Allerheiligen gaat ook pastoor Delestré mijmerend naar

DE DODENWEG

In slierten hangt de grauwe mist
Alover Wezenhaag en Bist.
De grijze toren schijnt vertrokken
Was 't niet dat zwaar gelui der klokken....
November met zijn natte kou
Brengt ons alweer de zielerouw.
We gaan naar 't kerkhof met chrysanten
Om op het graf devoot te planten....
De zon breekt door, de mist trekt op
En 't kruis straalt op de heuveltop.
Zo zal het blijde licht nu stralen
Van de verlost en uit de dalen.
We brengen bloemen van ons beê
Dat schenkt de ziele van ons beê.
Zo mogen zij na smart en rouwe
Voor eeuwig 's Heren licht aanschouwen....

St.-Servaasbode, nr. 44, 1958.

Over uw eigen hebt ge ook eens geschreven. Dit is zeer modern en wij lezen het zelfs zeer graag, omdat het eenvoudig en schoon is.

BIJ MIJN VIJF EN TWINTIG JARIG PRIESTERSCHAP

Wat kan ik wedergeven, Heer,
voor al dees priestervreugd en eer,
die Gij mij hebt geschonken?
Mijn arme ziel, van in de jeugd,
vond steeds bij U, in wee en vreugd,
de zoetste liefdevonken!
Ik voel mijn ziel nu fris en blij
bij 't vieren van dit hooggetij
van 't priester-zijn voordezen.
Hoelang ik moge aan 't altaar staan,
hoelang ook wees mijn levensbaan:
wees, Heer, daarom geprezen!

70 JAAR OUD....

Nu ben ik tien maal zeven!
't Is al een heel lang leven!

en toch schijnt het zo kort!
een bloem die vlug verdort!
Wat zal 'k God wedergeven?
Mijn hart gaat aan het beven!
Als ik er nu aan denk
aan d'indruk van 't geschenk.
'k Zou willen weer bekomen
de tijd verspild in dromen
de dromen van de jeugd
in 't jagen naar wat vreugd.
Me dunkt 'k sta zo armoedig
en 't leven ging zo spoedig
zoveel geluk m'ontviel
en treuren doet mijn ziel!
Maar neen! 'k heb iets gegeven
aan God, voor heel mijn leven.
Ik gaf mijn goede wil;
dat maakt me vredig stil!

1951

AAN HOOGWAARDIG HEER VAN HEESCH
Ere-prelaat der abdij van Grimbergen

Van harte dank voor 't vroom gedicht
het brengt mij in de nacht wat licht.
Een van mijn kale oude dromen
is wel van naar Banneux te komen!
Maar mij ontbreken moed en kracht,
ik houd van 't leven stil en zacht.
Ook wil ik niet te laste wezen
lijk «ouden» zijn; 't is bewezen!
Gij leeft dicht bij Maria's bron;
zo vraag voor mij wat licht en zon!
Wat kan ik anders beter vragen
in mijn oude donkre dagen!
Uw ouderdom is tweemaal zeven
maar in getallen juist geschreven.
Ons Heer doe er een tiental bij
en hou uw harte fris en blij!
Zo stappen wij met moed door 't leven
totdat ons Heer 't Geluk zal geven!

1958

Aan Guido Gezelle met wie gij toch een zekere verwant-
schap hebt gij gedacht bij

HET EEUWFEEST VAN DE KERKHOFBLOMMEN
van priester-dichter Guido Gezelle

G'hebt hemelbloemen eens geplant
op 't kerkhof van ons Vlaanderenland.
Ze bloeien nog zo fris op heden
als toen, nu honderd jaar geleden.
't Zijn bloemen sterker dan de eiken
die voor geen stormgeweld en wijken.
Ze bieden ons de waarheid aan
van God en ziel — die nooit vergaan.
Gedichten voor het menslijk hart
die blikken op naar God — in smart
Uw kerkhofbloemen blijven fleuren
verkwikken ons met hemelgeuren.
Ze walmen Godes waarheid uit
en naar d'hemel trekken z'ons vooruit.
We moeten in ons levensdagen
die hemelgeur in 't harte dragen.
Uw kerkhofbloemen en gedichten
ons levenswegen steeds verlichten.
Uw ziel en hart heeft z'hier geplant
ze brengen ons naar 't hemelland.

St.-Servaasbode, nr. 39, 1958.

Gij ook hebt vele Kerkhofblommen bezongen.

* * *

Zoals zijn gedichten zijn, zo was en is pastoor Delestré.
Zij zijn de spiegel van zijn leven, dat vergroeid is met zijn abdij,
zijn parochianen en zijn Grimbergen.

J. VERBESSELT en J. FEYEN

Amelgem

In de uiterste hoek van Brussegem ligt een plekje gans van de wereld afgezonderd, vol landelijk schoon, vol devote stilte, met eenvoudige huizekens en eenvoudige boeren: Amelgem (1). Wij kunnen er ons eeuwen terug wanen zo ongerept is het landschap gebleven. «Het is een synthese van het schone Brabantse landschap: vruchtbaar akkerland, hellend in zachte golvingen naar een kabbelende beek, diepe aardewegen, een verlaten kapel met mooie barokke silhouet onder hoge bomen, enige hofsteden daarrond, een landelijke herberg, een oude watermolen met vijver en twee grote, witte hoeven: *Groot- en Klein Amelgem*, gescheiden door een glooiende groene weide. Daarin en daarrond het hele vreedzame, landelijke bedrijf, het noeste Brabantse boerenfolk. Rondom: de blauwe vergezichten met op het voorplan, naast de zware bomenmassa van het park Bouchout, het kleurige dorp Meise.» (2)

Wij hebben er de «Duivelsschuur»... een sprookjesatmosfeer. Wij kunnen er ons een parochie van vóór honderde jaren inbeelden.

DOMEIN EN PAROCHIE

Kan. Delestré en J. Lindemans schreven in 1927 een merkwaardige bijdrage over Amelgem. Wanneer wij deze nu herlezen met de grotere kennis die wij sindsdien konden opdoen over de studie van de oude domeinen, komt het beeld van het oude domein Amelgem ons veel duidelijker voor de ogen. Inderdaad uit de bijdrage over Amelgem waarin de ontwikkeling van het Grimbergs domein aldaar, de oude verdeling en de pachtvoorwaarden uit de 15e eeuw worden beschreven, blijkt maar al te klaar dat Amelgem werkelijk een zeer typisch voorbeeld is van een oude «villa», een domein uit de hoge middeleeuwen, dat doorheen de tijden zijn structuur en uitzicht traditioneel heeft behouden. De abdij Grimbergen is slechts een trouwe opvolger geweest gedurende meer dan zeven eeuwen van de oude domeinheer. Zij heeft trouw bewaard wat ze ontvangen heeft. Daarom stellen wij Amelgem als *het* typisch voorbeeld van de «villakerk», de «*villa parochie*», de *eigenkerk* in de volle zin van het woord.

De frankische stamhouder *Amalhari* (3) uit de 4e eeuw

-
- (1) - A. Wauters, *Histoire des Environs de Bruxelles*, dl. II, blz. 53-54.
- D.J. Delestré en J. Lindemans, *Amelgem*, Het Leengoed, De Kapel, De Hoeven. Overdruk ESB., jg. X, 1927, blz. 129-140 en 161-178. Zie ook aldaar de illustraties met uittreksels uit het Kaartboek van de abdij.
- *Archief abdij Grimbergen*, Cartularium I en II, - *Caertboek van Grimbergen* door J. Van Acoleyen, 1705.
(2) D.J. Delestré, o.c., blz. 1.
(3) D.J. Delestré en J. Lindemans, o.c., blz. 130.

is o.i. niet de eerste bezitter geweest van het goed, dat reeds vroeger in het bezit moet geweest zijn van een gallo-romeinse villaheer. De ligging van het goed op de flank van een typisch zuid-noord georiënteerde heuvelrug met aan de voet de beek, waarop vrij spoedig watermolens draaiden, het zeer vruchtbare akkerland met goede weiden, vormen een uitstekend kader voor een gallo-romeinse uitbating. De inbezitname van de plaats door *Amalhari* gaf slechts aanleiding tot het vastleggen van de plaatsnaam «*Amolringheim* (4), *Amolbriengeheim*, *Amelrengheim* (5), *Amelreghem* (6) volgens de oudste schrijfwijzen.

Het domein zoals wij het later zullen kennen blijkt toen reeds gevestigd. Dit is onze vaste overtuiging. De drieledige verdeling van de velden, in de veel latere pachtbrieven beschreven, is van die tijd.

Aan J. Lindemans is het opgevallen dat het hoofdbestanddeel *Amel* in deze hoek van Brabant herhaaldelijk voorkomt, meer bepaald langsheen dezelfde beek, die langs het *Amelharingeheim* loopt, verder het *hof te Hamme* aandoet, waar de geboorteplaats van Sint Goedele wordt gesteld. Haar moeder heet «*Amelberga*», haar broeder «*Amelbertus*» (Eenebert), bisschop van Kamerijk en gekend in verband met Merchtem (7).

Of dit nu klopt of niet, deze concentratie van *Amel* namen is opvallend. Daarenboven zitten wij zeer verlegen met de oudste vermelding van Amelgem in het polypticon van de abdij Lobbes uit de jaren 868-869 en waaronder de vele abdiydomeinen een «*villa de Amolringheim*», in een latere versie «*Amolbriengeheim*» in de *pagus Bragbatensis* wordt vernoemd. P. Bonenfant vereenzelvt de plaatsnaam met *Amelgem* (8), waardoor Amelgem abdiydomein van Lobbes in de 9e eeuw wordt. Aldus zou onmiddellijk een schakel worden gelegd tussen het oud-frankisch goed en het karolingische domein, dat in de 12e eeuw door Grimbergen wordt overgenomen.

Wij meenden op zeker ogenblik de vraag te stellen: is het geen verkeerde schrijfwijze en wil men er niet *Woubrechtgem* in Oost-Vlaanderen mede beduiden, daar door geen enkel archieftekst enig verband wordt aangeduid tussen Amelgem en Lobbes, wanneer doorgaans er toch een of ander litteken wordt van nagelaten, zoals dit o.a. geschiedde met de overdracht van zeer oude domeingoederen van de abdij Corenlimunster en de Sint-Vaartabdij van Atrecht in de 13e eeuw aan de abdij Grimbergen (9).

Zeker is dit niet 't enige geval, waarvan in de 12e en 13e eeuw-

---

(4) J. Warichez, L'abbaye de Lobbes, 1909, blz. 182-185.

(5) Ag., Cartularium I, a° 1155, 1206.

(6) Ag., Cartul. II, a° 1244, 1268, 1269.

(7) J. Lindemans, o.c., blz. 130-131 en ES., jg. I, blz. 6.

(8) Le Pagus du Brabant. Overdruk, blz. 6.

(9) Archief abdij Grimbergen. Cartularium II, Heembeek.

se oorkonden, geen het minste spoor meer overbleef van de vroegere domeinheer. Denken wij aan Kraainem dat aan de Sint-Baafsabdij van Gent behoorde vóór de 11e eeuw en waarvan nooit meer wordt gesproken in de 12e - 13e eeuw, wanneer Affligem er een goed erft. De grote heren van Kraainem hadden er elk spoor uitgewist in de 10e - 11e eeuw door eenvoudige inpalming. Zo kan het ook vergaan zijn met Amelgem. Het enige aanknopingspunt met Lobbes kan wellicht gezocht worden met Godfried van Amelreghem, poorter van Brussel, die zijn erfgoed, bestaande uit akkers, weiden, hofsteden en een cijns, uitgezonderd 1 dagwand, dat aan Wouter van Spreet toebehoorde in erfcijs, aan de abdij Grimbergen in 1244 overmaakte mits goedkeuring van de kerk - het kapittel van Sint-Goedele te Brussel, van wie hij het in erfpacht hield.

Deze oorkonde is van groot belang om de rechtstoestand van Amelgem te kennen. De ontleding geeft het volgende.

1. Op de rug van het oorspronkelijk stuk leest men: «De quodam contractu inter abbatem et conventum de Grimberghen et capitulum Bruxellense de certis bonis apud Amelrengem». De titel van de bevestigingsbrief van het kapittel van St.-Goedele luidt volgens Cartularium II, f. 2: «De terra nostra in Amelrengem, opuam emimus erga Godefridum de Bruxella».

Dit beduidt dat het er om een overeenkomst met verkoop ging enerzijds tussen de abdij en St.-Goedelekapittel *in zijn geheel* en anderzijds Godfried van Amelgem, «*burgensis Bruxellensis*», poorter van Brussel. Deze Godfried droeg dus niet alleen de patroniem *de Amelrengem*, dus afkomstig van Amelgem, maar was te gelijk als poorter ook te Brussel een niet onbelangrijk personage en stond in de abdij eerder bekend als «Godefridus de Bruxella».

2. In de tekst lezen wij verder «de beneplacito et oscensu» Godefridi, decani chori et capituli Bruxellensis, Henrico, filio suo et Theodorico, nepote suo, presentibus et consentientibus vendidit nobis in publico et legitimo....» Dit leert ons dat er twee rechtspersonen optreden: 1° Godfried, deken, namens het gehele kapittel; 2° Godfried van Amelgem met zijn zoon Hendrik en zijn neef Theodorik. De aanwezigheid van neef Theodorik geeft hier het oud familieverband aan, nl. de herkomst van het goed langs de twee broeders.

3° De beschrijving van het goed en zijn rechtstoestand luidt: «vendidit nobis.... terras, pretum, domistadia, censum ac omne denique jus cum omnibus pertinentiis suis, que idem Godefridus et omnes coheredes sui, tam eu parte sua quam eu parte bone memorie domini Henrici, cantoris Bruxellensis, ab ecclesia beate Gudile Bruxellensis *jure hereditario* in parrochia de Amelrengem habuerunt eousque».

Godfried van Amelgem verkocht dus de landerijen, de wei-de (enkelvoud), de gebouwen, de cijns, die hij er had, en al

zijn rechten. Dit al hield hij er *jure hereditario* - krachtens het erfrecht van het St.-Goedelekapittel - dus ten persoonlijke titel, deels vanwege Hendrik, de overleden cantor van het St.-Goedelekapittel. Dit betekent dat uiteindelijk St.-Goedele de allodiale eigenaar is, waarvan Godfried Amelgem in erfgoed hield. Voordien echter was het verdeeld: een deel persoonlijk van Godfried zelf, een deel van de cantor Hendrik. Nu in dezelfde hand verenigd, kon Grimbergen het op dezelfde wijze overnemen. Deze voorwaarden worden in de volgende alinea nauwkeurig omschreven: «het is een erfgoed, waarvan St.-Goedele de allodiaal eigenaar blijft. Als herkenning van dit allodiaal bezit zal de abdijs Grimbergen jaarlijks met Kerstmis aan St.-Goedele 20 solidi betalen.

Hoe de werkelijke overdracht van het goed geschiedde wordt in de overeenkomst nauwkeurig volgens de gebruiken van de tijd beschreven: «Et quia dictus Godefridus donum eorundum bonorum *solus* habuit - hij had het ganse goed alléén in bezit - *predicta bona secundum dictum et sententiam hominum et hospitum beate Gudiei in manu domini Nicholai de Tornaco, canonici et villici beate Gudule* - d.i. de kanunnik-beheerder van de bezittingen - *ad opus nostre ecclesie libere... obtulit... et warandiam repromisit*. Slechts een dagwand - *solo dietario terre* - bleef in cijnsgoed aan Walterus de Spreet mits 6 deniers leuens.

Igitur Godefridus decanus... omne allodium... nobis... liberaliter contulerunt *jure hereditario*. Et frater Gosuimes, prepositus noster, tanquam *mortalis censionarius* vice nostra domum dicte hereditatis recepit ecclesia beate Gudiei *dominio allodii non privata*». Hiervoor zal Grimbergen jaarlijks 20 solidi leuens met Kerstmis betalen. Indien de *censionarius*, d.i. de cijns houder van Grimbergen komt te sterven, zal hij als doodschuld aan de *villicus* van St.-Goedele telkens 12 deniers leuens betalen (10). Dit alles werd in een ander stuk vanwege het kapittel van St.-Goedele door zijn deken bevestigd (11).

Samenvattend bekomen wij volgende vaststellingen: het St.-Goedele kapittel bezat te Amelgem een voornaam allodium, dat een hof met gebouwen en omliggende landerijen en weide uitmaakte. Dit werd door het plaatselijk geslacht gehouden tot Godfried van Amelgem naar Brussel ging wonen als poorter. Habuit - habuerunt possederat, zegt de tekst. De *villicus* van St.-Goedele beheerde het namens zijn kapittel. Lang voor 1245 had Godfried van Amelgem er een deel van, en de cantor van St.-Goedele een ander deel. Nadien had Godfried er het gans allodium. Zijn rechtstoestand was deze van cijns houder. Dit recht kwam in 1245 aan Grimbergen, maar St.-Goedele behield het allodiumrecht. Grimbergen is dus nooit volledig eigenaar geweest, al heeft dit er altijd de schijn van gehad.

---

(10) Ag., Oorspronkelijk stuk, cl. I, fs. 8.

(11) Ag., Cartul. II, f. 2.

Tijdens dezelfde periode komt nog een belangrijke aanwinst vanwege de welbekende scolaster van Mechelen, Arnold van Zellaer, een van de mildste schenkers uit onze streek in de 15e eeuw.

Hij schonk «pro salute anime sue... omnem terram suam, quam habebat et tanquam *suum liberum allodium* possidebat in parrochia de Amelregem... tali videlicet pacto... dat de abdij hem jaarlijks, zolang hij zal leven, zal geven tussen Kerstmis en Lichtmis 6½ mudden tarwe Grimbergse maat, 4 solidi leuvens en 4 kapuinen. Na zijn dood zal de abdij vrij zijn van alle lasten en verplichtingen mits jaarlijks aan de minderbroeders van Mechelen drie mudden rogge te geven (12).

Kan. Delestré veronderstelt dat het hier gaat om het eigenlijke *Amelgemhof*, d.i. het *Groot Hof* met zijn bezittingen, omdat er 1° gesproken wordt over de *hofsteden*, 2° dat het geslacht *de Amelrengbem* er nog huisde, 3° dat het allodiaal goed was.

Dit is best mogelijk, maar in dit geval moeten wij veronderstellen, zoals wij verder zullen zien, dat al wat de abdij Grimbergen er verwierf vóór die tijd - en deze aanwinsten beginnen reeds in 1154 - samengebracht werden in *Klein Amelgem*, dat reeds in 1206 een eigen *villicus* (13) en «*ejusdem loci fratres*» d.i. lekenbroeders had. Aldus zou Klein Amelgem een eerste hergroepering inluiden van het oorspronkelijk domein.

Onze redenering hernemend mogen wij wel akkoord gaan met Kan. Delestré en er volgende veronderstelling uit afleiden.

Aangenomen dat het geslacht *de Amelrengbem* doorheen vele eeuwen tot 1246 het domein uitbaatte en dat dit domein een allodiaal goed van Sint-Goedele van Brussel was - hetgeen merkwaardig is voor die tijd én door zijn rechtstoestand, die wijst op een zeer voorname afkomst, én door zijn samenstelling uit gebouwen, velden, weiden en cijns - dan rijst de vraag: van waar had Sint-Goedelekerk van Brussel dit allodium en sinds wanneer? Een oplossing vonden wij niet in het ons bekend archief van Sint-Goedelekerk (14). Een vage aanduiding kan misschien de gebrekkige tekst zijn uit de oorkonde van 1113, waarin paus Pascal II de bezittingen van het kapittel bevestigt. Daarin lezen wij o.a.: «*et predium in Ame*» (15). Welke plaats wordt hier

---

(12) Ag. - Cartul. II, f. 5. Twee oorkonden: de 1e van juni 1244 door Arnold van Zellaer zelf gegeven en de 2e door Willem, aartsdiaken van Brabant bevestigd.

(13) «Reiboldus villicus» vermeld in een stuk van 1206. Ag., Cartul. I, a° 1206.

(14) Wellicht bestaan er aanduidingen in dit rijk archief, maar zij zijn ons onbekend uit de uitgegeven stukken. Hiervoor zouden wij de onuitgegeven bronnen moeten kunnen raadplegen.

(15) Pl. Lefèvre, Quatre bulles pontificales en faveur des SS. Michel et Gudule à Bruxelles, Bull. Institut historique belge de Rome, fs XIII, 1932, blz. 185-192.

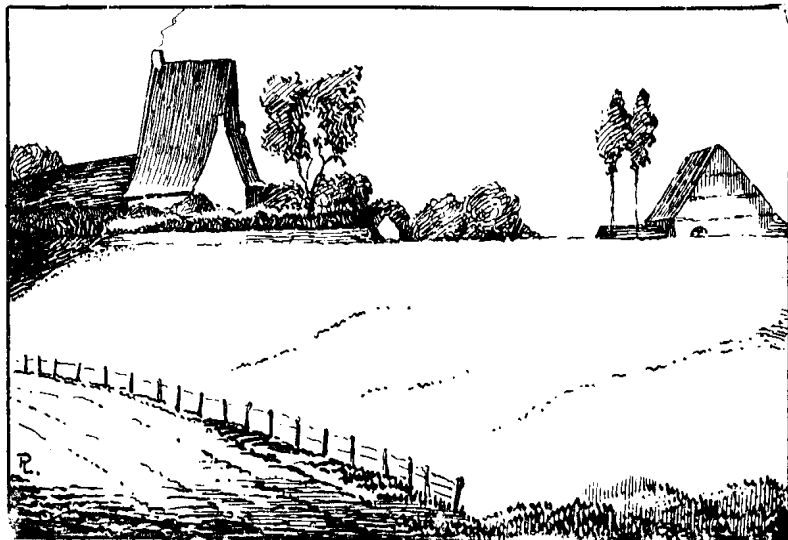
aangeduid? Hamme? Ame = Amelgem? Het is een veronderstelling. Duidelijk is het niet. Ook A. Wauters, die een lange lijst bezittingen opsomt geeft niets over Amelgem (16). Maar hoeveel bezittingen van St.-Goedele zijn ons niet bekend in de 14e eeuw, waarvan wij nooit de oorsprong zullen kennen. Des te moeilijker is het Amelgem terug te vinden, dat reeds in 1246 aan Grimbergen kwam.

Een rechtstreekse aanknoping Lobbes-St.-Goedele lijkt ons moeilijk. Wij opteren voor een tussenpersoon, de hertogen van Brabant of een van zijn vazalen, maar zeker geen Berthout. Het allodiaal karakter van het goed wijst in deze richting. Het nog voortbestaan van het allodiaal goed in de vorm een domein in de 13e eeuw is in elk geval merkwaardig. Het is des te opvallender dat de abdij Grimbergen reeds in het midden van vorige eeuw begonnen was met het samenbrengen van de toen verspreide delen om uiteindelijk te komen tot de algehele wedersamen-smelting van het oude domein.

Kijken wij even naar zijn samenstelling.

De eerste reeks aanwinsten van Grimbergen begint vóór 1154. Volgens de bevestigingsbrief van bisschop Niklaas van Kamerijk uit 1155 bestond de eerste kern uit:

1° Het *altare de Amelrengem* ad honorem sancti Petri apostolorum principis, ecclesie Grimbergensi sub idoneis testibus donasse et idipsum presenti pagina confirmasse» zegt bisschop

Groot Amelgem en de Duivelschuur (in 1927)
Volgens een originele tekening van Paul Lindemans.

Nicholaus van Kamerijk. Van waar dit *altare de Amelrengem* kwam bespreken wij nadien.

2° het allodium dat *Walterus de Campenhout* in 1154 gegeven had door een afzonderlijke brief. Deze Walter was een voornaam heer en verwant met het geslacht van Walterus de

(16) A. Wauters, Hist. de Bruxelles, dl. I, blz. 37, dl. III, blz. 230-36.

Meltbrac, *vir ingenuus*, die een van de grootste begiftigers van de abdij is geweest. Hij schonk haar in 1149 zijn gans allodium te Heembeek, volgens berekening een 100 bunder land (17).

Dit goed bestond volgens de oorspronkelijke brief van 1154, door Walterus Berthoud, *Grimbergensis ecclesie advocatus*, bevestigd, uit «tam in agris quam in pascuis cum duobus moleninis, quorum superior duodecim denarios annuatim solvit beato Petro in Grimbergis». Het gaat er dus om landerijen en weiden (verscheidene tegenover de éne weide van Godfried van Amelgem in 1244) en de twee molens. Deze molens zijn vooral belangrijk om hun waarde. Zij zijn bovendien vrije allodiale molens tegenover de banmolens. Een daarvan gaf bovendien een cijns van 12 deniers (18). Getuigen waren ridders uit de omgeving, waaronder de gebroeders Walter, Antoon en Arnoud de Meltbruc, Walter en Rabbado de Cranenheim, Gerard de Wolverthem en Wenemaar en Alard de Beingem (19).

3° «Hujus allodii quondam partem quidam Rothardus miles, in feodo tenuit.» Een deel dus van voorgenoemd allodium was een leen. De abdij kreeg het van vn. Rothardus en zijn zoon Gerard ten dele als geschenk en ten dele door aankoop (20) van vn. Rothard en erfgenamen. De voornaamste personen uit de omgeving traden op als getuigen o.a. de sacerdotes Bernerus de Ossela en Albertus de Amelrengem, Egerius de Merchtem, Wilhelmus de Ophem, Gerardus de Silvia, Arnoldus de Ophem met zijn zonen Herwoldus, Walterus en Gisenbertus «et multi Grimbergenses parrochiani!».

4° Dezelfde getuigen traden op bij een gelijktijdige verkoop met schenking van een ander stuk grond, groot een half bunder, door de gebroeders Richardus en Theodoricus (21).

5° Verder verkocht Walterus de Eglengem zijn allodium «quod in eodem producta villa habuit» met toestemming van zijn zoon Rabbodo en door bemiddeling van Walter Berthoud aan de abdij (22).

6° Een allodium aangekocht van St.-Niklaaskerk te Brussel (23).

7° een allodium, eveneens «in eadem villa», gelegen, gekocht van de abdij van St.-Michiels te Antwerpen en dat deze laatste gekregen had van Henricus Lodinc uit Ossel, in 1146 bevestigd aan vn. abdij (24).

---

(17) Ag., Cartul. I, nr. 39. - Cartul. II, f. 18.

(18) Van deze molens bleef één bekend onder de naam «Elvericsmolen».

(19) Ag., Cartul. I, nr. 9 en Cartul. II, f. 218.

(20) Ag., in de brief van 1155 lezen wij: «cum filio suo parvulo».

(21) Ag., Cartularium II, a° 1154, Amelgem. In beide oorkonden vermeld.

(22) Ag., Cartularium II, a° 1154, Amelgem. Oorkonde niet vermeld in de bevestiging van bisschop Niklaas.

(23) Eveneens niet vermeld in vorig stuk.

(24) Bijdragen tot de Geschiedenis, dl. IV, blz. 29. Ook in AHEB, dl. II, 1e afl. - Niet vermeld in de bevestigingsbrief van bisschop Niklaas.

Wanneer wij deze bezittingen overschouwen zien wij dat het hier gaat om een wel overwogen aankooppolitiek. Het verwerven van een samenhangend geheel met het doel meester te zijn in eigen huis. Naar onze mening bestond dit goed reeds lang voor Grimbergen aankwam en werd het door eenzelfde erfpachter uitgebaat al is de bewoordinging voor die tijd wel niet zeer juist. Deze was wellicht in het begin van de 12e eeuw v.n. Wouter van Campenhout. Hij baatte de ganse reeks genoemde gronden, weiden en de molens uit, Grimbergen had het oog op het hof en verzamelde het geheel complex deels door aankoop, deels door gift. Zodoende was ze haar eigen baas, zonder nog van andere af te hangen door lenen, erfcijnzen, enz. Of dit complex uit één samenhangend blok bestond geloven wij niet, daar zulks nooit noodzakelijk en zelfs zelden is geweest in deze hoek van Brabant. Onze landbouwgeschiedenis wijst uit dat éénzelfde hof in verscheidene velden gronden kon bebouwen.

Klein Amelgem (in 1908).
Volgens een originele tekening van Paul Lindemans.

Wanneer Kan. Delestré (25) veronderstelt dat het hof van Klein Amelgem door de abdij zelf werd gebouwd, zijn wij hiermede niet akkoord. O.i. gaat het hier niet om een ontginning - de aard van de goederen toont het duidelijk aan: «in agris et pascuis», het al is allodiaal goed, dus oud - bovendien werken er reeds twee watermolens in hetzelfde goed, op dezelfde beek - dus op korte afstand van mekaar en daarvoor moest er productievoorraad zijn! Het gaat er zonder twijfel om een overname van een bestaand hof en reeds zeer oud hof gezien het al allodium is.

(25) *D. Delestré*, o.c., blz. 132.

Dit hof was bovendien zeer belangrijk als uitbating, daar de abdiy er een eigen *villicus*: Reinboldus villicus in 1206 (26) - een beheerder - op nahield, bijgestaan door eigen lekebroeders: «omnes ejusdem loci fratres», dus meerdere!

Het hof te Amelgem nam in 1206 nog uitbreiding dank zij Gerard Berthout, *advocatus Grimbergensis*, en zijn moeder Adelia. Zij kochten van Hendrik Waie uit Ophem en diens verwante, Zeger, 3½ bunder land, een kleine tiende, twee hoefjes, gelegen tegen het kerkhof van Amelgem, en een deel van het maalrecht van de molen van Elvericus, eveneens te Amelgem gelegen.

Bovendien kochten vn. Gerard Berthoud en zijn moeder Adelia «quidquid juris Henricus Waie de Ophem et Sigerum, cognatum ejus in Ameleregen habuerunt et ab ecclesia Grimbergensi in feodum tenerant» (27).

De tekst luidt verder: «... Emimus utique contra predictos H. et S. tria buneria terre et dimidium et quandam portiunculam decime, duas mensuras in atrio et portiunculam multure in molenino, quod dicitur Elverici».

In mei 1240 verkoopt Liedekin, ridder te Laken, een leengoed, gelegen te Amelgem, aan de abdiy. Godfried van Perweis van Grimbergen, deed er als leenheer afstand van mits een jaar cijns van 1 denier (28), per bunder. Het gaat er waarschijnlijk om meerdere bunders land. Dit is het enige bezit dat de Berthouts te Amelgem moeten gehad hebben. Dat het zo laat aan de abdiy kwam baart wel verwondering. Maar wanneer wij de datum 1240 aanknopen bij de aanwinst kort daarop in 1244 van Groot Amelgem van Godfried van Amelgem, erfpachter van St.-Goedele, dan komt het ons voor alsof dit de eerste stap betekent naar het verkrijgen van het andere deel van het oud domein nl. het Groot Hof. Zo het van ouds tot het Klein Hof behoorde dan zouden de abdiyheren zonder twijfel reeds lang aangedrongen hebben bij hun beschermers om het te verkrijgen. Blijkbaar hoorde het tot het ander deel - Groot Amelgem - dat slechts in de veertiger jaren aangekocht werd. Wij leggen de nadruk op het woord *aangekocht*. In tegenstelling met Klein Amelgem in de jaren 1150, dat grotendeels geschonken werd aan de abdiy, gaat het hier om *aankoop*. Dit betekent dat de toen bloeiende abdiy verder wilde en het geheel oud domein wilde verenigen.

Volgens de confirmatiebulle van paus Alenander van 1179 bleef een mansus, d.i. ± 12 bunder, buiten het abdiydomein te Amelgem. Wij lezen: «Folsuendis... mansum vero unum in Amelrengem Strumbergensi ecclesie dedit» (29).

---

(26) Idem, blz. 132.

(27) Ag., Cartul. I, nr. 19.

(28) Ag., Cartul. I, nr. 33.

(29) Ag., Cl. I, nr. 3. Cartul. I, nr. 2.

De laatste gift in de reeks die wij noteren is deze «de palude in Amelgem» in maart-april 1268 bevestigd door een kloosterling van Affligem, Henricus de Lymelette. Het is wel een zonderlinge oorkonde, daar vn. monnik in zijn brief aan de abt van Affligem alleen weet te verklaren de gift te hebben bijgewoond «ipso fratre Heinrico presente, vidente et audiente» van «omnes jus quod habeurunt in palude de Amelregem». De be-giftigers waren de heer van Perweys en zijn vrouw Adelia.

Daarenboven schonken ze aan de abdij Grimbergen een ver-goeding van 100 solidi (centum) voor vn. broek (30).

SAMENSTELLING EN LIGGING VAN HET DOMEIN

Het domein Amelgem lag onder drie verscheidene juris-dicties: Meise, Oppem, Brussegem en Ossel, een stuk bos onder Wemmel terzijde gelaten. Dit wordt uitgedrukt door de drie diverse landmaten, die in het domein in voege waren: de Oppemse of Meise maat (de kleinste), de Brussegemse maat, de Osselse maat (de grootste). Naar gelang de ligging bediende men zich van één dezer maten, soms ten onrechte! Het domein overkoe-pelde deze diversiteit.

1° *Het Hof met landerijen*

De oudste beschrijving van Amelgem als domein dagtekent reeds van 1307, dus korts na de algehele wedersamenstelling. Men merkt hierin reeds de indeling in drie velden (campa). Het eerste meet 44 bunder 3 dagw. en 15 r.; het tweede $39\frac{1}{2}$ bunder plus 6 dagw. 30 r., 1 b. 7 r. en 10 dagw. en 45 r.; het derde 53 b. 19 dagw. Samen 138 b., 38 dagw. of ongeveer een 12 mansi.

Het «Registrum antiquum omnium bonorum nostrorum» (31) geeft het volgende:

Eerste veld.

Cultura nostra de Amelreghem versus Ossele ultra Catbeke cum mensura de Ossele VII bon. et V. virg. decima tendit versus Ossele. Item juxta stratam magnam que vadit versus Brusenghem cum mensura de meinse 1 bon. XL virg. Decima vadit versus meinse. Item in magna petia ibidem cum mensura de meinse XXX VI $\frac{1}{2}$ bon. et LXX virg. Decima pertinet ad nos. Summa XLIIII bon. III jorn. XV virg.

Het tweede veld.

Item junta vineam aute curtim nostram terra arabilis XXX IX $\frac{1}{2}$ bon. cum mensura de meinse.

Item infra vineam terre arabilis VI jorn. XXX virg. mensuram.

---

(30) Ag., Cartul. II, f. 2v.

(31) Ag., cl. III, nr. 61, f. 11r. De nummering is van ons.

Item terre plantate cum vinea 1 bun. VII virg. (31a).
Decima ad nos (van die 2 stukken).

Item ejusdem seminis in campo versus Wammelle cum mensura ibidem in loco qui dicitur in *val* in duobus petiis X jorjn. et XLV virg. Decima pertinet ad orreum de Wammelle.

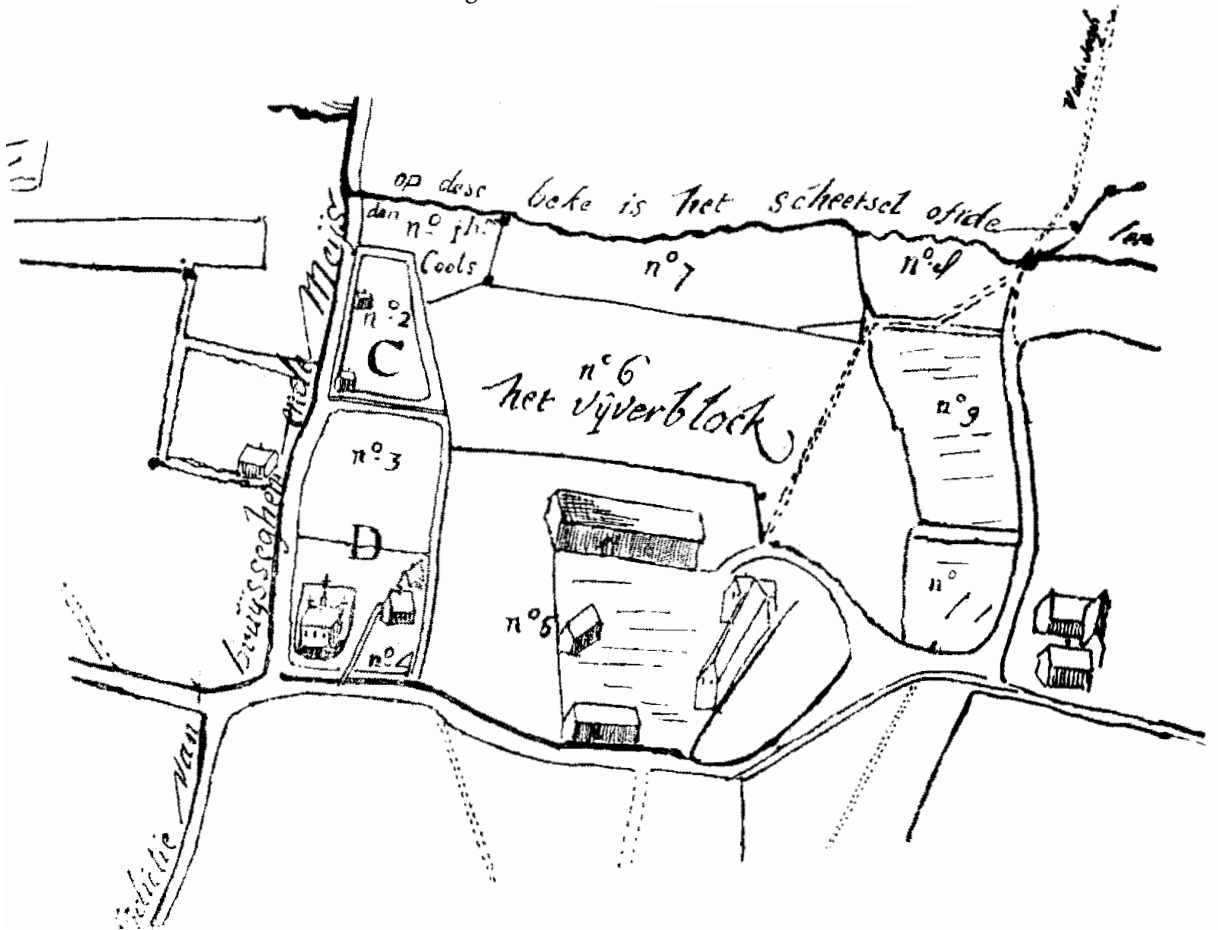
Het derde veld.

Item versus Ossele super vivaria *in bloco* cum mensura de meinse XX bon. LXXX virg. mensuram. Decima ad nos.

Item versus Wammelle cum mensura ibidum in loco qui dicitur *vliederstoc* VII jorjn. et X virg. Decima apud Wemmelle.

Item ejusdem seminis juxta *orreum nostrum* cum mensura de meinse VII jorjn. X virg. m. Decima ad nos.

Item in magna petia versus meinse cum mensura ibidem XXVIII bon. XX virg. m. Decima ad nos.

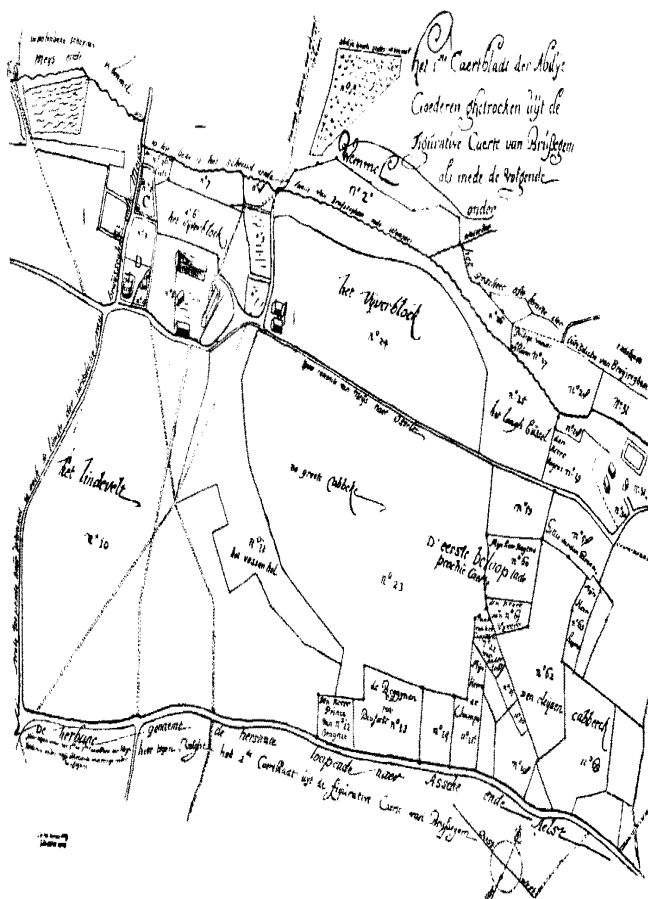

Het gehucht Amelgem: Kapel. — De twee hoeven.
Volgens het «Caertboeck» van 1705 der abdij Grimbergen.

(31a) Een wijngaard van niet minder dan 1 b. en 7 r. Dit is voor die tijd vrij aanzienlijk. Betrok de abdij een deel van haar wijn uit Amelgem?

Item ad finem ipsius magne petie 1 bon.
Item ibidem satis prope juxta locum qui dicitur *byle* 1 bon.
XXXVII virg. m.
Item ibidem in quadam altera petia 1 jorn. XIII virg. m.
Item ejusdem seminis in loco qui dicitur *carsewije* $\frac{1}{2}$ bon.
et XX virg.
Item ibidem in alia petia $\frac{1}{2}$ bon. XXV virg. m.
Item ibidem in alia petia III jorn. XXX virg. m.
Item ibidem in alia petia II bon. XXXIII virg. m.
Decima versus meinse histius *seminis* XLV bon. XIII virg. m.
De gezamelijke opbrengst van het bezaaide land alleen luidt:
LXXXIX modii II sext. sigilinis.
XLIII $\frac{1}{2}$ modii tritici.
CXXXIII modii avene 1 sext. m.

De drie oude traditionele graangewassen zijn hier vertegenwoordigd. Bovendien weten wij dat er op dat ogenblik slechts één hof bestond. Wij lezen «ante curtim nostrum». Bij het hof hoorde een schuur «junta orreum nostrum». Bij het eigenlijk

Het gehucht Amelgem met de omliggende landerijen
Volgens het «Caertboeck» der abdij Grimbergen.

hof hoorde een grote wijngaard. «Super vivaria in bloco», het later *Vijverblok*, duidt op grote visvijvers, die nog later op de kaarten staan aangetekend. Van de weiden en broeken en het bos onder Wemmel wordt hier niets gezegd.

2° De Mansionarii

Naast de inkomsten van de winnende landen geeft het register als tweede deel van het domein:

«*De mansionariis nostris in Amelreghem*» (32).

Isti sunt *mansionarii* nostri in Amelreghem eo jure quo in Grimbergi. Egidius Retro ecclesiam. Willelmus Hinnenbeen $\frac{1}{2}$ bon. XII virg. m. pro IX s. VI caponis V pullis et C ovis. Item $\frac{1}{2}$ bon. et VII virg. pro XX s. (ab anno domini M. CCCXIX ad XII annos ad natale) (Dit werd later bijgevoegd.).

Item Johannes Trilman $\frac{1}{2}$ bon. VI virg. in pascue pro X s. VI pullis et VI libris cere.

Item Walterus de Elewite 1 jorn. et XXV virg. Item $\frac{1}{2}$ bon XIX virg. pascue pro XIII s. IIII capon. VI pullis et C ovis.

Item Hermannus plackere 1 jorn. et III $\frac{1}{2}$ virg. m. et LII virg. pascue pro X s. III capon. III pullis et L ovis.

Item Maria splackers 1 jorn. III $\frac{1}{2}$ virg. m. et LII virg. pascue pro X s. III capon. III pullis et L ovis.

Item Gertrudis filia Mychael 1 jorn. XIII virg. m. pro VII s. VII cap. et C ovis.

Item Henricus Wale 1 jorn. et XVIII virg. pro VIII s. V cap. et C ovis.

Item Margareta de busco $\frac{1}{2}$ bon. et XLV virg. pascue pro X s. et V pullis.

Item Katherina Raets $\frac{1}{2}$ bon. et V virg. pro X s. et V cap.

Item Gertrudis de Ophem $\frac{1}{2}$ bon. XII virg. pascue pro X solidis cujus nigrorum et III capon.

Wie zijn deze *mansionarii*? Het zijn geen «meisseniers» in de zin van bevoorrechte klasse, zoals wij die later nog aantreffen in het Land van Grimbergen en St.-Pieters-Leeuw en vergeleken moeten worden met de «familia Sancti Petri Iovaniensis» of «les sainteurs» of de leden van «meisseniersbloed» (33). Over de mansionarii-meisseniers werd reeds heel wat geredetwist (34). De beste oplossing gaf F. Vennekens. Verwarren wij niet *masseniers*, *meyssesters* of *messeniersmannen* (mansionarii) met de *maisnieden*, *vrije meyssesterlieden* (maisniers, mannen van de vrije meisnie) (35). Het grote onderscheid gaat er

(32) Ag., zelfde register, f. 11v, a^o 1307 met aanvullingen van 1319.

(33) J. Lindemans, Van Meisseniersbloed, blz. 1-2.

(34) Bijdrage in ESB, 1961, nr. 3-4.

(35) F. Vennekens, La Seigneurerie de Gaasbeek, blz. 131-134.

tussen *mansus* en *mansio*. Beide kunnen uitbaters zijn van een erfgoed, maar de ene geniet van bepaalde voorrechten en vrijheden, de andere minder en blijft onderworpen aan bepaalde lasten. Het register beschrijft hun rechterstand als volgt:

De mansionarii van Grimbergen zijn verplicht «ad talem servitutum» om elk jaar, telkens zij worden opgeroepen, te geven een knecht of meid - unum famulum vel ancillam» ofwel in de plaats te betalen 6 deniers voor elke werkdag «in fenando»; en «in fimando unum famulum», tweemaal 's jaars of telkens te betalen 6 deniers voor elk persoon.

Bij verandering van rechtstoestand betaalt de mansionarius 2 solidi. Van jaar tot jaar kan de heer ze doen verwijderen van het goed, indien het hem goeddunkt en zij niet voldoen. Ter gelegenheid van huwelijk of ook bij het afsterven betalen ze 2 solidi en ter gelegenheid van een «permutatie» mogen de cijnsen worden aangepast (36).

Van wanneer deze mansionarii dagtekenen weten wij uit een stuk van maart 1223, waarin Arnold, heer van Grimbergen, aan abt Hescelo deze voorwaarden bevestigt. Abt Hescelo (37), een van de grootste Grimbergse abten uit de 13e eeuw, heeft ze in het leven geroepen door hen «quadam allodia» te schenken «in dominio nostro, in terra Grimbergensi» zegt Arnold van Perweis.

In tegenstelling van wat men zou veronderstellen zonder de oorkonde van 1223 zijn de *mansionarii* van de abdij te Grimbergen een gans nieuwe creatie. Van de vele hoeven van de abdij heeft alleen Amelgem, buiten Grimbergen-dorp, hiervan genoten.

Gewoonlijk gaat het om kleine partijen grond, te Grimbergen zelf doorgaans over 1 dagw. en enkele roeden, te Amelgem hebben wij naast 1 dagw. meerdere halve bunders. Wanneer wij de ligging van de stukken nagaan in de latere kaarten en de huurders dan stellen wij vast dat de mansionarius doorgaans tot dezelfde klasse van mensen behoort: stielmannen, dagloners, vele vrouwen, weduwen. Grote pachters komen er niet in voor. Wij kunnen ze best vergelijken met dit soort kleine boeren uit vorige eeuw en het begin van deze eeuw, die naast hun klein gewin, ook bij gelegenheid van de oogst als tegenprestatie voor het omploegen van hun land door de grote boer, meerdere dagen gingen helpen.

Zulke soort mensen waren ook de mansionarii van Amelgem. Uit de lijst blijkt dat er te Amelgem rond 1307 een dertiental mansionarii waren. Dit is heel wat meer dan in de 17e-18e eeuw.

---

(36) Ag., Cartul. II, f. 240. Volledige tekst.

Zie J. Verbesselt, Mansionarii, Meiseniers of Kossaten? ESB., jg. 1961, nr. 3-4.

(37) D. Delestré, De abdij Grimbergen in ESB, jg. 1928, blz. 150-151.

3° *De cijnslieden*

Naast de *mansionarii* had de abdij nog een aantal *cijnslieden*. De lijst vernoemt:

- Villicus de Hamme voor twee stukken, o.a. de palude,
- Johannes Lauwart,
- Johannes Trilman voor twee stukken,
- Laurentius, filius Lantservelde voor twee cijnsen,
- Gertrudis, filia Michaelis,
- Katherina Raets,
- Walterus de Elewite,
- Hermannus Plackere voor twee cijnsen,
- Gertrudis, relicta Laurentii de Ophem,
- Curatus de Mensa,
- Domina Adela de Lira.

Een deel zijn dezelfde personen als de *mansionarii*.

Wanneer wij de som maken tellen wij naast de *villicus* een dertiental namen van personen, die op het domein woonden. Hieruit menen wij te mogen afleiden dat er een dertiental huisjes onder Amelgem waren gelegen. Naast de twee hoven vinden wij er later in de 17e-18e eeuw nog slechts een drietal rond de kapel. De 13e-14e eeuw is stellig de bloeiperiode van het domein geweest.

Dit alles wordt in meer moderne bewoordingen in 1554 samengevat ter gelegenheid van een te pandstellen van het hof om aan oorlogsbelastingen te kunnen voldoen.

«Opt hof van Amelgem metten schueren, stallen ende andere edificien daerop staende, met allen den winnenden landen, beempden, broecken, wateren, vijveren, opgaende boomen, boschen ende allen zijnen anderen toebehoirten, *groot tsamen badt dan hondert ende twintich bunderen winnents lants. gelegen in drye velden; ende die weyden oft meerschen, groot bat dan vijftien bunderen; wairaff deen velt des vs. winnenden lande geheeten es het MEERSCHERVELT oft COUTER, ende dander velt den KEYENBERCH ende derdde velt de CABBEKE ENDE MEERSCHERVELT, gelegen binnen der prochien van Meysse, tusschen den herwegh loopende van Assche naer Mechelen in deen zijde ende de gemeyne Molenbeke aldaer loopende in dander, comende metter derdder zijden aende goeden Henricken Oenens, ende metten vierder zijden aende goeden Jonckeren Jans vander Ee, Adriaen van Stutins ende meer anderen*» (38).

Deze beschrijving komt grosso modo overeen met latere beschrijvingen in de pachtvoorwaarden van 1762, waar wij slechts 96 b. land terugvinden maar 24 b. weide daarentegen, hetzij te zamen 140 b. in 1554 tegen 120 b. in 1772.

---

(38) RA. Brussel, Schepengriffie Meise, bundel 5703, f. 104 en 599. Dit stuk werd opgesteld ter gelegenheid van het in pand geven van het Hof te Amelgem bij het geldlenen om te voldoen aan belastingen.

De verdeling in drie velden is typisch. Het gaat er nog om de driejaarlijkse wisselbouw, d.i. bij beurt een veld wintergraan, een veld lentebezaaiing en een veld braak of dries. Deze toestand zou geduurd hebben tot in de 17e eeuw wanneer nieuwe landbouwmethoden ontstonden door het aanleggen van klavervelden, die het driesland uitschakelden. Hierdoor werd de te bewerken oppervlakte te groot en kwam de splitsing in Groot- en Klein Hof, ook genoemd het *Nieuw hof* in 1705 (39).

De Elveriksmolen van Amelgem.

Volgens de pachtvoorwaarde van 1762 waren de weiden gelegen voor het *Groot Hof* aan het *Elsbosch* en het *Vossenhol* onder Oppem; voor het *Klein Hof* «eensdeels geformeert uyt de landen der groote hoeve» lagen de weiden onder Ossel en Wemmel. De winnende landen lagen voor het *Groot Hof* deels onder Oppem in het Vijverblok en Lindeveld, deels onder Meise langs de *Molenweide* op het *Meiseveld*; voor het *Klein Hof* aan de *Grote-* en *Kleine Cabbeek*.

In deze pachtvoorwaarden bleven nog enkele resten van zeer oude gebruiken o.a. 22 korweiden uit te voeren «wel ingespanssen met waegen ende vier peerden ter plaetse daer de verhuurder goetvinden sal, alles ten coste der huerelinghen (40), verder 200 mutsaard jaarlijks aan de pastoor van Wemmel, en 45 pattacons of 126 gl. wijngeld. Dit gebruik is zeker oud, daar

(39) Kaartboek van Acoleyen in Ag.

(40) Vergelijk de voorwaarden in de «Donatio Angelae» te St.-Pieters-Leeuw uit de jaren 1000 P. Bonenfant, RHPB., jg. 1935, blz. 775 vlg.

wij hierover lazén in de oudste cijnsboeken uit de 13e en 14e eeuw: «junta vineam ante curtim nostrum», «Item terra plantate cum vinea 1 bouerium et VII virge mesure de Meisse» (41).

Van visrecht is er geen spraak meer, alhoewel van de 12e tot 14e eeuw de vijvers er wel belangrijk zijn geweest luidens teksten uit de 13e-14e eeuw.

SAMENVATTING

Wanneer wij het ganse verloop van het domein Amelgem overschouwen stellen wij vast dat wij hier staan voor een zeer typisch geval van eenheid doorheen de eeuwen, waarvan o.a. ook het hof te Bever, het hof te Bollebeek, het hof te Bettegem voorbeelden zijn. Waar een abdij in de 11e-12e eeuw zulk domein verwierf bleef ofwel de oorspronkelijke eenheid bewaard soms tot op onze dagen ofwel verzamelde zij de door feodale toestanden afgescheurde delen.

Amelgem, een oorspronkelijk geheel, bestond in de 12e eeuw uit twee kernen, alles evenwel allodiaal goed, voortkomend van de abdij Lobbes. Daar ligt reeds de oorsprong van de twee hoven. Groot- en Klein Amelgem - zoals dit in meerdere plaatsen gesschiedde in latere tijden. Toen gevolge van de allodiale herkomst van het goed stellen wij hier geen ingewikkelde toestanden vast, zoals dit bv. het geval is geweest te Lennik in het domein van St.-Gertruide, waar allerlei leenrechterlijke inmengingen een gans agglomeraat van grondrechterlijke toestanden in het leven riep. Alles bleef hier zeer normaal en ging doorheen de eeuwen zijn zelfde gang.

Rond 1246 herenigde de abdij gans het oude domein in éénzelfde hof. Dit was een bloeiperiode voor Amelgem. Later in de 16e eeuw kwamen er verwickelingen ten gevolge van de oorlogen, gronden werden verkocht en van de 145 bunder bleven er in de 18e eeuw nog 120 over. Toen ging men weerom over tot de verdeling in Groot- en Klein Amelgem, zoals het heden nog bestaat.

Wij meenden bij het begin van dit werk Amelgem als een typisch domeingood uit deze hoek van Brabant uitvoerig te moeten belichten om het als voorbeeld te stellen van een even typisch villakerkje uit vorige eeuwen.

Hof en kerk maken samen één geheel uit doorheen de tijden. Om dit aan te tonen dienden wij vooraf een historische beschrijving te geven aan dit werkelijk typisch hof.

DE KAPEL EN PAROCHIE

De samenhang van hof en kerk wordt geïllustreerd door bijgaand kaartje. De kapel staat in de kaartboeken van de abdij juist te midden van het domein, met dien verstande dat zij steeds

---

(41) D. Delestré, ●.c., blz. 164.

wordt afgebeeld op het kaartblad van Ossel en niet onder Meise of Oppem. De gangbare mening zocht tot heden de oorsprong van de kapel bij de abdij Grimbergen, die er in de 12e eeuw een kapel bouwde ten gerieve van de lekenbroeders en soms wel kanunniken, die het hof uitbaatten. Een parochie zou Amelgem nooit geweest zijn. De kapel kende een zekere bloei zolang de abdij er rechtstreeks de uitbating waarnam. Nadien verviel ze.

Op grond van de teksten zijn wij een gans andere mening toegedaan. Wij laten de oorkonden spreken.

In de stichtingsoorkonde van de abdij (1132) is er geen sprake van Amelgem; wel van Meise met zijn afhankelijkheden Oppem en Rode.

Kapel van Amelgem

In de bevestigingsbrief van 1147 door paus Eugenius III evenmin tenzij van de gift van een mansus te Amelgem gelegen aan de kerk van Strombeek behorend.

In de bevestigingsbrief door Walterus Berthoud in 1154 van verscheidene schenkingen aan de abdij komt Amelgem voor het eerst voor. Onder de getuigen van de gift van Walter van Cam-

penholt en het deel leengoed dat er bij behoorde, worden ver-
noemd: «Bererus de Ossela, Albertus de Amelrengem, sacerdotes». Wij veronderstellen volgens de terminologie van de tijd dat het hier gaat om de twee pastoors, die medezegging hebben te Amelgem, nl. deze van Amelgem zelf, die onafhankelijk van Meise was, en deze van Ossel op wiens grondgebied een groot deel was gelegen (42).

In 1155 komt het *altare de Amelrengem* aan de abdij door een afzonderlijke brief van bisschop Niklaas van Kamerijk. Inderdaad na de aanhef, waarin de noodzakelijkheid van de bevestiging van de abdijbezittingen wordt verhaalt, volgt onmiddellijk een afzonderlijk stuk dat luidt:

«In nomine sancti et individue Trinitatis. Ego Nicholaus, Die gracia Cameracensis episcopus, tam presentibus quam futuris in perpetuum. Sciant tam presentes quam post futuri nos *altare de Amelrengem* ad honorem sancti Petri, Apostolorum Principis (44), ecclesie Grimbergensi sub idoneis testibus donasse et idipsum, presenti pagina confirmamus. Testes. S. Theodoric, prepositi et archidiaconi. S. Radulfi, archidiaconi, S. Willelmi, decani. Actum anno Incarnationis Dominice M.S.L.V., episcopatus domini Nicholai XXI» (44). Hierop volgt de opsomming van de bezittingen, te beginnen met de altaria.

Uit deze tekst blijkt zeer klaar dat: 1° Amelgem afzonderlijk werd geschonken, nadat Meise en zijn afhankelijkheden Oppem en Rode reeds lang aan Grimbergen behoorden; 2° Amelgem heeft aldus een gans afzonderlijke rechtstoestand, geheel onafhankelijk van Meise, en bepaald zelfstandig. Amelgem staat hier op gelijke voet van Meise, Wemmel, enz.

De tekst is overduidelijk en duldt geen andere verklaring al blijkt dit enigzins zonderling tegenover Oppem en Rode, die nog bestaan als parochie en steeds de indruk geven veel belangrijker dan Amelgem te zijn geweest. Deze interpretatie is echter foutief, daar, geplaatst in zijn 12e-13e eeuws geschiedkundig kader Amelgem met zijn groot hof en minstens 15 huisgezinnen zeker even en wellicht belangrijker was dan Rode en Oppem. Om dit te kunnen aantonen gaven wij dan ook een omstandige beschrijving van het domein. Daarom is Amelgem één der meest

---

(42) De kronijk van Petrus de Rijke van 1419 over het ontstaan van de abdij verhaalt deze gift als volgt: «Ten jare 1154, toen er een tijd van voorspoed was aangeboren en het getal der kloosterlingen immer vergrootte en de lof des Heeren in de kerk immer aangroide, heeft Walter de Campenhout zijn erfgoed van Amelgem... aan de abdij gegeven». D. Delestré, o.c., blz. 147.

(43) Deze zinsnede is intrigerend. Wanneer wij de tekst, zoals hij er staat, vertalen zou het altare van Amelgem toegewijd zijn aan de H. Petrus. Dit gaat niet op daar O.-L.-Vrouw steeds patrones van Amelgem is geweest. «Ad honorem sancti Petri slaat terug op de ecclesia Grimbergensis».

(44) Ag., Cartul. I, nr. 9. - Cartul. II, f. 1 en f. 218.

typische voorbeelden van de algehele samenhang van hof en parochie.

Vervolgen wij de lijst van oorkonden over Amelgem. De algemene bevestigingsbulle van paus Alexander van 1179 zegt o.a. na de ganse opsomming van de onderhorige altaria van Meise, Wemmel en Strombeek: «ecclesiam in Amelrenghem et quicquid juris habetis in villa illius loci» (45). Voor Meise, Wemmel en Strombeek zegt men «altaria de-» voor Amelgem en het daaropvolgende Ruisbroek «*ecclesia de...*». Nogmaals merkt men het nauw verband tussen hof en kerk te Amelgem, *ecclesiam* in Amelrenghem et jus in *villa illius lori*. Weer eens maakt men duidelijk onderscheid tussen Amelgem en Meise.

In 1244 en 1247 lezen wij in de schenkingsbrief van Arnold van Zellaer dat hij aan de abdij Grimbergen geeft «omnem terram suam, quam habebat et tamquam suum liberum allodium possidebat in *parrochia* de Amelreghem....» (46). Zeer duidelijk dus: *in parrochia*.

De twee oorkonden opgesteld in 1245 betreffende de overeenkomst tussen de abdij Grimbergen en het kapittel van St.-Goedele over «*terras, pratum, domistadia, censum et omne denique jus eum omnibus pertinentiis suis, que idem Godefridus... in parrochia de Amelrengem... habuerunt*» (47), noemen Amelgem uitdrukkelijk *parrochia*.

Het *Privilegium magnum* van paus Innocentius III van 25 oct. 1246 vermeldt Amelgem eveneens afzonderlijk. Wanneer het Meise met Oppem en Rode als afhankelijkheden vernoemt, leest men over Amelgem afzonderlijk: «*CAPELLAD VILLE de Amelrenghem cum decimis, reddilibus et aliis pertinentiis suis; curtem quam habitis in eadem villa*» (39).

De *capella* en *villa* staan nog steeds in hetzelfde verband. Waar wij echter voor Meise «*ecclesia*» lezen, hebben wij in dit stuk «*capella ville de Amelrenghem*». Dit geeft toch tegenover vorige stukken een andere noot of verhouding. Het beduidt echter geenszins dat er een zekere afhankelijkheid van Meise bestaat. Het is wel een rangorde: *ecclesia - capella*.

In de «*Confirmatio episcopi comeracensis de parochiis nostris et earum appendiciis et capellis, que per nostros concanicos possunt deserviri*» van nov. 1258 is er alleen van Amelgem geen spraak, wanneer zelfs Hasselt er vernoemt wordt (49).

Op 12 dec. 1260 worden de parochianen van Wemmel en Amelgem opgeroepen om te getuigen in een geschil gerezen tussen de abdij Grimbergen en Jan van Obbergen over de nieuwe tienden te Wemmel. «*Et quia nobis per confessionem dicti Jo-*

---

(45) Ag., Cartul. I, nr. 2. Oorspronkelijke bulle, Ag., cl. I.

(46) Ag., Cartul. II, f. 1 v.

(47) Ag., Cartul. II, f. 2.

(48) Ag., Oorspronkelijke bulle, cl. I, nr. 18.

(49) Ag., Cartul. II, f. 220.

hannis...., necnon et *parrochianorum de Wamblinis et de Amelreghem constitutorum*,....» zeggen de rechters (50). De parochianen van Wommel en Amelgem staan er op dezelfde voet.

Rond het einde van de 13e eeuw kwam er verandering in de rechtstoestand van de parochie. Volgens de confirmatiebrief van Willelmus, bisschop van Kamerijk, van de goederen van de abdij in 1287 is Amelgem een afhankelijkheid van Meise geworden (51).

Ook in de pouille's van het bisdom Kamerijk van rond 1300 komt Amelgem niet voor (52).

Van waar deze verandering? Minder inwoners? Zeker niet. Verval van het hof? Evenmin. O.i. is het een gevolg van de verandering in de uitbating. In plaats van rechtstreekse uitbating door eigen volk, wordt het hof aan een pachter uitgegeven. De kloosterlingen gaan naar hun abdij terug en vreemden namen hun plaats in. Van daar ook minder belangstelling voor de kerk en laat men het hoger toezicht over aan de pastoor van Meise. Weliswaar heeft de kapel in de eerste jaren na het vertrek van de broeders nog een eigen kapelaan, maar lang zal het niet duren of Amelgem wordt samen met Oppem bediend.

Volgens een cijnsboek uit de 1e helft van de 14e eeuw had Amelgem nog een eigen kapelaan (53).

«Den Capelayn van Meyse XII mottoenen.

Den Capelayn van Amelghem V mottoenen.»

Verder: «Item de capelrie te Meyse te Kersavonde VI mot. Item den cappelaen van Amelghem te Kersavonde ende sent Jansmisse:

vor zyn vleesch 5 mottoenen,

Item te sent Jansmesse 200 faghoten,

Item in de Vastene 200 herincx,

Item in den Advent 100 herincx,

Item in den Vastene 1 sistere saets,

Item 1 suster tarwene,

Item te Kersmesse 1 mudde evene,

Item in erweten ende in boenen.

Deze inkomsten worden later bij die van Oppem gevoegd en deze vinden wij dan o.a. terug in een stuk van 1622, door D. Delestré uitgegeven (54).

Wanneer de versmelting geschiedde weten wij niet. Waarschijnlijk in de loop van de 14e-15e eeuw. Philippus de Mera was rond 1540-50 «sacellanus in Obhem et Amelghem» (55). Dat hof en kapel nog steeds samenhangen leren wij uit vn. stuk

---

(50) Ag., Cartul. II, f. 124v-125.

(51) Ag., Cartul. II, f. 217v.

(52) Reusers, AHEB., t. XXVIII.

(53) Ag., vl. III, nr. 62.

(54) D. Delestré, Amelgem, blz. 136.

(55) Idem, l.c.

van 1662: «Item den pachter van Amelghem moet hem (de kapelaan) houden twee coijen te weije ende twee verkens ten troch. Daer voer den pachter hem geeft 12 rijns gulden».

De kapel had ook een eigen inkomen. Een litteken vinden wij in een citaat in het cijnsboek van 1546, f. 35v. Alsdan is een der hofstedekens rond de kapel gelegen «*aen de kerck van Amelghem een halster rogge of een half sister brusselsche maete*» verschuldigd (56). Dit geldt nog in 1706.

Volgens het groot Kaartboek van 1706 is de grond, waarop de kapel staat, 616 roeden groot (57).

Rondom de kapel was steeds een kerkhof. Het cijnsboek van 1752 vermeldt nog: «Peeter van Rode... van eene behuysde hofstede, gronden ende toebehoorten, gelegen tot Amelghem, jurisdictie van Bruysseghem, op welcke goeden staet de Cappelle van Amelghem *met het kerckhoff daeromme gelegen...*» (58).

Dat in de 13e eeuw er wel een zeker bloeiend parochielevens te Amelgem was, kunnen wij ook afleiden uit volgende citaten uit het Necrologium van de abdij uit de 13e eeuw:

«9° Kalend. Februarii, *Elisabeth*, begine de Amelreghem, de qua habemus 20 sol. ad pitanciam.

7° Kalend. Februarii, *Ode*, beghine de Amelrenghem, de qua habemus 20 sol. ad pitanciam».

Naast de broeders en de villicus, gewoonlijk een kanunnik van de abdij, leefden er ook begijntjes. Amelgem is een ware kloosterhoeve.

Tot hier de feiten.

BESLUIT

Met zekerheid mogen wij zeggen dat Amelgem een verdwenen zelfstandige parochie is geweest, die vooral in de 12e en 13e eeuw bloeide dank zij de rechtstreekse uitbating van het hof. Op het hof woonden broeders van de abdij; rond de kapel woonden enkele begijntjes alsook de mansionarii en cijnslieden. Tot de parochie behoorden ook de twee molenaarsfamilies.

Zeker is ook dat de parochie is gegroeid uit en met het hof, waarvan zij al de wederwaardigheden heeft mede gemaakt. Aldus is Amelgem het typisch voorbeeld van Brabant van een Eigenkerk in de letterlijke zin van het woord. Zij ontstond zeer waarschijnlijk in de 9e eeuw toen de abdij Lobbes er het domein had en kwam rond 1154 aan Grimbergen langs Wouter van Campenhout, die rond die tijd zijn gans allodium te Amelgem afstond. De bisschoppelijke brief vermeldt de naam van de kerkheer niet, maar wie anders kan het zijn, daar de Berthouts te Amelgem voor niets tussenkomen en Amelgem niet van Meise

---

(56) Ag., Groot Caertboeck, Amelghem.

(57) Idem.

(58) Ag., cl. III, nr. 73.

afhankelijk was.

De patroonheilige was O.-L.-Vrouw. Deze werd jaarlijks nog tot aan de Franse revolutie plechtig gevierd op 8 september in aanwezigheid van de abt, de edellieden, de pachters en inwoners. J. Delestré beschrijft de jaarlijkse ommegang volgens de verhalen van oude zegsmannen. Na de processie hield de abt receptie in de grote zaal van het hof.

Nu? «'t Is al vergeten! Nog enkel een herinnering blijft er voortleven bij sommige oude familiën. Enkele jaren voor de oorlog 1914-18 ging op de Kruisdagen de processie van Oppem nog naar Amelgemkapel. Dat was het laatste. Nu is 't de verlatenheid» (59). Inderdaad kwamen de boeren niet hun alaam onderbrengen in de kapel, juist zoals te Heembeek in de Sint-Lendrikskapel?

Nog staat de kapel er desolaat. Zelfs de toegang is afgesloten. Wanneer schenkt de plaatselijke geestelijkheid haar nieuw leven? (60 en 61).

J. VERBESSELT

---

(59) D.J. Delestré, o.c., blz. 16.

(60) De huidige kapel werd gebouwd in 1636 door prelaat Outers. J. Delestré beschreef ze in 1928: «Binnen vinden wij de abominatio desolationis», vuige ontwijding. De kapel dient tot rommelkot: ploeg, eg, ladder, stroo... een stal van Bethleem op zijn Breugel's».

Volgens Kan. Delestré werd ook Sint Gillis er vroeger vereerd. Een litteken zou de herbergnaam «In St.-Gillis» zijn, evenals de benaming van Amelgem in de volksmond «Sint Gillis». Nadere gegevens ontbreken echter.

Voor het parochieleven te Amelgem in de 17e eeuw getuigt de bouw van de kapel zelf.

Voor het parochieleven te Amelgem in de 17e eeuw getuigt de bouw van de kapel zelf.

(61) Interessant is de vermelding ten jare 1231 van «*Elisabeth beghine de amelreghem de qua habemus XX sol. ad pitanciam*». (A.G. Necrologium Grimb. 1231, c. 24) en «*Ode beghene de amelreghem de qua habemus XX sol. ad pitanciam*» (A.G., Necrol. Grimb. 1231, c. 26). Wat betekent dat? Waren het vrouwen die zich afzonderen en rond een kerk of kapel gingen wonen? Zijn het de voorzaten van de stedelijke begijnhoven (Cf. L. PHILIPPEN, De Begijnhoven, Antwerpen, 1918), of zijn het zoals te Hasselt de laatste overblijvende «sorores reclusae» van Nieuwenrode?

UIT OUDE PAPIEREN

DE OPKOMST VAN DE AARDAPPELTEELT TE BUGGENHOUT

De teelt van de aardappel als veldvrucht dagtekent bij ons van omstreeks 1700. Het bewijs hiervan leveren de talrijke processen over de aardappeltienden tussen de tiendegerechtigden en de boerengemeenschap, en die zowat overal werden gevoerd in het midden van de 18e eeuw. De eerste kloegen de schade die zij leden doordat de aardappel nu de plaats bekleedde waarop granen groeiden waarvan de zoveelste schoof hun tiendenrecht was. De landbouwers beriepen zich op het vermaard plakkaat van Karel V, van 1-10-1520. De zin van dit plakkaat schijnt wel te zijn dat er geen nieuwe tienden mochten ingevoerd worden en dat dus de nieuwe vruchten vrij waren van tiendenrecht (dit was het geval voor aardappel, ook voor klaver en boekweit). Dit al gaf aanleiding tot langdurige processen waarbij de meest spitsvondige jurisprudentie de boer ten slotte toch in het ongelijk stelde. De verklaringen die bij dergelijke processen afgelegd werden door de oudste lieden van het dorp, deze die de vrucht nog hadden weten opkomen, zijn kostbare inlichtingen voor de landbouwgeschiedenis van het dorp.

Hier volgt een dergelijke verklaring betreffende Buggenhout, afgelegd voor notaris Ferdinand Laureis de Jonge, van Merchtem (1). Deze verklaring is ook interessant omdat ze de geleidelijke uitbreiding van de teelt mededeelt.

Op 12-1-1762 attesteert *Gillis Heyvaert*, pachter te Buggenhout, oud 81 jaar, «dat hij in de jaeren 1695 in sijn moeders hoff heeft geplant ontrent een hoedecop (?) pattatten, welcke pattatten door de soldaeten voor het meestendeel werden geforagiert ende gestolen; dat hij alsdan den restant die de soldaten hadden in den grond gelaeten heeft uytgedaen ende de selve het volghende jaer wederom in den hoff in drij bedden heeft geplant; dat hij drij oft vier jaeren daer naer deselve heeft geplant in het velt op een partije landt gemeynelijck genoempt de Crapstraete, ter quantiteyt van ontrent 25 roeden; dat hij van dien tijdt af jaarlijckx heeft geplant ontrent 30 roeden d'een jaer op d'eene partij en d'ander jaer op een ander. Op welcke partijen werdt gelicht de thienden van alle de graenen. Verclaert voorder hem seer kennelijck te sijn dat hij en sijn moeder nu ontrent de 50 jaeren geleden aen hun geburen ende andere persoonen van de prochie, pattatten hebben vercocht aen d'eene een vat aen d'andere twee vaeten». Hij verklaart verder over 45 à 46 jaar aardappelen te velde hebben zien staan op «tienbare landen».

In het zelfde bundel zijn ook attestaties voor dezelfde notaris afgelegd door bejaarde landbouwers van Merchtem. Deze verklaringen komen met de vorige overeen en stellen daar ook de opkomst van de aardappel omstreeks 1700 (2).

P. LINDEMANS

HUURVOORWAARDEN VAN EEN BANMOLEN

Het gaat hier over de huurvoorwaarden van de watermolen van Sint-Gertrudis-Pede, in 1739, verhuurd door *Joannes de Man*, heer van Sint-Kwintens en Sint-Martens Lennik, aan *Antoon Clerens*. Wij excerpteren uit de pachtbrief volgende speciale voorwaarden:

de huurder moet de «goede lieden, gerieven ende malen zoowel hun mout om te verbrouwen (in die tijd, en nog tot in de 19e eeuw, brachten de boeren hun eigen mout bij de brouwer om er een bierprovizie voor het

(1) RABr. - Notariaat, bundel 7818.

(2) Zie ook ESB, XI (1928) blz. 243. Verslag van een onderzoek te Mazenzele, in 1762.

ganse jaar te laten brouwen) als hun swijnaert (klein graan en andere graanafval voor de varkens) ...uytdien dat sy (de goede lieden), oock niet vermogen tselve swynaert ofte evene (haver) de doen breken ofte stampen buyten de banmolen». De mulder heeft daarbij ook de last «een veertel (van zijn eigen) coren ofte terve (te gebruiken) om de molensteenen daermede te schueren», m.a.w. na het malen van «beestenmeel» moeten de stenen geschuurd worden opdat een deel van dit meel dat nog aan de stenen kleeft, niet terecht zou komen in de bakzak van de volgende klant. En dit schuren moet de mulder doen met zijn eigen graan.

Zo ook moet de mulder, wanneer de stenen gescherpt werden, deze «schueren ofte reynighen» met zijn eigen koren, omdat er geen «steen-gruys» in de zak van de goede lieden zou komen.

Als de molen «stil ligt» moet hij «trecken een schuddebert» en al het water laten lopen door «een wintgat». Dit moet hij ook doen wanneer er te veel water komt.

Deze maatregel wordt getroffen opdat het bovenwater niet zou opgehouden worden, overstroming verwekken en schade aan de aanpalende landerijen.

De mulder moet onderhouden al wat hem op prijszij geleverd wordt, te weten: «alle buyten raederen, buyten poluwe ende cammen, spillen, stortberdren, belen, alpen, geweststaecken, en alle ruerelijcke en onruerelijcke wercken die den molen toebehooren»; uitgenomen de «commensteenbedden, voorslagh, zesbedde, voorslagh van den molen, ende oock het molenhuys» (1).

De mulder ontvangt «de grauwe (molen-) steenen genoempt ander-nachten (2)» tegen 15 gulden, en de «witte fransche steenen» tegen 20 gulden.

Hij moet vóór hij de molen «onder winden stelt» (d.i. voor hij de molen laat draaien voor zijn bedrijf. Wellicht een geijkte uitdrukking, want een watermolen stelt men onder water, niet onder wind!) moet hij een eerlijke «stockhouder stellen» die de granen van de goede lieden ontvangt «metten gewicht» en evenzo het maassel terug levert. Maar al de goede lieden van 't Land van Gaasbeek die hun graan in de molen brengen «te halse, met peerden, waeghens ofte kerre» (bemerkt dat er hier geen kruiwagen vernoemd wordt. Had men bij de boer al een kruiwagen met een hondengespan in de 18e eeuw?) moeten laten malen «ten sestienden vaete ofte sestiende ponde» (t.t.z. dat elk zestiende pond of vat meel als maalloon afgehouden wordt). De mulder mag daarboven, voor zijn moeite om de lieden een hand toe te steken, en voor het «stuyven», van elk suster een pond meel voor zich nemen. Mout wordt gemalen voor het twintigste vat. De balans en de gewichten van de molen worden om de drie maand «gevisiteerd door een gecomiteerde van den heer verhuerder».

De lieden van het Land van Gaasbeek hebben de voorrang in de molen (3).

RAB. - Notariaat, 2864.

Wij geven hier nog een staat uit de pachtbrief van de Herbadinemolen, te Malderen, van 1740:

«het steenbedde met sijn plancken, schoeren en de pasbrugge; de

- (1) Wijl de laatste watermolens nog aan 't draaien zijn en de laatste mulders nog leven, is een studie over de techniek en de vakwoorden van dit bedrijf, zeer dringend.
- (2) Stenen afkomstig uit Andernach?
- (3) De lieden van een heerlijkheid waren verplicht hun graan naar de banmolen van de heer te brengen. De molen bezat ook het monopolie voor het malen binnen de heerlijkheid. De huurder van de molen betaalde aan de heer een vaste som, maar trok dan voor zich het vastgestelde maalloon.

com van den corenmoelen; de waterstoel van beyde moelens (hier was een koren- en een smoutmolen) met de reyseelen en de peulems; de voor-
slag van beyde moelens met het schutselberd van beyde seyden van de
beek; het smoutkot met haer steylen ende scheeren». (RAB - Notariaat
2866.)

P. LINDEMANS

Nota van de Redactie. - Voor de windmolens werd dit werk reeds
gedaan door dhr. Fr. De Pillecijn, Grimbergen. Graag zouden we deze
studie in ESB zien verschijnen. Voor de watermolens verwachten wij uit
Grimbergen een soortgelijke studie. Daar draaien nog op dit ogenblik vijf
watermolens, dank zij nog vijf rasechte molenaarsfamilies.

HERFELINGEN. HET INHALEN VAN DE PASTOOR (1751)

«Aen Francis Clement woonende binnen Edinghen over geleverd te
hebben seven hongaedse cleederen gedient om te vereeren ende inhalen
van den heer pastoor op Sint-Jansavond 1751. Betaelt de som van 7-0-0
gulden.

Aen Philippus Martens tot Edinghen betaelt voor diverssche pluymen
ende sluyers geleverd te hebben tot het inhalen van den heer pastoor.

Aen Laureys Vermeeren is betaelt gheweest voor den trommel ge-
slaeghen te hebben op den dag van de kermisse en om drij differente
reysen de jonckheydt geexerceert te hebben om het inhalen van de
pastoor.... 111-0-0».

S. Gr., Kestergewoud, nr. 93691.

De *jonckheid* was een vereniging van jonggezellen die in de meeste
dorpen bestond, en die instond voor het inrichten van kermissen en andere
feestelijkheden (1).

P. LINDEMANS

---

(1) Zie over de «jongmansgilden», ESB, jg. XXXIV (1951), blz. 212;
zie ook, meer bepaald van Herfelingen, in ESB, jg. XX, (1937), blz.
64, *De processie van H. in de 18e eeuw*.

Boek en tijdschrift

CONSTANT THEYS, *Geschiedenis van Sint-Genesius-Rode*,
met een voorbericht van Dr. Jan Lindemans, Brussel, 1961, 523
blz., 108 illustraties. Prijs 250 F (te bestellen bij het Gemeen-
tebestuur, postrek. nr. 253.21).

Wie zal het hem nadoen? schrijft M. Bovijn in zijn recensie
over het werk. Inderdaad, C. Theys is aan zijn zevende dorps-
monografie. Waar heeft hij de tijd gehaald om de honderde
archieffnota's bij mekaar te brengen? Wie weet dat C. Theys
toen hij nog «werkzaam» was te Brussel, dag na dag, rond het
middaguur op het Rijksarchief te vinden was, zal begrijpen dat
een zanter van zijn slag een niet te overziene oogst heeft opge-
daan. Maar daarom moest men ook een werker zijn met uit-
houdingsvermogen. Zij die Theys kennen zullen van hem horen:
«Het is toch niet veel zaaks!» en dan denkt hij aan al die geleerde
mensen, die boeken schrijven met vele voetnota's en meewaardig
opkijken naar de amateurs. Een ding is echter zeker dat al
die nota's, die hij verzamelde, hun waarde hebben. Herman Teir-
linck heeft dit zo schoon uitgedrukt in zijn toespraak, die hij

hield ter gelegenheid van de presentatie van het werk. (Wij betreuren dat de woorden van Herman Teirlinck niet op band werden opgenomen, want zelden hebben wij hem zo diep menselijk over een dorpsgeschiedschrijver horen spreken, omdat het uit het hart kwam van iemand, die het aanvoelde.) Herman Teirlinck zei o.m. «Theys is de onverzadigde zoeker naar het bestendige in de mens. Hij is als een mol, die graaft, die gaat naar de wortel van de dingen. Zolang wij wortels hebben kunnen wij nieuwe scheuten schieten. Zijn zoeken is van die aard, dat het de verbondenheid der mensen aantoont, dat het een getuigenis wordt van het eeuwige, dat in de mens schuilt. Zijn historisch materiaal over de mensen van vroeger, doet ons bescheiden maar vertrouwend blikken naar de toekomst; wij krijgen immers meer besef van de waarde van de nationale bestandheid in een tijd van internationalisme. Wat is een verbond van de volkeren zonder het volk zelf? Het werk van Theys doet ons beter onze geboortegrond beminnen, waar wij aan de hand van moeder onze eerste klanken hebben waargenomen en onze eerste ontdekkingen hebben gedaan. Zijn werk brengt ons dicht bij onszelf, toont ons dat wij ons land schoner kunnen maken met hetgeen wij er zelf uithalen. Wissen wij nooit de sporen uit van de mensen, die vóór ons kwamen.»

Dit is, menen wij, het streven van C. Theys immer geweest. «Mijn belangstelling gaat in de eerste plaats naar het concrete leven van de mensen in vlees en bloed ook met een hart, die onze voorouders waren en op onze bodem leefden» zegt hij zelf. Hij wil «de kleine man, de economische zwakke, die zichzelf moet redden» in dit werk laten leven en bij de inwijkeling «belangstelling wekken voor wat hem omringt, zodat hij op zijn beurt aan onze gemeente gehecht blijft».

Daarin is de auteur ook gelukt. Wij zien er de Rodenaar leven.

Opsommen wat er in beschreven wordt? Wij vinden het overbodig omdat wij Theys kennen.

Wij kunnen besluiten met twee citaten uit de Inleiding:
1) een uitspraak van Lenôtre: «Non, non, ce sont pas des historiettes, de petites histoires.... C'est bien l'histoire.... c'est l'éternelle et incorrigible histoire».

2) een citaat van Gerard Walschap: «de atoom is samengesteld zoals het heelal, in de geschiedenis van Brabant zit volledig die van de wereld, zit volledig de menselijkheid en dus ook de mensheid». Ook in die van Sint-Genesius-Rode!

«Voor het overige meen ik dat uit de archiefstukken alles moet uitgehaald worden wat er uit te halen is. Het kan ook anderen te pas komen.» Zo is het werk van C. Theys!

Het Gemeentebestuur van Sint-Genesius-Rode dat de uitgave verzorgde, verdient alle lof voor dit aan te bevelen initiatief.

J.V.

Brabantse kroniek

HET GENOOTSCHAP

De Gouwdag 1961, die wegens onvoorziene omstandigheden op 1 mei moest verdaagd worden, zal doorgaan in de maand oktober. De juiste datum en plaats zal zodra mogelijk worden medegedeeld aan de leden. Wij hopen U zeer talrijk op deze Jubileumviering aanwezig te zien.

D. J. DELESTREHULDE TE GRIMBERGEN

Op zondag 17 september 1961, naar aanleiding van de 80 jaar van Z.E.H. Pastoor Delestré, ons oudste en trouwste lid, gaat te Grimbergen een bijzondere Delestréhulde door met de medewerking van het Gemeentebestuur van Grimbergen en de Abdijoverheid. Het initiatief gaat uit van de plaatselijke heemkundige Kring: «Eigen Schoon».

Het feestprogramma werd als volgt opgesteld:

- te 10 uur plechtige pontificale Hoogmis.
- te 11,15 uur academische zitting in het Gemeentehuis met als sprekers: Hoogw. Heer Prelaat E. De Winde, burgemeester-volksvertegenwoordiger C. Verbaanderd, J. Verbesselt namens ons Genootschap en de heer J. Jacobs namens het Inrichtend Comité.

Deze huldeviering zal opgeluisterd worden door het meerstemmig mannenkoor «De Liermolen».

Overhandiging van een geschenk aan Z.E.H. Delestré.

- te 13,30 uur gezamenlijk feestmaal in de grote zaal van de Abdij.

Deelname aan het feestmaal: 120 F, te storten op P.C.R. nr. 27.21.65 van Kredietbank Vilvoorde, voor rekening nr. 366/10. 218.13.

Na het middagmaal is er gelegenheid voor bezoek aan de kerk en abdij of wandeling doorheen Grimbergen onder bevoegde leiding.

Wij vertrouwen dat de leden van het Genootschap talrijk deze viering zullen bijwonen en aldus hulde brengen aan Z.E.H. Delestré, de medewerker van het eerste uur.

TENTOONSTELLINGEN

LEUVEN - De tentoonstelling «500 jaar kunst te Leuven», die doorging in het stedelijk museum aldaar, heeft een grote belangstelling gekend. Werken van Dirk Bouts, Kwinten Metsijs, Verhaghen en Meunier werden er tentoongesteld naast edelsmeedkunst, porselein, wandtapijten en glasramen, samen 187 nummers. De tentoongestelde stukken zijn grotendeels eigendom van de stad Leuven, maar ook kloosters, kerken en particulieren verleenden hun medewerking, zoals A. Meulemans schreef: «Het

werd vooral een hulde aan de twee grote Leuvense verzamelaars, De Munter en Edward van Even, die hun verzamelingen aan de stad schonken. Hun stadsgenoten zijn hem dan ook een dankbare gedachtenis verschuldigd».

LEEFDAAL - Tijdens de Pinksterdagen werden in de omgeving van Leuven twee tentoonstellingen ingericht, die beide een bezoek overwaard waren. Te Leefdaal bood een plaatselijk comité met de medewerking van de werkgroep «Meer Schoonheid» aan de belangstellenden een overzicht van het kulturele patrimonium van de gemeente en haar onmiddellijke omgeving. Geschiedenis, kunst, heemkunde, demografie, natuurkennis, werden op aanschouwelijke manier en met veel goede smaak gepresenteerd. Het was een aangename verrassing hier vast te kunnen stellen hoe goed de inrichters begrepen, hoe de belangstelling van het publiek moet opgewekt worden. Het lijdt geen twijfel dat voor vele bewoners van de Voervallei deze tentoonstelling een ware openbaring geweest is.

VLIERBEEK - De afdeling Vlierbeek van het Davidsfonds vierde haar dertigste verjaardag. Voor de Heemkundige Kring, die er een onderafdeling van is, betekende dit meteen haar derde lustrum. Deze feiten waren de gelegenheid tot het inrichten van een tentoonstelling onder het motto «Oud Vlierbeek of, zo leefden onze Voorouders». Laten we dadelijk zeggen dat het geëxposeerde onmogelijk uitsluitend van Vlierbeek afkomstig kon zijn, daarvoor is dit gehucht van Kessel-Lo te weinig bevolkt. Ook moet de term «voorouders» niet doen denken dat er verscheidene eeuwen opgeroepen werden: laat ons liever van onze overgrootouders spreken. Hiermede willen we nochtans geen afbreuk doen aan de verdiensten van de inrichters! Het ging dus hoofdzakelijk om een uitstalling van verbruiksartikelen, die vele van de ouderen onder ons nog weten gebruiken hebben of als gelegenheidsspeelgoed op de zolder aantreffen. Ofschoon, naar de verklaring van de inrichters, ongeveer 2.000 voorwerpen bijeengebracht werden, was de grens van de mogelijkheden nog lang niet bereikt. We denken hierbij vooral aan het aardewerk, dat vóór 1914 jaarlijks, omstreeks 9 februari, op de Leuvense pottkensmarkt verkocht werd. Hiervan waren wel enkele exemplaren aanwezig, maar we misten de wierookpot, de boketten (de democratische broertjes van de knikker), het kannetje met een fluitje, dat ons de illusie bezorgde de merel na te bootsen, en dies meer. Dat onderstreept te meer dat de Heemkundige Kring goed gedaan heeft de aandacht van het publiek op de afgedankte voorwerpen te trekken. Er zien hiervoor altijd belangstellenden te vinden, al waren het maar de heren conservators van de Musea van het Jubelpark of van Bokrijk, die hun verzamelingen zoeken te verrijken!

A. MEULEMANS

GEBOUWEN

— Te NEDER-OVER-HEEMBEEK zal het gebouw «De Kluis» dagtekenend uit 1481 (zie bijdrage ESB, jg. 1931) eindelijk hersteld worden en omringd worden door een park. Aldus zal dit oude Godshuis bewaard blijven en samen met de romaanse kerktoren een geheel blijven vormen.

— Te GRIMBERGEN blijven de puinen van het Prinsenkasteel steeds onaangeroerd. Struikgewas groeit reeds tussen de stenen en muren. Liefhebbers van schone oude stenen (zelfs prachtig gebeeldhouwde sluitstenen) kunnen ongemerkt en ongewenst hun buit opdoen! Wanneer zal men deze puinen eens van algeheel verval redden?

— In de abdijkerk te Grimbergen werden dank zij de zorgen van E.H. Kan. De Meyer de grafkelders van de prelaten uit de 17e en 18e eeuw en deze van de prinsen van Grimbergen open gemaakt. Wij hadden de gelegenheid deze te bezichtigen, maar.... sic transit gloria mundi.... er bleef niet veel merkwaardigs over.

MERCHTEM - Tijdens werken om een doorgang te maken in het koor van de kerk werden in de muurvulling aan de rechterzijde dank zij de oplettendheid van ons gewaardeerd medelid, de heer Ad. Van Capellen, steeds speurder naar resten uit de romeinse tijd te Merchtem, talrijke brokstukken romeinse *tegulae* gevonden. Dit is wel merkwaardig. Het getuigt dat nog tijdens de bouw van het hoogkoor van de kerk van Merchtem ter plaatse veel «romeins puin» werd hergebruikt. Uit de vele vondsten van de heer Van Capellen blijkt dat Merchtem in de romeinse periode een voornaam centrum is geweest.

OVERIJSE - Tijdens de grondwerken ter gelegenheid van de herstelling van het Gemeentehuis, zo schoon gelegen boven op de berg, werd, minstens 1,30 m onder de bodem een middeleeuwse oven van een kopergieterij in zeer goede staat teruggevonden. Dank zij de zorgen van het Gemeentebestuur bleef deze merkwaardige vondst bewaard.

Tijdens dezelfde werken werden in de tuin van het huis van Justus Lipsius muurvlakken blootgelegd. Deze wijzen naar een middeleeuws gebouw aldaar in zandsteen van de streek opgetrokken. Ten einde de omvang en de bestemming van dit gebouw te kennen dienen verdere opsporingen in de tuin van Justus Lipsius verricht te worden.

GILDELEVEN IN BRABANT

— *Brabantse gilden in het buitenland.* - De Brabantse gilden werden vertegenwoordigd op het Landjuweel van Gelderland in Nederland op zondag 19 juni door de St.-Sebastiaansgilde van Berlare-bij-Dendermonde, aangesloten bij de Hoge Gilderaad van

Brabant. Deze gilde, naar wij uit Nederland zelf vernamen, werd er zeer opgemerkt.

— Op zondag 26 juni woonden drie gilden: St.-Sebastiaan uit Kampenhout, Weerde en Neder-Over-Heembeek in het stadje Huissen bij Arnhem de feesten bij van het 500-jarig bestaan van de plaatselijke gilden. Het werd er een waar verbroederingsfeest.

— Van 1 tot 4 juli nam de Sint-Sebastiaansgilde van Haacht deel aan de «Internationale Trachtenfesten» te Nieder-Breizig aan de Rijn.

— De Sint-Sebastiaansgilde van Neder-Over-Heembeek toog naar Engeland, in het land van Wales te Langollen van 10 tot 17 juli en nam er deel aan de internationale wedstrijden voor volksdansen. Niet minder dan 60.000 personen waren aanwezig op de dag van de wedstrijd. Tot de grote verrassing van alle en niet het minst van de gilde zelf, behaalde Sint-Sebastiaan van Neder-Over-Heembeek er de trofee, bestaande uit een bronzen gedenkstuk, de draak van Wales voorstellend, en dit vóór niet minder dan 22 deelnemende naties uit Oost en West, van IJsland tot de Oekraïne, Hongarije, Yougoslavië enz. Beklemtonen wij dat een internationale jury de uitspraak velde. Deze uitspraak bewees: 1) dat onze Gilden nog altijd hun faam hoog houden te behoren tot de ware traditionele volkskundige groepen, waarop zo weinig landen kunnen bogen; 2) dat onze Vlaamse volksdansen, goed uitgevoerd door echte volksmensen, de vergelijking kunnen doorstaan met deze van gelijk welk ander land. En zeggen dat er in Vlaanderen mensen zijn die het tegenovergestelde beveren en eerder volksvreemde dansen aanleren dan deze van hun eigen erfgoed!

— Einde januari 1961 trok de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Genesius-Rode naar *Agrigente* in Sicilië.

— Van 10 tot 17 juli nam de Sint-Barbaragilde van Leuven deel aan het Internationaal Festival voor Folklore te Nice.

IN EIGEN LAND — Het aangekondigd «Groot Brabants Gildefeest» ging door te Elewijt op zondag 2 juli onder een blakende zon. Alle Brabantse gilden waren die dag aanwezig om de Koningstitel van Brabant te betwisten. Deze ging naar de Sint-Sebastiaansgilde van Keerbergen. Vermelden wij dat deze gilde een prachtige nieuwe gildebreek en vier nieuwe gildevlaggen ontving van de «Lions-Club» van Keerbergen.

— De aangekondigde gewestelijke gildefeesten te Haacht, Wespelaar en Werchter kenden eveneens succes.

Zo bloeit weerom het oude gildeleven in Brabant!

J.V.

DE FAMILIEGILDE «DE GULDEN LELIE»
TE HOEGAARDEN

Wij ontvingen het hiernavolgend verslag over de Familiedag Van Nertum te Hoegaarden en stellen dit initiatief op prijs. Merkwaardig zijn de statuten van dit geslacht, dat in 1778 een familiegilde «De Gulden Lelie» stichtte. Wij hopen kortelings deze statuten te publiceren. Het is een enig voorbeeld van een familiegilde.

Op zaterdag 19 aug. ll. zijn 102 afstammelingen van het oude brouwersgeslacht van Nertum te Hoegaarden op een familiedag bijeenkomen. Zij behoorden allen tot de stam gesproten uit Charles van Nerum en Barbe Sweerts (× 1723), dewelke in de 18e en 19e eeuw te Hoegaarden een voorname rol heeft gespeeld.

Deze plechtige dag werd ingezet met een Zielmis in de Parochiale kerk van Sint-Gorgonius, ter nagedachtenis van de afgestorven bloedverwanten. Tijdens de H. Mis, die gecelebreerd werd door E.H. Vander Velpen en bediend door Jan Van Nerum, werden de mooie breuken voor de Ouderdomsdeken en Onderdeken gewijd.

Na een groepsfoto voor het kerkportaal togen de nazaten van dit geslacht naar het gemeentehuis, waar een erewijn werd geschonken en de breuken over de schouders van de Dekens gehangen. Burgemeester Hettich sprak de familie toe en herinnerde in treffende woorden aan de afkomst en het verleden van dit groot geslacht, dat zijn stempel op de geschiedenis van Hoegaarden legde. De Ouderdomsdeken Julien Van Nerum dankte zeer ontroerd voor de betuigde sympathie.

Nadat alle tegenwoordigen het Guldenboek der gemeente hadden getekend, ging het langs de oude huizen der voorvaders in de richting van de Pax, waar de familie de namiddag zou doorbrengen.

Alvorens tot het gezamenlijk maal over te gaan, werd de erewijn gedronken op het heil der familievereniging en spraken de Pastoor van Hoegaarden en E.H. Vander Velpen de leden toe.

Vervolgens werden de bloedverwanten aan elkaar voorgesteld en elke stamvertakking droeg een verschillend gekleurd teken op de borst, om hun graad van verwantschap duidelijk te maken.

Het hoogtepunt van deze heuglijke dag werd bereikt toen de oude familiegilde «de Gulden Lelie», in 1778 gesticht, terug in alle eer en luister werd ingesteld. Tot de Beschermingsraad van deze gilde werden uitgeroepen, de heren L. Borremans, Belgisch Ambassadeur in Finland en Dr. J. Verbesselt, als Ere-Dekens en E.H. Vander Velpen, Pastoor te Boven-Lo, afkomstig uit Hoegaarden en grote vriend van de familie, als Mombaervader.

Onder klaroengeschal greep dan de kroning plaats van de Ouderdomsdeken Julien Van Nerum (80 j. uit Hoegaarden) en

van de Onderdeken Arthur Van Nerum (77 j. uit Meldert). Zeer ontroerd ontvingen zij de traditionele zoen en de vele bloemen hen door de kinderen geschonken. Dan werd Hubert Van Nerum tot griffier en Monique Van Nerum tot comptoriste uitgeroepen, wjl onder groot applaus de samenstelling plaats greep van de Familieraad, waarin elke stamvertakking haar eigen gezworene telt.

Op plechtige wijze legden de Raadsleden volgens de statuten de eed van trouw af op de Breuk en plaats ten teken van samenhorigheid, de handen in elkaar. Om te besluiten werd uitleg verschaft over het doel der gilde, samengevat in «XII Verzoeken».

Onder grote bijval werd vervolgens het Familie-museum geopend, waar talloze voorwerpen en herinneringen der voorvaders te bezichtigen waren. De wapenschilden en oude nagelaten memorieschriften vormden de hoofdschotel en de ganse familie, hierdoor ten zeerste getroffen, beloofde haar spontane medewerking om het familie-archief uit te breiden.

Na de ondertekening van het Guldenboek der familie Van Nerum, werd een prachtig geschenk aangeboden aan Hubert Van Nerum, aan wiens opzoekingen de familie het te danken had, dat zij deze heuglijke dag mocht beleven. Tijdens het gezellig samenzijn waarin de familieliefde alle banden dicht snoerde, droegen de kleintjes allerlei treffende gedichtjes voor en haalden oud en jong sappige anekdoten voor de dag. Tot laat in de avond duurde het feestvieren en werd er menigmaal eer gedaan aan de brouwerskwaliteiten der voorvaders.

Alvorens uiteen te gaan drukten allen het verlangen uit elkaar volgend jaar weer te zien, en de «Gulden Lelie» gilde in ere te houden.

Een voorbeeld dat navolging verdient!

H. VAN NERUM

Vraag en antwoord

Eigen Schoon, XLIVe Jg. Nr. 5-6-7, blz. 259.

Vraag en antwoord genealogie: Elisabeth de Worteleer, echtgenote van Jan Imbrechts (Haacht, 1595).

Van Dr. Jos Cools ontvingen wij volgend antwoord en danken onze trouwe medewerker van harte voor de inlichtingen.

Ingesloten enkele nota's over de Haachtse familie de Worteleer. Alle bronnen werden niet aangeduid daar zij over de Haachtse familie van Beethoven gegevens bevatten, die ik tot heden toe nog niet heb gepubliceerd. Malcorps kende dus die bronnen niet.

Mag ik weten wie zich aan die Haachtse familie de Worteleer interesseert? Die familie heeft nooit in de Haachtse archieven mijn aandacht getrokken. Zij leefde te Haacht in de XVe-XVIe eeuw, ik vermoed echter dat Werchter de bakermat is. Daar vindt men een stevige familie de Wortelaer, vooral in de XVIe-XVIIe eeuw.

Stadsarchief Leuven, Nr. 6340 (A° 1597) vermeldt:
Huybrecht Imbrechts, hautwercker. Hij bezit 3 koeien.
Henrick Imbrecht, hautwercker.

Elisabeth de Worteleer, huysvrouw van Laureys Lawers (gewestelijke uitspraak voor Lauwers) scipper. Hij bezit 4 koeien.

Stadsarchief Leuven, Nr. 6334 (A° 1573), vermeldt:
Remeys Imbrechts
Henrick Imbrechts

de weduwe Imbrechts
d'erffg. Jans de Worteleer.

Privé-archief dd. A° 1594 f° 17

— Derfg. Jan Imbrechts over Jan Somers custer.... op een dachm. lants op GHYSEVINNE

— Antuenis Imbrechts f° 19

— *QUIRYN de WORTELAER* f° 20

— *Derfg. Henricks de WORTELEER* over *Jan de Worteleer* v.h. ende h. gel. aent veken daermen te scharent weert gaet de straet in twee syde thoochvelt ter 3e Remeys Verpaelt ter 4e syde.

LAUREYS LAUWERS over Hendrix Joest ende *JAN DE WORTELEER* van een eusele daer h. ende h. plach op te staen gel. aen de wystraet....

Laureis voers. over Hendrix ende Joos de Witte vande voei gaende euzele ende van een dachm. lants gelegen aent hoochvelt geh. tvinneken, thoochvelt ter eendere derf. Pauwels van Betthenrode ende den heyligeest ten anderen....

Privé-archief

In 1556 waren «Rekenninghenmeesters v.d. H. Geest

Jan de Wortelaer
Jan van Langhendonck
Willem van Haecht

In 1559.... Peeter van Langhendonck
Jan de Wortelaer
Jan de Bruyn

Privé-archief: XVIe eeuw. 1550-1590.

f° 134 Jaergetyedt van Henderic de Worteleer

Paus Collegie tot Loven voor een jaergetijedt van *Henderic de Worteleer en Margriet* sijene vrouwe op een block geheeten het Winckelken, tscoubrock ten 1) Hooghvelt 2) Nu bij coope *Jan Mertens* sone Jans, getrouwt met Anneke de Worteleer.

Rijksarchief nr. 3051 A° 1473 (met aantekeningen van latere datum)

f° 15 v° Henric de Wortelere ... v.s.h. ende h. .... aen de stam-
pendonstrate (= later bijgevoegd, XVIe eeuw)

f° 27 v. Jan vanden Wortere

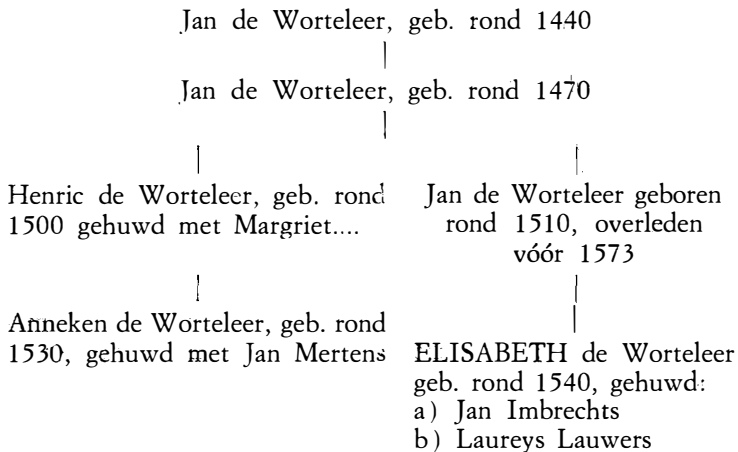
f° 29 v. Jan de Wortelere

f° 31 Henric de Wortelere

f° 32 Jan de Wortelere

f° 34 Heinric Wortelere (XVIe eeuw).

Ik heb niet al mijn nota's doorgemaakt, ik zou te veel schrif-
ten moeten inkijken. De familieboom kan er als volgt uitzien:

N.B. Elisabeth kan echter ook de dochter zijn van Henric. Juiste verwantschap aanduiden zal zeer moeilijk zijn.

Dr. JOS COOLS

- Fr. MAES, *Wezembeek-Oppem vroeger en nu*, 60 F (voor de leden: 40 F).
 Fr. MAES, *Kortenberg, zijn Abdij, zijn oude woningen*, 50 F; voor de leden: 35 F. — *Idem, Oude woningen te Zaventem*, 40 F; voor de leden: 30 F. — *Idem, Omheen de kerk van Teruvuren*, 40 F; voor de leden: 30 F. — *Idem, Meerbeek en zijn verleden*, 51 blz., ill., 50 F; voor de leden: 35 F.
 A. TOLLEBEEK, *Het klooster van de Berg Sion te Brussel*, 68 blz., 60 F; voor de leden: 40 F.

IV. Iconografie van Vlaams-Brabant, door A. VERBOUWE.

1. *Kanton Aarschot* (uitverkocht). — 2. *Kanton Diest* (uitverkocht). — 3. *Kanton Assche*, 72 blz., ill. 75 F (voor de leden: 50 F) — 4. *Kanton Wolvertem*, 92 blz., ill., 90 F (voor de leden: 60 F). — 5. *Kanton Tienen*, 53 blz., ill. 75 F (voor de leden: 50 F). — 6. *Kanton Vilvoorde*, 136 blz., ill. 135 F (voor de leden: 90 F). — 7. *Kanton Zoutleeuw*, 37 blz., ill. 60 F (voor de leden: 40 F). — 8. *Kanton St.-Kwintens-Lennik*, 52 blz., ill. 75 F (voor de leden: 50 F).
 W. VAN DEN STEENE, *Iconografie van het Belgisch Parlementsgebouw*, ill. 60 F; voor de leden: 40 F.

V. Toponymie van Vlaams-Brabant.

- De volgende werken zijn te bestellen op het Instituut voor Vl. Naamkunde, E. van Evenstraat 10a, Leuven (postrekening nr. 162.831, H.J. van de Wijer, Leuven):
 J. LINDEMANS, *Westbrabantse plaatsnamen: Baardgem, Beersel, Beert, Beigem, Bekkerzeel, Drogenbosch, Bellingen, Borchtlombeek*, elk deeltje: 35 F.
 J. LINDEMANS en C. THEYS, *Toponymie van Dworp*, 80 F. — J. LINDEMANS, *Toponymie van Asse*: 150 F. — Ed. DEWOLFS, *Top. van Tienen*: 60 F. — J. LINDEMANS, *De Franse Kolonisatie in Brabant*: 50 F. — J. LINDEMANS, *Een Saksische vesting in Brabant*: 20 F.

VI. Brabantse Anthroponymie.

- J. LINDEMANS, *Brabantse persoonsnamen in de XIIIe en XIVe eeuw*, 60 F. — L. DE MAN, *Vondelingen en hun naamgeving*, 60 F. — Te bestellen, mits betaling van het bedrag, op het Instituut voor Vl. Naamkunde (p. rek. nr. 162.831, H. J. van de Wijer, Leuven).

VII. Brabantse Heraldiek.

- J. MELKENBEECK, *De Gemeentewapens van Vlaamsch-Brabant*, 48 blz. ill. (1947), 60 F (voor de leden: 40 F). — *Idem*, *Emblemen van de landbouw en het bedrijfsleven in de heraldiek*, ill. 14 blz., 30 F; voor de leden: 20 F.

VIII. Oude Brabantse Geslachten.

(De met * aangeduide deeltjes zijn uitverkocht)

1. *Pipenpoy*, 60 F — *2. *van Overstraten*. — *3. *Wambacq*. — *4. *Goossens*. — *5. *van Ginderachter*. — *6. *Covens*. — *7. *de Ridder*. — *8. *Meerte*. — *9. *Pasteels*, 5 F — *10. *van der Hasselt*. — *11. *De Keyser*. — *12. *Van Bever*. — 13. *van den Heuvel*, 5 F. — *14. *Stroobant*. — 15. *van Mulders* en 16. *'t Sas*, samen 15 F. — *17. *De Smedt*. — *18. *van Ophem*. — 19. *de Hertoghe*, 10 F. — 20. *Rogghe*, 5 F. — *21. *Vereerbrugghen*, 15 F. — 22. *Van den Nieuwenhove*, 20 F. — 23. *de Kempeneer*, 20 F. — 24. *Stuckens*, 20 F. — 25. *Lindemans*, 40 F. — 26. *De Smeth*, 40 F. — 27. *Van Nuffel*, 40 F. — 28. *Van Lierde*, 20 F. — 29. *Van Wayenberg*, 30 F. — 30. *De Boeck*, 30 F. — 31. *van der Meeren*, 40 F. — 32. *Van der Elst* en 33. *Walckiers*, samen 40 F. — 34. *Evenepoel*, 30 F. — 35. *Stallaert*, 30 F. — 36. *van den Bossche*, 40 F. — 37. en 38. *van Marselaer en De Rijke*, 39. *Paridaens*, 30 F.
 Jan LINDEMANS, *Van Meiseniersbloed*, 252 blz., 270 F; — voor de leden: 180 F.
 Leo LINDEMANS, *De voorouders van Jan III, hertog van Brabant*, 40 blz., 50 F; voor de leden: 30 F.
 A. MALCORPS, *Duizend Van Beethovens*, 110 F; — voor de leden: 80 F.

IX. Folklore en Varia.

- ALBUM Dr. JAN LINDEMANS. Ingen. 300 F; geb. 375 F; voor de leden resp. 200 en 250 F.
 Henri PAUWELS, *De Vlaamsch-Brabander*, 20 F.
 Jan LINDEMANS, *O.-L.-Vrouw in 't Hammeken (Zemst)*, 20 F.
 Pieter CNOPS, *Mariaverering te Evere*, 30 F.
 A. VAN HAGELAND, *Folkloristische Mengelingen uit het Hageland*, 20 F.

C. THEYS: « DE GESCHIEDENIS VAN ALSEMBERG »

540 blz. - 250 fr.

INHOUD VAN DEZE AFLEVERING

Hoogw. Heer E. DE WINDE, Inleiding	267
J. VERBESSELT, Z.E.H. Pastoor Delestré 80 jaar	269-272
J. FEYEN, Pastoor D.J. Delestré. Levensschets en bibliografie	273-303
J. VERBESSELT en J. FEYEN, Dichtbundel D.J. Delestré	304-377
J. VERBESSELT, Amelgem	378-400
P. LINDEMANS, <i>Uit oude papieren:</i>	
1. De opkomst van de aardappelteelt te Buggenhout	401
2. Huurvoorwaarden van een banmolen	402
3. Herfelingen. Het inhalen van een pastoor	403
<i>Boekbespreking</i>	403-404
<i>Brabantse kroniek</i>	405-410
J. COOLS, Vraag en antwoord	411-412

BOEKHANDEL

Wij vestigen er de aandacht van de leden op dat voortaan alle bestellingen van vroegere jaargangen van het Tijdschrift en alle andere uitgaven van het Genootschap moeten gedaan worden bij de Algemeen Beheerder, *J. Verbesselt*, Ransbeekstraat, Neder-Over-Heembeek. De betaling wordt VOORAFgaandelijk gedaan op postrekening nr. 5170.40 van het Geschied- en Oudheidkundig Genootschap van Vlaams-Brabant, Brussel.

Drukk. G. Veys, Pittem.